

Faculté de philosophie, arts et lettres

De *Germanic Sandwich*: ook bij denominatieve verbalisering?

Vergelijking van de vorming en frequentie van
denominatieve werkwoorden in het Engels,
Nederlands en Duits.

Auteur : **Virginie Houtart**

Promoteur(s) : **Kristel Van Goethem & Nikolaos Koutsoukos**

Lecteur(s) : **Philippe Hiligsmann**

Année académique 2018-2019

Master [120] en langues et lettres modernes, orientation
générale, à finalité didactique

De *Germanic Sandwich*: ook bij denominatieve verbalisering?

Vergelijking van de vorming en frequentie van
denominatieve werkwoorden in het Engels,
Nederlands en Duits.

Auteur : **Virginie Houtart**

Promoteur(s) : **Kristel Van Goethem & Nikolaos Koutsoukos**

Lecteur(s) : **Philippe Hiligsmann**

Année académique 2018-2019

Master [120] en langues et lettres modernes, orientation générale, à finalité didactique

Graag wil ik iedereen bedanken die mij bij de totstandkoming van deze thesis heeft geholpen en gesteund.

Eerst en vooral zou ik graag mijn promotor, Prof. Kristel Van Goethem, zowel als mijn co-promotor, Nikolaos Koutsoukos willen bedanken voor de fijne begeleiding bij het schrijven van dit werkstuk. Ik kon met al mijn vragen bij hen terecht en kreeg hulp telkens ik erom vroeg! Hun taalkundige adviezen hebben me niet alleen doorheen dit werkstuk geholpen, maar hebben ook mijn interesse in het onderwerp doen groeien.

Daarnaast wil mijn familie bedanken voor hun onuitputtelijke steun en meer bepaald Carl-Ivan voor zijn grote hulp bij het uitrekenen van de statistische gegevens.

Ten slotte zou ik iedereen nog willen bedanken die heeft bijgedragen aan de distributie en de verbetering van de vragenlijsten: Prof. Suner Munoz en Prof. Sabel hielpen me met het Duits, en voor het Engels kon ik op Félicie rekenen.

INHOUDSOPGAVE.....	5
INLEIDING	7
HOOFDSTUK I: THEORETISCH KADER	
1. De <i>Germanic Sandwich</i> -hypothese	8
2. Denominatieve verbalisering.....	34
2.1. Algemeen	34
2.2. In het Engels	37
2.3. In het Nederlands	40
2.4. In het Duits.....	47
2.5. Conclusie	54
HOOFDSTUK II: ONDERZOEKSOPZET	55
1. Hypothese	55
2. Methodologie.....	56
2.1. Gegevensverzameling corpusonderzoek	56
2.2. Gegevensverzameling experimenteel onderzoek	62
3. Dataverwerking	68
3.1. Corpusonderzoek	68
3.1.1. Resultaten voor het Engels	68
3.1.2. Resultaten voor het Nederlands.....	72
3.1.3. Resultaten voor het Duits	77
3.1.4. Discussie.....	83
3.2. Experimenteel onderzoek	87
3.2.1. Resultaten voor het Engels.....	87
3.2.2. Resultaten voor het Nederlands.....	88
3.2.3. Resultaten voor het Duits	90
3.3. Bespreking van de resultaten	91
ALGEMENE CONCLUSIE	94

BIBLIOGRAFIE..... 95

BIJLAGEN.....

1. Aleatoire lijst Duitse werkwoorden.....

2. Denominatieve verbaliseringen .....

    2.1. Engels .....

    2.2. Nederlands .....

    2.3. Duits.....

3. Grafieken .....

4. Experimenteel onderzoek .....

    4.1. Vragenlijst Engels.....

    4.2. Vragenlijst Nederlands .....

    4.3. Vragenlijst Duits.....

INLEIDING

Dit werkstuk bouwt voort op het onderzoek van Van Goethem en Koutsoukos (2018) in verband met denominatieve verbalisering in het Engels, Nederlands en Grieks. Wij zullen hier het Grieks door het Duits vervangen om het fenomeen van de denominatieve verbalisering te kunnen toetsen aan de hypothese van de *Germanic Sandwich*. Onderzoek naar denominatieve werkwoorden werd reeds voor elke taal door verschillende auteurs gedaan, maar een vergelijking van de drie was er op dat vlak nog niet.

Dit werkstuk bestaat uit twee grote delen, namelijk een theoretisch kader en het eigenlijke onderzoek. In het eerste hoofdstuk zullen we om te beginnen overlopen wat de hypothese van de *Germanic Sandwich* juist inhoudt en voor welke taalkundige fenomenen deze reeds bewezen werd. We baseren ons daarbij op de vergelijkende studie van Van Haeringen (1956), “Nederlands tussen Duits en Engels”, dat we met recenter onderzoek zullen aanvullen. Vervolgens verzamelen we voor elke taal verschillende theoretische bevindingen in verband met denominatieve werkwoorden. Voor het Engels baseren we ons op de studies van Gottfurcht (2007) en van Plag (2003), voor het Nederlands zullen we gebruik maken van de onderzoeken van Booij (2002) en van de Haas en Trommelen (1993) en voor het Duits zullen we ten slotte de bevindingen van Eschenlohr (1999), Hüning (2018) en Lohde (2006) onder de loep nemen.

Vervolgens volgt de onderzoeksopzet in het tweede hoofdstuk. Daar zullen we eerst onze hypothese opbouwen alvorens de methodologie uiteen te zetten: om te weten te komen of de *Germanic Sandwich* ook van toepassing is bij denominatieve verbalisering gaan we twee onderzoekvormen hanteren. Eerst zullen we een etymologisch onderzoek doen naar de vorming en de frequentie van denominatieve werkwoorden op basis van vergelijkbare corpora. Daarna worden deze resultaten getoetst aan de resultaten van een experimenteel onderzoek dat we met behulp van moedertaalsprekers zullen uitvoeren.

Ten slotte worden de resultaten van elk onderzoek en van elke taal met elkaar vergeleken om te zien of we onze *Germanic Sandwich*-hypothese bij denominatieve werkwoorden al dan niet kunnen bevestigen.

HOOFDSTUK I: THEORETISCH KADER

1. De *Germanic Sandwich*-hypothese

Een sandwich... in de metaforische zin, welteverstaan. De term *Germanic Sandwich* werd namelijk in 2008 als naam gekozen voor een reeks conferenties met als thema: Nederlands tussen Duits en Engels (Smessaert, van der Horst & Van de Velde, 2017). Deze conferenties startten in 2005 in Berlijn, met als aanleiding een vergelijkend onderzoek van Van Haeringen uit 1956: “Nederlands tussen Duits en Engels”. Van Haeringen onderzocht in welke taalkundige opzichten deze drie talen al dan niet op elkaar lijken en bouwden verder op zijn theorie:

Zijn stelling dat het Nederlands in taalstructureel opzicht (en vooral op het gebied van de morfologie) tussen het Duits en het Engels staat, is in de afgelopen decennia geworden tot een taalkundige gemeenplaats die we in tal van boeken en artikelen terugvinden. (Hüning, 2006, p. 9)

Voor dit theoretische kader zullen we ons baseren op de structuur van Van Haeringens studie (1956). Hij deelde zijn onderzoek op in tien taalkundige domeinen, die elk werden getoetst aan de hypothese van de *Germanic Sandwich*: de drie talen (algemeen), spraak en schrift, woorden, verleden en heden, het naamwoord, de voornaamwoorden, de telwoorden, het werkwoord, de woordvorming en de syntaxis. Voor elk domein zullen we op zoek gaan naar recentere studies die al dan niet bevestigen dat het Nederlands op taalkundig vlak een middenpositie inneemt tussen het Engels en het Duits. Alhoewel het telkens om synchronisch onderzoek gaat, meent Van Haeringen (1956) dat we daarbij de gemeenschappelijke oorsprong van het Engels, Nederlands en Duits in ons achterhoofd moeten houden.

1.1. De talen “als talen”

Als we spreken over “het” Nederlands, “het” Duits en “het Engels”, dan vormen we een mentaal beeld van drie algemene eenheidstalen. Van Haeringen (1956) legt echter uit dat deze drie Germaanse talen niet in dezelfde mate als een algemene eenheidstaal bestempeld kunnen worden en dat dit afhangt van twee criteria.

Ten eerste kunnen de politieke en economische gesteldheid bevorderende factoren zijn voor het ontstaan van een algemene taal. Volgens Van Haeringen (1956) waren deze het gunstigst in Engeland, onder meer dankzij de vroege staatkundige eenheid van dit land en dankzij de centrale situatie van Londen. Men wist dat slechts een kleine elite beschaafd Engels sprak, en men bestempelde dat beschaafde Engels dan ook als “standaard” (Van Haeringen, 1956).

Van Haeringen (1956) meent dat de Duitse taal, in tegenstelling tot het Engels niet over een soortgelijk territorium met een grote staatkundige eenheid genoot. Tussen de politieke invloeden van Berlijn, het cultureel aanzien van München en de keizerlijke of kerkelijke tradities van Wenen en Keulen is er eerder sprake van “politieke verbrokkeling”, waardoor er geen één Duitse variëteit de bovenhand heeft (Van Haeringen, 1956).

Volgens Van Haeringen (1956) zou het Nederlands zich hier tussen beide vinden: wat de fonetiek betreft, zou er sprake zijn van eenheid (zoals voor het Engels), in tegenstelling tot de morfologie en woordenschat waarbij we afhankelijk van de regio, toch verschillen opmerken (zoals voor het Duits). Deze fonetische eenheid valt volgens ons te nuanceren: Van Haeringen meent dat de Belgische Nederlandstaligen er in de 19^e eeuw naar streefden om de uitspraak van de Nederlanders over te nemen. We kunnen vandaag de dag aannemen dat dit niet verlopen is zoals hij het in de jaren 50 verwachtte en dat er eerder sprake is van “fonetische verscheidenheid”. Dit wordt bevestigd in het beleidsadvies opgesteld door de Werkgroep Variatiebeleid van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren (2003):

Het standaardtaalgebruik van Vlamingen en dat van Nederlanders vertonen onmiskenbaar verschillen, vooral op het gebied van de uitspraak en het lexicon, in (aanzienlijk) mindere mate ook op het gebied van de grammatica. Die talige verschillen zijn het gevolg (1) van een gescheiden historische en maatschappelijke ontwikkeling en daarmee samenhangende culturele verschillen en (2) van een dynamiek in de standaardisering waarbij elk land gericht is op een eigen normbepalend centrum. (Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren, 2003)

Het feit dat België en Nederland een verschillend normbepalend centrum hebben, werkt ongunstig voor het creëren van een algemene eenheidstaal, waardoor het Nederlands dichter bij het Duits komt te zitten dan bij het Engels. We constateren immers dat zowel het Nederlands als het Duits over verschillende standaardvariëteiten beschikken, elk met eigen fonetische en lexicale varianten.

Ten tweede speelt de verhouding tussen geschreven en gesproken taal hier tevens een rol (Van Haeringen, 1956). Waar de afstand tussen beide gering is voor het Engels, geldt het omgekeerde voor het Duits: velen beschouwen de geschreven Duitse taal als kunstmatig, maar ook als gezaghebbend. Nederlandstaligen hebben volgens Van Haeringen (1956) niet zo'n gevoel van kunstmatigheid wat de geschreven taal betreft. En toch haalt hij enkele voorbeelden aan waarbij geldt dat sommige woorden enkel in de geschreven taal bestaan (bijvoorbeeld “tevens”) en niet

in de gesproken taal. De afstand tussen geschreven en gesproken taal zou dus voor het Nederlands kleiner zijn dan voor het Duits, maar groter dan voor het Engels.

Van Haeringen spreekt natuurlijk vanuit zijn standpunt: dit wil zeggen, vanuit het Nederland van halfweg de 20^e eeuw. Ondertussen merkten we in België de opkomst van de tussentaal, de Belgische pendant van het gesproken Nederlands in Nederland. Deze tussentaal verschilt echter op meerdere vlakken van de geschreven taal, waardoor de afstand tussen geschreven en gesproken taal in België groter wordt dan in Nederland.

We nuanceren dus de middenpositie van het Nederlands wat zijn functie als “algemene eenheidstaal” betreft: het Nederlands ligt hier dichterbij het Duits dan bij het Engels.

1.2. (Uit)spraak en schrift

Van Haeringen (1956) vergelijkt vervolgens de verhouding tussen uitspraak en spelling in de drie talen. Veranderingen in de spelling zorgen meestal voor weerstand bij de sprekers, in tegenstelling tot de evolutie van de uitspraak die zeer geleidelijk gebeurt doorheen de tijd (Van Haeringen, 1956). Hierdoor ontstaat er op een gegeven moment een min of meer grote kloof tussen de spelling en de uitspraak van een taal. Bassetti (2008) stelt dit eerder voor als een continuüm, waarop de spelling in meerdere of mindere mate fonologisch transparant is. Waar Van Haeringen (1956) zegt dat de afstand tussen spelling en uitspraak het grootst is in het Engels, verwoordt Bassetti (2008) het als “de fonologische ondoorzichtigheid” van het Engels. Montant en Ziegler (2005) gaan nog verder door te zeggen dat het Engels dubbel onregelmatig is: één teken kan op verschillende manieren uitgesproken worden (bijvoorbeeld de <a> in *cat* of *saw*), maar één foneem kan ook door meerdere tekens uitgedrukt worden (bijvoorbeeld de [i] in *feed* en *beat*). Van Haeringen (1956) meent dat een ideale spelling er één is waarbij er voor elke klank slechts één teken bestaat. Nu moeten we voorzichtig zijn met de term “ideaal”, want wat is nu juist een ideale spelling? Transparante spellingsregels maken de verwerving van de taal gemakkelijker (Jaffré, 2004), maar is dit een vereiste voor een “ideale taal”? Dan vraagt men zich toch af waarom het Engels, met een zogezegde verre van ideale spelling, de internationale omgangstaal geworden is (van Essen, 2001).

Daartegenover zou het Duits staan, met zijn eerdere “handige” spelling (Van Haeringen, 1956), of om het wat objectiever te zeggen, zijn fonologisch transparantere spelling. Deze zou er mede voor zorgen dat Duitse kinderen snel leren lezen (Lyytinen et al., 2005): onderzoek wees uit dat zelfs kinderen met leesproblemen snel de leesregels onder de knie hebben.

De meeste studies geven mee dat het Duits en het Nederlands beide een transparante verhouding hebben tussen spelling en uitspraak, zonder een onderscheid tussen deze talen te maken (Smans & Boets, 2008; Geijssel & Aarnoutse, 2006). Het Nederlands bekleedt dus geen echte middenpositie, maar staat eerder aan de Duitse kant. Toch probeert Van Haeringen (1956) het Nederlands meer in het midden te situeren door mee te geven dat het onderscheid in de Nederlandse spelling tussen <ei> en <ij> of <ou> en <au> de doorzichtigheid van de orthografie tegenwerkt. Verder vergelijkend onderzoek naar de transparantie van de spelling tussen het Duits en Nederlands zou interessant kunnen zijn. We kunnen hier nog een laatste observatie met betrekking tot de spelling toevoegen, namelijk het al dan niet van kracht zijn van een spellingwetgeving. Neijt (2002) merkt immers op dat de spelling van het Nederlands én het Duits bij wet geregeld zijn, in tegenstelling tot de Engelse spelling.

Ten slotte, en om het Nederlands een duidelijkere middenpositie te kunnen geven, vergelijkt Van Haeringen (1956) de uitspraak op zich van de drie talen. Zo stelt hij de “slapheid” van het Engels tegenover de “haaksheid” van het Duits. Hiermee bedoelt hij dat het Duits duidelijkere woordgrenzen heeft in zijn uitspraak: de stemloze eindconsonanten, de glottisslag voor lettergrepen die met een klinker beginnen en niet-diftongering van de middenklinkers [e] en [o] contribueren hieraan (Van Haeringen, 1956). Daartegenover staat het Engels dat: “altijd de vocalisch beginnende woorden zacht, d.w.z. zonder stembandslag, inzet, en met talrijke stemhebbende medeklinkers aan het wordeind de overvloeiing naar het volgende woord vergemakkelijk.” (Van Haeringen, 1956, p. 15) Bovendien maakt het Engels veel meer gebruik van diftongering bij de klinkers [e] en [o] (bijvoorbeeld: *lame* [leim]), wat een gevoel van “slapheid” zou kunnen wekken (Van Haeringen, 1956).

Het Nederlands zou hier inderdaad de middenpositie kunnen innemen. Zo heeft het Nederlands officieel, zoals het Duits, slechts drie diftongen in zijn uitspraak, maar merkt men een tendens naar de diftongering van de middenklinkers [e], [ɛ] en [o] (Boonen & Harmes, 2013). Volgens Boonen en Harmes (2013) bestaat die tendens echter slechts in Nederland, en niet in Vlaanderen. Hetzelfde geldt voor de glottisslag voor klinkers: deze wordt niet in alle Nederlandstalige regio’s uitgesproken (Van Haeringen, 1956). We kunnen dus stipuleren dat sommige regio’s eerder bij de “slapheid” van het Engels aanleunen, waar andere regio’s een strakkere uitspraak, dichter bij het Duits, vertonen. Ten slotte zorgt de regressieve assimilatie in het Nederlands voor de klanken [b] en [d] ervoor dat sommige eindmedeklinkers toch stemhebbend worden uitgesproken (Hiligsmann & Rasier, 2007). Dit zorgt tevens voor de vervloeiing van de woordgrenzen, zoals dat in het Engels het geval is (Van Haeringen, 1956).

We kunnen dus concluderen dat het Nederlands wel degelijk zowel uitspraakkenmerken van het Duits als van het Engels vertoont, waardoor het zijn middenpositie ook op vlak van uitspraak bevestigt. Dit kunnen we echter niet zeggen over de spelling, waarbij het Nederlands dichter bij het Duits aanleunt.

1.3. Woordenschat

We beslisten om het derde hoofdstuk “woorden” van Van Haeringen (1956) om te dopen tot “woordenschat”. Het is algemeen bekend, en indien niet, wel snel te vernemen, dat er veel overeenkomsten zijn tussen het Engels, het Nederlands en het Duits: een opinieonderzoek van Wenzel (2012) wijst erop dat ondervraagden vinden dat het Duits het meest gelijkenissen vertoont met het Nederlands. Verder meent 45% van de respondenten dat, na het Duits, het Engels het dichtst bij het Nederlands ligt. Dat het Duits en het Nederlands zo hard op elkaar lijken zien we ook aan de onderscheiding die taalkundigen vandaag maken in de Westgermaanse talen: ze delen deze op in twee takken, namelijk de Kustgermaanse talen (Engels en Fries) en de Continentaal- of Landgermaanse talen (Duits en Nederlands) (Boonen & Harmes, 2013). Toch moeten we voorzichtig zijn met dit onderscheid: een ander onderzoek bewees immers dat het Nederlands dichter bij het Fries ligt (een Kustgermaanse taal) dan bij het Duits (Gooskens, 2005). In elk geval menen beide onderzoeken dat het Nederlands dichter bij het Duits ligt dan bij het Engels.

Deze stellingen zijn niet verwonderlijk, aangezien het eeuwenlange isolement op het Angelsaksische eiland voor veel verschuiving in woordgebruik en woordvorming zorgde (Van Haeringen, 1956). Op die manier zou het Engels, in tegenstelling tot het Duits en het Nederlands, bijvoorbeeld meer Scandinavische en Franse termen hebben geïmporteerd (Walter, 2001). De Normandische veroveringen zorgden er bijvoorbeeld voor dat het Frans een hoger statuut kreeg op het Engelse eiland: Frans werd de taal van de hoge cultuur en van de moderniteit (Robert, 2008). Zo kregen niet alleen nieuwe concepten (uit de mode of de geneeskunde) een Franse benaming, maar er ontstonden ook Franse varianten voor reeds bestaande Engelse woorden. Waar Van Haeringen (1956) meent dat de woordvoorraad van het Engels heel Romaans geworden is, treedt Walter (2001) hem bij in deze stelling door te zeggen dat het Engels *la plus latine des langues germaniques* is.

Het is dan ook op het vlak van de invloed van het Frans dat Van Haeringen (1956) weer bewijst dat het Nederlands tussen het Engels en het Duits ligt. Het Duits zou immers het minst woorden hebben overgenomen uit het Frans. Alhoewel de Franse Revolutie voor een immigratie zorgde

van de Franse adel naar Berlijn, waren dezen met te weinig om de Duitse taal op grote schaal te doen veranderen (Sperling, 2015). Toen het leger van Napoleon Berlijn bezette aan het begin van de 19^e eeuw, verliet het Frans de adellijke sfeer en kwamen er Franse woorden in de alledaagse Duitse spreektaal van Berlijn terecht (Sperling, 2015). Deze werden echter slechts mondeling doorgegeven, waardoor de Duitstaligen de Franse spelling van deze woorden niet overnamen in het Berlijnse dialect, maar hun eigen spelling toepasten (Sperling, 2015). Bovendien heeft dit enkel betrekking op de gesproken taal uit Berlijn. In andere Duitstalige regio's zijn de Franse leenwoorden zeker niet talrijker. Of zoals Van Haeringen (1956) het zegt: het Duits purisme drong de (Franse) leenwoorden weg.

Wat het Nederlands betreft, observeren we weer twee tendensen, een voor het Belgisch Nederlands en een andere voor het Nederlands Nederlands. Van Haeringen (1956) meent dat de Nederlanders minder gekant zijn tegen Franse leenwoorden en deze dan ook gemakkelijker aanvaarden, vooral in de cultuurtaal. Het ligt wat ingewikkelder voor het Belgisch Nederlands waar de langdurige dominantie van de Franse taal in Vlaanderen twee tegenstrijdige gevolgen met zich meebracht: aan de ene kant worden er meer Franse leenwoorden gebruikt in het Belgisch Nederlands dan in het Nederlands Nederlands (van den Oudenhoven, 2009). Maar aan de andere kant heeft de onderdrukking van het Nederlands door het Frans in Vlaanderen voor een negatievere attitude van de Vlamingen gezorgd ten opzichte van Franse leenwoorden (van den Oudenhoven, 2009). Bijgevolg ontstonden er meer puristische vormen in het Belgisch Nederlands dan in het Nederlands Nederlands. Zo wordt een "punaise" bijvoorbeeld als een "duimspijker" aangeduid in Vlaanderen. De Nederlanders zagen bovendien, in tegenstelling tot de Vlamingen, geen graten in het behouden van de Franse spelling in bastaardwoorden (Goossens, 1975).

Het gebruik van Franse leenwoorden heeft er (zowel in Vlaanderen als in Nederland) wel niet toe geleid dat het Nederlands onder invloed van het Frans even grote lexicale veranderingen ondergaat als het Engels. We kunnen dus weer besluiten dat het Nederlands zich op dit vlak tussen het Engels en het Duits bevindt, waarbij het dichter bij het Duits aanleunt.

1.4. Diachrone evolutie

Van Haeringen vergelijkt in dit hoofdstuk de evolutie die de drie talen doorheen de tijd ondergingen op de analytische-synthetische as. Duinhoven (2001) meent dat deze tegenstelling een universeel principe is dat de structuur van elke taal bepaalt: telkens opnieuw moeten sprekers een keuze maken tussen 'uiteenzetting' of 'samenvatting'. Met 'uiteenzetting' wordt

bedoeld dat verschillende (grammaticale of lexicale) betekenissen door twee of meer vrije morfemen gedragen worden (Danchev, 1992). ‘Samenvatting’ houdt dan in dat deze betekenissen met behulp van een gebonden morfeem worden weergegeven (Danchev, 1992).

Bij het lezen van Van Haeringens studie (1956), kunnen we de stelling van Duinhoven (2001) bevestigen wanneer hij zegt dat de taal het resultaat is van “herhaaldelijke keuzes tussen synthetische of analytische patronen”. We kunnen immers waarnemen dat talen niet in één richting evolueren op de analytische-synthetische as, maar dat ze, onder invloed van verschillende factoren, de een of de andere tendens volgen.

Zo zou de typische beklemtoning van de eerste lettergreep in Germaanse talen een oorzaak zijn voor het verval van de minder beklemtoonde syllaben waartoe ook de woorduitgangen behoren (Van Haeringen, 1956). Dit fenomeen, ook deflexie genoemd, veroorzaakt een beweging van synthetisch naar analytisch en is zowel waar te nemen in het Engels, als in het Nederlands en het Duits. Alhoewel het flexiesysteem ooit in dezelfde mate van toepassing was in deze Germaanse talen, voltrok deflexie zich sneller in de ene dan in de andere taal (Weerman, 2009). Hierdoor zou de afstand tussen het hedendaagse Engels, Nederlands en Duits en hun gemeenschappelijke grondtaal, niet dezelfde zijn (Van Haeringen, 1956). Met andere woorden, deze drie Germaanse talen zitten niet op hetzelfde punt op de analytische-synthetische as.

Het Engels zou zijn eindsyllaben zo fel hebben gereduceerd, dat de meeste ongelede Engelse woorden met Germaanse herkomst slechts uit één lettergreep bestaan (Van Haeringen, 1956). Dit kunnen we bijvoorbeeld bij de volgende werkwoorden waarnemen:

- Engels: *to run*

- Nederlands: *rennen* [REn@]

- Duits: *rennen*

Het Duits en het Nederlands behouden tweelettergrepige werkwoorden, weliswaar dikwijls met een n-deletie in de Nederlandse spreektaal (Van Haeringen, 1956). Alhoewel deze n-deletie niet voor alle Nederlandstalige regio's geldt (Van de Velde & van Hout, 2003), kunnen we toch stellen dat het Nederlands hier veel verder in is gegaan dan het Duits. Zowel de 1^e persoon enkelvoud (ik neem – *ich nehme*) als de verbuiging van de onvoltooid verleden tijd (ik, jij, hij bracht – *ich brachte, du brachtest, er brachtet*) bewijzen dat de deflexie in het Nederlands verder heeft doorgewerkt dan in het Duits (Van Haeringen, 1940). Dit kunnen we ook

waarnemen in de Duitse substantieven die veel vaker de eindletter “e” behouden hebben, in tegenstelling tot het Nederlands: bijvoorbeeld, de kat - *die Katze*.

Kortom, zowel het Duits als het Nederlands en het Engels zijn doorheen de tijd analytischer geworden, waarbij het Nederlands deze evolutie verder heeft doorgetrokken als het Duits, maar niet zo ver is geraakt als het Engels. De oorzaak zou in de woordklemtoon liggen die telkens op de eerste lettergreep valt. Nu rijst de vraag of oorzaak en gevolg niet omgedraaid kunnen worden? Dan zou de initiale klemtoon het gevolg geweest zijn van de verzwakking van de laatste lettergrepen. Van Haeringen (1956) zegt voorzichtig dat beide fenomenen waarschijnlijk hand in hand gingen.

In elk geval zou de verkorting van de woorden twee gevolgen met zich meebrengen. Ten eerste zou het flexie-verval gecompenseerd worden door een verstrakking in de zinsbouw (Van Haeringen, 1956). Wat niet meer in uitgangen geuit kan worden (zoals de functie van een naamwoord, bijvoorbeeld), zal duidelijk worden door de vaste plaats van het woord in de zin. Maar ook hier luidt de vraag of het gevolg niet eerder de oorzaak kan zijn van het verlies van uitgangen? Door een gefigurerde syntaxis zouden de flexie-uitgangen niet meer nodig zijn waardoor de klemtonen naar de initiale lettergrepen verschuiven...

Ten tweede kunnen bepaalde woordvormingsprocedures gemakkelijker doorgevoerd worden als woorden geen specifieke uitgang vereisen (Van Haeringen, 1956). De grens tussen woordklassen vervaagt en dat maakt het voor compositie en derivatie een stuk eenvoudiger. Van Haering noemt dit de “neiging tot concentratie, [...] als reactie tegen de analytische verbrokkeling”. In dit geval bewegen we in de andere richting op onze analytische-synthetische as. Deze tendens is vooral waar te nemen voor het Nederlands en het Duits, waarbij compositie bijvoorbeeld een heel productief proces blijkt te zijn (Boonen & Harmes, 2013). In dit werkstuk zullen we trouwens onderzoeken of dit ook het geval is voor de vorming van denominatieve werkwoorden.

1.5. Naamwoord

In dit hoofdstuk behandelt Van Haeringen (1956) de invloed van het genus, de casus en de numerus op de flexie van zelfstandige naamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden en lidwoorden.

1.5.1. Het genus

Oorspronkelijk heeft elke Germaanse taal drie genera: vrouwelijk, mannelijk en onzijdig. Doch hebben de genusmarkeerders doorheen de tijd een evolutie ondergaan, waardoor sommige genusverschillen niet meer van toepassing zijn in bepaalde talen (Audring, 2006). Zo zou het Engels het meest in deze analytische richting hebben geëvolueerd en bijgevolg vandaag de dag geen nominaal genusverschil meer vertonen. Daartegenover staat het Duits waarbij verschillende genusmarkeerders aanduiden of woorden mannelijk, vrouwelijk of onzijdig zijn. Dat het Nederlands zich weer tussen deze twee talen bevindt, verbaast ons niet meer. Audring (2006) heeft het zelfs over zijn “hybride status”: het Nederlands beschikt immers nog over (of slechts over...) een tweeledig genussysteem, met een *genus commune* en een *genus neutrum*. Eerstgenoemde categorie bevat zowel de mannelijke als de vrouwelijke woorden.

Vroeger konden in de Germaanse talen de formele kenmerken die het genus aanduiden zowel van het substantief zelf deel uitmaken, als van de adnominale woorden (lidwoorden en bijvoeglijke naamwoorden) (Van Haeringen, 1956). Dit is helemaal niet meer het geval voor het Engels waarbij het genus noch door het substantief, noch door het adjectief of het lidwoord wordt aangeduid. Het Engels kent inderdaad slechts twee lidwoordvormen, het bepaald lidwoord *the* en het onbepaald *a(n)*, en geen van beide geeft informatie over het genus mee. De moeilijkheid ligt dan in het kiezen van de juiste pronomina voor een gegeven referent. Dit werd in het Engels opgelost door middel van de “semantische congruentie”: de voornaamwoorden worden gekozen op basis van het natuurlijk geslacht van de referent (Audring, 2006). Heeft het referent geen duidelijk vrouwelijk of mannelijk geslacht, dan zal het met een onzijdig voornaamwoord worden aangeduid (De Vogelaer, 2006)

Aan Duitse kant rijst deze vraag niet, aangezien het Duits een heel duidelijk drieledig genussysteem heeft, dat formeel zowel geuit wordt in het lidwoord als in het adjectief en zelfs (weliswaar in mindere mate) in het substantief (Van Haeringen, 1956). Ter illustratie: *des großen Mannes* (van de grote man) waarbij de eind-s van het lidwoord en van het substantief het vrouwelijke genus uitsluiten. Bijgevolg is het ook hier niet zo ingewikkeld om het juiste pronomen te kiezen. Het pronomen congrueert immers, op enkele uitzonderingen na, met het grammaticale genus van het substantief. Audring (2006) heeft het hier over “syntactische congruentie”.

In het Nederlands is het verschil tussen het *genus commune* en het *genus neutrum* duidelijk zichtbaar in de bepaalde lidwoorden “de” en “het”. Het onbepaald lidwoord “een” maakt echter

geen onderscheid, in tegenstelling tot het Duits. Daarnaast wordt het genus af en toe zichtbaar gemaakt in het adjectief, namelijk bij onbepaalde constituenten. Zo is het bijvoorbeeld duidelijk dat “een mooie pop” en “een mooi huis” resp. tot de *genus commune* en *genus neutrum* behoren. Vervolgens beschikt ook het Nederlands over pronomina die volgens het genus worden gecategoriseerd. Het feit dat het Nederlands drie pronominale genera (mannelijk, vrouwelijk en onzijdig) gebruikt, maar slechts over twee adnominale genera (*genus commune* en *genus neutrum*) beschikt, kan voor problemen zorgen. Voor welk voornaamwoord moeten we dan kiezen indien we naar een de-woord willen verwijzen?

Dit is wat Van Haeringen (1956) het “pronominale probleem” noemt. Aangezien het Nederlands helemaal geen formeel onderscheid meer maakt tussen vrouwelijke en mannelijke woorden, is het niet mogelijk om zich te beroepen op de syntactische congruentie bij het kiezen van het juiste voornaamwoord, zoals in het Duits (Audring, 2006). Aan de andere kant is het niet omdat dat onderscheid niet meer formeel (door middel van lidwoorden) gemaakt wordt dat het er niet is. Althans, zo redeneert men in België. Uit een studie van De Vos (2008) blijkt immers dat het Belgisch Nederlands de voornaamwoorden kiest op basis van het grammaticale genus van het zelfstandig naamwoord, zoals ook in het Duits gedaan wordt. Bij twijfel over het juiste genus wordt er dan naar het woordenboek gegrepen. In Nederland zouden ze daarentegen het Engelse systeem volgen, en dus de semantische congruentie toepassen: het voornaamwoord wordt gekozen op basis van het semantische geslacht van de referent (De Vos, 2008). Volgens De Vogelaer (2006) ligt de oorzaak hiervan in de zuidelijke dialecten die met hun adnominale woorden nog een onderscheid maken tussen de drie genera, wat niet gebeurt in de noordelijke dialecten of in het Standaardnederlands.

We kunnen concluderen dat het Nederlands om verscheidene redenen opnieuw de middenpositie neemt. Ten eerste omdat het Nederlands de genera op formeel vlak minder onderscheidt dan het Duits, maar meer dan het Engels. Dit is zowel aan het substantief zelf waar te nemen als aan de adnominale woorden. Ten tweede omdat de voornaamwoorden in het Nederlands geen louter semantische of louter syntactische band vertonen met de substantieven naar dewelke ze refereren, wat wel het geval is voor (resp.) het Engels en het Duits.

1.5.2. De casus

Als het Duits bekend staat om zijn ingewikkelde grammatica, dan wordt er meestal verwezen naar het gebruik van naamvallen die men tot op heden in het Duits terugvindt. Het Duits beschikt over vier naamvallen - nominatief, accusatief, datief en genitief – die hoofdzakelijk

zichtbaar zijn in de adnominale woorden, maar af en toe bij het substantief kunnen voorkomen (Boonen & Harmes, 2013). Alhoewel deze vier naamvallen nog steeds, zowel in schrijf- als in spreektaal, benut worden, menen taalkundigen dat de datief “de dood van de genitief betekent” (Boonen & Harmes, 2013). Immers, de sprekers maken nu liever gebruik van de prepositie *von* (+ datief) om het bezit uit te drukken dan van de genitief. Ten slotte valt nog op te merken dat de differentiatie tussen subjectcasus en objectcasus bij substantieven slechts in bepaalde gevallen wordt gemarkeerd: bij mannelijke woorden die op -e eindigen en naar een persoon verwijzen (*der Junge* – de jongen), bij inwoners van bepaalde landen (*der Franzose* – de Fransman) en bij woorden die eindigen op -ant, -ent, -ist en -oge (*der Polizist* – de politieman) (Bouillon, 2015).

Recht tegenover deze Duitse naamvalmarkeringen staat het Engels dat de casus-onderscheiding van naamwoorden compleet heeft laten varen (Van Haeringen, 1956). Boonen & Harmes (2013) menen dat hetzelfde voor het Nederlands geldt waar men slechts nog sporen van de genitief terugvindt in (oude) vaste uitdrukkingen (zoals bijvoorbeeld “de plek des onheils”).

Naast deze oude vorm van de genitief, heeft Van Haeringen (1956) het over een “speciale genitief die zonder hulp van adnominale woorden tot uitdrukking komt bij bepaalde substantieven, vooral eigennamen [...]”. Deze vindt men bijvoorbeeld terug in “Virginies thesis”. Van Haeringen (1956) meent dat de eind-s nog van de oude genitief komt, maar dat de omgeving waarin deze -s voorkomt niet meer dezelfde is. Om te beginnen is de omgeving verengd, omdat deze eind-s slechts bij bepaalde substantieven kan optreden, voornamelijk bij eigennamen en soortnamen die naar personen verwijzen. Daarnaast is de omgeving van de -s ook verlegd, omdat deze nu ook bij vrouwelijke woorden kan voorkomen, waar vroeger enkel mannelijke en onzijdige woorden een genitiefuitgang kregen. Ten slotte kunnen we nog opmerken dat de “oude genitief” achterop geplaatst werd (zoals nog steeds in het Duits gedaan wordt), in tegenstelling tot deze louter possessieve genitief. Ter illustratie:

- *Er hat das Geld ihres Freundes verloren.* (Hij heeft het geld van zijn vriend verloren.)
- Dat is Annekes auto.

Volgens Van Haeringen (1956) leven achterop geplaatste genitieven in het Nederlands slechts nog voort in archaisch taalgebruik of in verbinding met God (bijvoorbeeld: het lam Gods). Het Engels zou op dezelfde golfenlengte als het Nederlands zitten en ook enkel gebruik maken van de voorop geplaatste vorm van de genitief (bijvoorbeeld: *Meghan's baby*). Van Haeringen (1956) beweert zelfs dat het Engels deze possessiefmarkering meer gebruikt dan het Nederlands: niet

enkel bij eigennamen, maar ook bij gewone appellatieven met lidwoord of diernamen kan deze possessieve -s voorkomen (bijvoorbeeld: *the Queen's great-grandchild*). Daarenboven is het mogelijk dat hij de attributieve omgeving verlaat, in verbindingen zoals: *this baby is Harry's*.

Het onderscheid dat Van Haeringen (1956) maakt tussen de “oude” en de “speciale” genitief wordt in twijfel getrokken door, onder andere, Taylor (1996). Het morfeem dat bezit aanduidt als een markeerder van de genitief zien, is volgens hem een traditionele visie van de grammatica. Taylor (1996) haalt verschillende argumenten aan om het tegenovergestelde te bewijzen. Ten eerste zou de naamval van de genitief een “onregelmatigheid” zijn in het modern Engels dat volgens hem helemaal geen naamvalmarkeerders meer bezit. Ten tweede meent Taylor (1996) dat het bezitsmorfeem ertoe dient om “wat bezeten wordt” nader te bepalen, te specificeren. In “Annekes boek” specificeert “Annekes” om welk boek het juist gaat. Nu zou dit niet het geval zijn bij substantieven die met de gewone genitief gemarkeerd worden. Hij geeft als voorbeeld *die Zerstörung der Stadt* (de vernietiging van de stad), waarbij “*der Stadt*” de vernietiging niet specificeert, maar slechts de referentiele mogelijkheden beperkt. Dit argument lijkt ons echter op subjectieve appreciatie te berusten. Ten derde geeft Taylor (1996) mee dat waar zowel substantieven in de genitief als substantieven met een bezitsmorfeem als complementen in een zin kunnen voorkomen, de semantische betekenis van beide woorden helemaal kan verschillen. Ter illustratie:

- [...] *wegen des Regens*. ([...] door de regen)
- [...] *because of John's*. ([...] door de X van John)

In de eerste zin vraagt het Duitse *wegen* om een complement in de genitief. Indien we menen dat een possessieve -s dezelfde informatie tevens meegeeft, zouden we dit naar het Engels kunnen transponeren. We zien echter dat waar *des Regens* naar zichzelf (naar de regen) refereert, dat niet het geval is voor *John's*, dat naar een bezit van John refereert.

Ten slotte wijst Taylor (1996) ons erop dat de markeerders van de genitief slechts bij substantieven kunnen voorkomen, terwijl bezitsmarkeerders ook bij meer complexe naamwoordgroepen kunnen voorkomen. Hij geeft als voorbeeld: *The people we live next to's car*. Dit wijst op het ontstaan van een meer analytische structuur in het Engels.

Deze observaties moeten we niet uit het oog verliezen wanneer we de conclusie van Van Haeringen (1956) lezen. Hij schrijft dat het Engels en het Nederlands een nieuwe functie hebben gegeven aan de genitief, deze zouden hebben uitgebreid. Hij vraagt zich hierbij af of dit misschien een reactie zou zijn op de analytische verbrokkeling? Deze conclusies gelden

natuurlijk alleen als we Taylor (1996) niet in zijn mening volgen dat de possessieve markeerder niets met de genitief te maken heeft.

Welke mening we ook volgen, het ziet er naar uit dat het Nederlands en het Engels op hetzelfde punt zitten: ze gebruiken enkel nog de markeerder -s als bezitsmorfeem. Het Duits gebruikt de genitief ook om het bezit aan te duiden, maar ook bij complementen van bepaalde naamwoorden, voorzetsels of werkwoorden. Op die manier behoudt het Duits zijn synthetische positie ten opzichte van de twee andere talen, die beide ver op de analytische as hebben doorgeschoven, wat de casus betreft. En toch beweert Van Haeringen (1956) dat het Nederlands tussen de twee andere talen zit (althoewel toch niet helemaal in het midden). Hij staft zijn positie met de volgende twee argumenten:

Ten eerste is er in het gesproken Nederlands een substituuut ontstaan voor de voorop geplaatste genitief. Zo zullen we eerder “Julie d’r boek ligt in Jan z’n mandje” zeggen in plaats van “Julies boek ligt in Jans mandje”. We zien echter niet in hoe dit gebruik van niet-benadrukte bezittelijke voornaamwoorden het Nederlands synthetischer zou maken...

Ten tweede, en dit lijkt ons pertinent, zien we in het geschreven Nederlands met toenemende mate de vorm “der” opkomen (Van Haeringen, 1956). Om in zakelijke (bijvoorbeeld juridische) teksten zware constructies te vermijden die oneindig veel van-bepalingen opstapelen, wordt immers deze oude genitief terug in gebruik gesteld. Waarom de vorm “der” en niet “des” het behaalde, ligt aan de bijkomende eind-s die het substantief bij “des” zou vergen (Van Haeringen, 1956).

Kortom, het Engels en het Nederlands hebben ook wat de casus betreft eerst ten zeerste geëvolueerd in de analytische richting. Echter, de possessieve markerings-s brengt met zich mee dat beide een stap terugzetten naar een synthetische structuur. Het Nederlands zet dan misschien een tweede stap door een oude genitief weer in het geschreven Nederlands boven te halen, waardoor het Nederlands ook hier tussen het Duits en het Engels zou zitten.

1.5.3. De numerus

Ook wat markering van het getal betreft staat het Duits bekend om zijn verwarrende veelvormigheid. Bouillon (2015) verwoordt dit als volgt: “*Aucun système de règles ne rend compte de la formation de tous les pluriels.*” Zo blijven sommige substantieven onveranderd in het meervoud; andere hebben een suffix nodig (zoals *-leute*, *-n*, *-en* of *-e*); nog andere gebruiken

de umlaut om het meervoud te markeren; enz. Kürschner (2006) zette ze mooi op een rijtje in de volgende tabel:

Productiviteit	Suffix	Umlaut	Voorbeeld
+	-(e)n	-	<i>Tat-en, Zunge-n</i>
+	-e	-	<i>Hund-e</i>
-	-e	+	<i>Gründ-e</i>
+	nul	-	<i>Messer-Ø, Knochen-Ø</i>
-	nul	+	<i>Gärten, Mütter</i>
-	-er	+ (bij umlautbare vocalen) ⁷	<i>Häus-er, Kind-er</i>
+	-s	-	<i>Oma-s, Park-s, Auto-s</i>

Tabel 1: regulaire meervoudscategorieën in het Duits

Het Engels zou hier recht tegenover staan met zijn eenvoudige meervoudregels: we voegen -s of -es toe aan het substantief, afhankelijk van de laatste letter van dat substantief (Kürschner, 2006). Eindigt deze op een sisklank, dan zal er voor de tweede optie gekozen worden. Het is opmerkelijk dat Van Haeringen (1956) en Kürschner (2006) deze twee meervoudmarkeringen als de algemene regels beschouwen, waar Jing, Tindall & Nisbet, (2006) maar liefst vijf algemene regels citeren. Zij voegen aan de twee eerste ook de volgende regels toe: woorden die van klinkers veranderen (*mouse, mice* - muis, muizen), woorden die dezelfde vorm hebben in het enkelvoud als in het meervoud (*sheep* – scha(a)p(en)) en woorden die een uitheemse meervoudsvorm krijgen (*stimulus, stimuli*). Deze drie markeringsvormen worden door Van Haeringen (1956) en Kürschner (2006) slechts als uitzonderingen bestempeld. Natuurlijk is de bedoeling van de studies anders: daar waar Van Haeringen en Kürschner het verschil met het Duits willen benadrukken en dus het Engels zo analytisch mogelijk laten blijken, willen Jing et. al. (2006) met hun studie bewijzen dat het Engels een zeer morfologische structuur heeft, ten opzichte van... het Chinees! Omdat wij ons interesseren voor de vergelijking met het Duits, gaan we hier ook concluderen dat het Engels veel verder in de analytische richting is gegaan dan het Duits wat de vorming van het meervoud betreft. De uitzonderingen zijn in het Engels dan ook veel “uitzonderlijker” dan in het Duits. De studie van Jing et. al. (2006) doet ons wel inzien dat het onderscheid tussen analytisch en synthetisch een relatief gegeven blijft en dat het Engels op de analytische-synthetische as nog niet aan het uiterste punt is geraakt.

Als we nu naar het Nederlands kijken, dan zeggen Boonen & Harmes (2013) dat het Nederlands over twee meervoudsklassen beschikt: de ene met de uitgang -(e)n en de andere met uitgang -s. Zoals Van Haeringen (1956) het voor het Duits deed, beschouwen Boonen & Harmes (2013) de andere meervoudsvormen als uitzonderingen. Zo onderscheidt men nog het meervoud op -eren (stapelsuffix van -er en -en), de umlaut (schip, schepen) en de woorden die meer dan een

meervoudsvorm toelaten, al dan niet met betekenisverschil. Vergelijk bijvoorbeeld “typen-types” met “benen-beenderen” (Boonen & Harmes, 2013). Van Haeringen (1956) meent dat het hanteren van -s dan wel -(e)n niet van duidelijke regels afhangt. Hier spreken Boonen & Harmes (2013) hem tegen door te zeggen dat de -s als meervoudsmarkering komt na onbeklemtoonde lettergrepen. Ze geven wel als (ongelukkig) voorbeeld het woord “appels” dat ook het meervoud “appelen” kan krijgen. Van Haeringen (1956) is voorzichtiger en spreekt over een “tendens” om woorden die op -en, -em, -el en -er eindigen de meervoud -s te geven.

Daarnaast geldt de weglating van de eind -n in het gesproken Nederlands (van Vlaanderen) ook voor meervoudsvormen. Zo wordt “hoeden” bijvoorbeeld als [hud@] uitgesproken. Hierdoor was het niet meer mogelijk om bij woorden die op -e eindigen het verschil te maken tussen het enkelvoud en het meervoud: ziekte en ziekten werden beide [zikt@] uitgesproken (Van Haeringen, 1956). Om die reden is het meervoud “ziektes” nu ook algemeen aanvaard.

Kürschner vat dit allemaal zo samen: “Het Duits [is], wat het aantal allomorfen, het aantal formele middelen én de complexiteit van de formele middelen betreft, duidelijk het meest complex” (Kürschner, 2006, p. 110). Als we ervan uitgaan dat -s en -es in het Engels varianten zijn van dezelfde meervoudsmarkering en dat het Nederlands over twee hoofdmarkeringen beschikt, dan kunnen we inderdaad weer bevestigen dat het Nederlands, ook wat de numerus betreft, tussen het Engels en het Duits ligt.

1.6. Voornaamwoord

Het hoofdstuk dat Van Haeringen (1956) aan voornaamwoorden besteedt, brengt geen opmerkelijke nieuwigheden met zich mee. Om die reden zullen we het er niet te uitgebreid over hebben, maar zullen we wel een paragraaf aan de onpersoonlijke voornaamwoorden wijden, waarbij we ons baseren op een onderzoek van van der Auwera, Gast en Vanderbiesen (2012).

We bespreken hier de aanwijzende en persoonlijke voornaamwoorden. Laten we met eerstgenoemde pronomina beginnen. Het Nederlands en het Engels gebruiken beide aanwijzende voornaamwoorden die losstaan van de lidwoorden, in tegenstelling tot het Duits (Van Haeringen, 1956). In het Duits zijn de vormen van de voornaamwoorden immers gelijk aan die van de bepaalde lidwoorden (Bouillon, 2015). Ter illustratie:

- *Der Mann*: de man
- *Der Mann*: deze of die man

Het verschil tussen voornaamwoord en bepaalde lidwoorden wordt dan aan de hand van accentuering (op het voornaamwoord) duidelijk gemaakt. Van Haeringen (1956) vergeet erbij te vermelden dat datief meervoud en de genitief wél verschillende vormen vertonen als pronomina dan als lidwoorden. Bovendien beschikt het Duits ook over de (louter) aanwijzende voornaamwoorden *dieser* en *jener* die (ook) telkens volgens naamval, genus en getal verbogen worden (Bouillon, 2015).

Dit veelvormig gebruik van pronomina in het Duits staat recht tegenover de voornaamwoorden in het Engels en het Nederlands die elk over slechts vier verschillende voornaamwoordsvormen beschikken. Het Engels verwijst op die manier met *this/these* naar dingen die zich dichtbij bevinden, en met *that/those* naar objecten die verder weg zijn. Het Nederlands kent hetzelfde verschil met *deze/dit* en *die/dat*. Maar waar het Engels de aanwijzende voornaamwoorden volgens het numerus onderscheidt, doet het Nederlands dit volgens het genus (*commune* of *neutrum*) (Van Haeringen, 1956). Enkel in geval van een *genus neutrum* zal er nog een verschil gemaakt worden tussen enkelvoudige (dit, dat) en meervoudige (deze, die) referenten.

In de 3 talen, zijn de persoonlijke voornaamwoorden, dankzij hun hoge frequentie, qua vorm niet zo veel veranderd doorheen de tijd. Van Haeringen (1956) gebruikt zelfs het woord “archaisch” om ze te beschrijven. Zowel het Engels als het Nederlands markeren het verschil in numerus en casus (*I/me* – ik/mij, *we/us* – wij/ons). Ook wat het genus betreft, wordt er een onderscheid gemaakt, maar in het Engels geldt dit slechts voor personen, in tegenstelling tot het Nederlands (alhoewel dit genuanceerd werd, cf 1.1.5.) Bovendien beschikt het Engels slechts over één vorm voor de tweede persoon enkelvoud, en dit voor alle naamvallen, namelijk *you*. Het Nederlands markeert wel het verschil tussen *jij* en *jou*. Verder heeft het Nederlands hier nog andere bijzonderheden die niet van toepassing zijn in het Engels (Van Haeringen, 1956): de beleefdheidsvorm “u” komt bijvoorbeeld niet voor in het Engels, maar wel in het Duits. Met dit verschil dat de Duitse beleefdheidsvorm *Sie* volgens de naamvallen verbogen wordt (Bouillon, 2015). De Nederlandse “u” lijkt hier dan meer op het Engelse *you*.

Een ander verschil met het Engels, maar dat we ook niet in het Duits terugvinden, zijn de “niet-benadrukte vormen” van de persoonlijke voornaamwoorden. Bijvoorbeeld: ‘em, ‘r, je, ze, we... Ten slotte vinden we nog in het Belgisch Nederlands de eerder archaische vormen “gij” en “ge” terug, weliswaar enkel in de spreektaal.

Het feit dat het Duits nog steeds een onderscheid maakt tussen accusatief en datief bij de objectvoornaamwoorden zou ertoe kunnen leiden dat we het Duits weer eens aan synthetische

kant plaatsen op onze as. Toch moeten we erop wijzen dat het Nederlands geen blijk toont van een systematische structuur door de vele verschillen volgens regio, nadruk, beleefdheid, enz. De oppositie tussen analytisch en synthetisch ligt op een continuüm waarop de drie talen kunnen “schuiven”. De middenpositie van het Nederlands is zeker een trend, maar geldt niet voor alle taalkundige fenomenen. Bovendien moeten we deze middenpositie begrijpen als “tussen het Engels en het Duits”, wat niet betekent dat het Nederlands pal in het midden zit: we merkten verscheidene keren dat het Nederlands afwisselend dichter bij het Engels en dichter bij het Duits aanleunt.

1.7. Telwoorden

Van Haeringen (1956) besteedt maar een klein hoofdstuk aan de telwoorden. In het algemeen is hier ook weinig onderzoek naar gedaan, hetzij in grammaticaboeken. In welke mate dit hoofdstuk zijn plaats heeft in een boek over de *Germanic sandwich* val te bespreken. Het is immers moeilijk om deze telwoorden op onze analytische-synthetische as een plaats te geven, omdat we niet kunnen zeggen dat de ene of de andere taal de telwoorden meer “samenvat” of “uiteenzet”. Ze vertonen zeker interessante verschillen tussen onze drie onderzochte talen, maar geen die het Nederlands een bepaalde middenpositie zouden kunnen toekennen op de analytische-synthetische as. Dit is ook de reden waarom we de telwoorden niet verder zullen onderzoeken.

1.8. Werkwoorden

Vroeger werden in de Germaanse talen dankzij de flexie van de werkwoorden meer grammaticale onderscheidingen aangegeven. Zo kon één morfeem, naast zijn semantische betekenis, ook uitdrukken of het sterk of zwak was, over welke tijd, persoon, getal en wijze het ging, en ook tot welke klasse het behoorde (Van Haeringen, 1956). Nu onderscheiden we geen vervoegingsklassen meer, worden tijd en wijze niet (altijd) door het werkwoord zelf aangeduid en zijn de verschillen in persoon en getal wat vervaagd. In het algemeen kunnen we zeggen dat onze drie Germaanse talen nog over drie vormen van het werkwoord beschikken, de zogenaamde “hoofdvormen”. Deze hoofdvormen van Van Haeringen (1956) komen overeen met wat we vandaag de dag de “hoofdtijden” zouden noemen: de infinitief, de (eerste persoon enkelvoud van de) verleden tijd en het voltooid deelwoord. Het begrip “hoofdtijden” wordt dikwijls op een foutieve manier gebruikt door taalleerders. Aan deze wordt elke keer opnieuw gevraagd om de hoofdtijden van de onregelmatige werkwoorden van buiten te leren, waardoor ze het ene begrip aan het andere assimileren. Immers, de hoofdtijden van de regelmatige

werkwoorden hoeven niet van buiten te worden geleerd, mits men de algemene vervoegingsregel onder de knie heeft. Zowel de vervoegingsregel voor de regelmatige werkwoorden, als de merkbare tendensen voor de onregelmatige werkwoorden, verschillen van taal tot taal.

Het valt op dat er, voor onze drie talen, veel meer (vergelijkend) onderzoek gedaan werd naar de sterke werkwoorden dan naar de regelmatige. Dit is vrij logisch aangezien er bij “regelmaat” weinig te onderzoeken valt. Volgens Van Haeringen (1956) geldt hier dat sprekers genoeg hebben aan één vorm van het werkwoord om de andere te construeren. Zo zullen we van “werken” automatisch “werkte” en “gewerkt” maken, ook al zouden we het woord niet kennen.

Van Haeringen (1956) maakt hier trouwens een, onzes inziens vreemd, onderscheid tussen de primaire vormen (de infinitief en de vormen van de tegenwoordige tijd) en de secundaire vormen (het voltooid deelwoord en de vormen van de verleden tijd) van het werkwoord. Hij baseert zich hiervoor op het verschil tussen flexiormorfemen (uitgangen) en derivatiemorfemen (affixen). Volgens hem beschikken de primaire vormen van het werkwoord slechts over flexiormorfemen (om persoon of getal uit te drukken), terwijl de secundaire vormen naast de uitgangen ook suffixen gebruiken (om de verleden tijd uit te drukken). Hij gaat zelfs zo ver te zeggen dat de stam bij de secundaire vormen “verlengd” wordt door een suffix. Zo zouden de “d” in “belden” en de “t” in “gewerkt” suffixen zijn die nog tot de stam behoren. Naar onze mening gaat het in beide gevallen over flexiormorfemen: bellen en belden zijn immers varianten van eenzelfde woord. Het is waar dat we bij “gewerkt” moeilijk over een “uitgang ge-” kunnen praten, waardoor we eerder geneigd zijn om “ge -t” als een flexioneel circumfix te zien (Boonen & Harmes, 2013). Bovendien gebruiken Boonen & Harmes de woorden *Endung* (uitgang) en *Affix* door elkaar, waardoor we kunnen besluiten dat de terminologie hieromtrent zeker nog verduidelijkt mag worden. In elk geval zien wij niet in waarom we een verschil in status zouden moeten maken tussen de “t” in “belt” (uitgang) en de “de” in “belde” (suffix). Duidelijker wordt het bij het Duits; in *du kauftest* (jij kocht) zou “te” een suffix zijn, en “-st” een uitgang.

Een onderscheid dat we wel van Van Haeringen (1956) kunnen overnemen, en waarop hij misschien beter het verschil tussen primaire en secundaire vormen had kunnen baseren, is dat van de stamvaste en stamwisselende werkwoorden. Zo zouden de secundaire vormen van de regelmatige werkwoorden geen klankverandering in de stam vertonen, wat wel het geval is voor onregelmatige werkwoorden. Zie het verschil tussen: werken – gewerkt en bijten – gebeten. Aan de andere kant werkt dit niet voor het Duits, dat ook in zijn primaire vormen klankverandering in de stam kan ondergaan. Bijvoorbeeld: *geben* – *du gibst* (geven – je geeft).

Heeft het onderscheid tussen primaire en secundaire werkwoordsvormen nog reden van bestaan?

Wij zullen gemakshalve dit hoofdstuk in twee andere categorieën verdelen: de regelmatige (of zwakke) werkwoorden en de onregelmatige (of sterke) werkwoorden.

1.8.1. De regelmatige werkwoorden

Als we naar de infinitief van de werkwoorden kijken, dan kan men zien dat het Engels geen onderscheid meer maakt tussen finiete en infiniete vormen. Zo is er geen verschil tussen de infinitief *eat* (eten) en de verbogen vorm van dat werkwoord, *eat* (eet). Van Haeringen (1956) noemt dit de “vormloosheid van de infinitief”. Bijgevolg drukt het Engels het infinitief karakter van het werkwoord op een andere manier uit, namelijk met de prepositie *to* (te). Hiermee gaat het Engels verder in de analytische richting dan het Nederlands en het Duits die beide nog het aanhangsel -en bij de stam voegen.

Laten we het nu over de vervoeging in de tegenwoordige tijd hebben. Op het eerste gezicht lijkt de middenpositie van het Nederlands hier bevestigd. Het Engels markeert persoon en getal immers niet meer door het werkwoord, maar enkel door de voornaamwoorden (bijvoorbeeld: *I eat – they eat* (ik eet – zij eten)) De enige uitzondering betreft de derde persoon enkelvoud die om een uitgang -s vraagt. Daartegenover staan het Duits en het Nederlands die persoon en getal zowel door het voornaamwoord (of substantief) als door het werkwoord uitdrukken. En toch gaat het Nederlands niet zo ver als het Duits in die dubbele markering: in het meervoud maakt het Nederlands geen verschil meer in persoon en in het enkelvoud krijgen de tweede en derde persoon dezelfde uitgang -t. Vergelijk bijvoorbeeld: *wij werken, jullie werken, zij werken met wir arbeiten, ihr arbeitet en sie arbeiten*. We kunnen hier zien dat het Nederlands zich doorheen de tijd in richting van het Engels begaf. Immers, Van Haeringen (1956) vermeldt nog het bestaan van het persoonsverschil in de tweede persoon meervoud, zoals in “jullie speelt”. Hij zegt er wel bij dat er “een zekere tendentie tot afschaffing” is van deze vorm. Vijftig jaar later kunnen we bevestigen dat deze tendens een algemene regel is geworden.

Alhoewel het Nederlands dus op sommige punten verder staat dan het Duits in de vereenvoudiging van werkwoordsvormen, is dit niet altijd het geval. Van Haeringen (1956) meldt bijvoorbeeld nog een nutteloze moeilijkheid van het Nederlands, namelijk de weglating

van de uitgang -t wanneer het werkwoord voorop wordt gezet in de tweede persoon enkelvoud.
Bijvoorbeeld: Schrijf je een brief?

Over de vormen van de verleden tijd schrijft Van Haeringen (1956) dat het verschil tussen de drie talen kleiner is. Langs de Engelse kant zijn de vormen van de onvoltooid tegenwoordige tijd en van het voltooid deelwoord helemaal gelijk. Van Haeringen heeft het over “volkomen eenvormigheid” in het Engels, waarbij elke stam, ongeacht persoon of getal, de uitgang -ed krijgt. Bijvoorbeeld: *I baked – we baked – you had baked* (ik bakte – wij bakten – jullie hadden gebakken).

Het is waar dat de vorming van het verleden in het Nederlands en het Duits gelijkaardig verloopt, maar toch kunnen we hier een aantal verschillen op een rijtje zetten. Ten eerste gebruiken beide talen niet dezelfde vorm voor de onvoltooid verleden tijd als voor het voltooid deelwoord, zoals blijkt in ik werkte – ik heb gewerkt en *ich arbeitete – ich habe gearbeitet*. Voor beide talen wordt er immers een circumfix gebruikt voor het voltooid deelwoord. Bovendien zijn er ook uitzonderingen op deze regel: de Nederlandse werkwoorden met onbeklemtoonde prefix en de Duitse werkwoorden die op -ier eindigen, krijgen geen prefix ge. Het (hoofd)werkwoord bevat dus weer meer grammaticale informatie dan in het Engels, omdat je eraan kan zien of het in de o.v.t. is vervoegd of als voltooid deelwoord wordt gebruikt. Ten tweede wordt, wat de o.v.t. betreft, het getal nog aangeduid, zowel in het Nederlands als in het Duits, in tegenstelling tot het Engels: ik werkte – wij werkten en *ich arbeitete* en *wir arbeiteten*. Van Haeringen meende in 1956 dat dat verschil in het Nederlands vervaagt, omdat we in de gesproken taal de eind -n van de meervoudsvormen niet meer uitspreken. We zien vandaag dat het verschil in getal nog steeds staande is. Ten slotte vertonen zowel het Nederlands als het Duits elk nog specifieke kenmerken. In het Nederlands hangt de uitgang van de verleden tijd en van het voltooid deelwoord af van de laatste klank van de stam, waardoor zowel uitgangen op -d(e) als op -t(e) mogelijk zijn. Dit verschil maak het Duits niet met zijn enkele uitgang op -t. Echter, sommige persoonskenmerken worden ook hier in het Duits behouden (Bouillon, 2015). Ter illustratie: jij antwoordde – hij antwoordde en *du antwortetest* en *er antwortete*.

Samenvattend kunnen we stellen dat de drie talen in de richting van een analytische taalvorm evolueren (Van Haeringen, 1956): de grammaticale kenmerken worden minder door het werkwoord zelf uitgedrukt, maar door behulp van pronomina, substantieven of hulpwerkwoorden. Het ziet ernaar uit dat het Engels zich het meest in die richting heeft ontwikkeld. Doordat de persoonsmarkeringen in het Duits nog onontbeerlijk blijken te zijn, wat niet het geval is in het Nederlands, zou men geneigd zijn om de middenpositie van het

Nederlands hier te bevestigen. En toch lijkt het ons eerder dat Nederlands en Duits op hetzelfde punt staan op de analytische-synthetische as, wat de regelmatige werkwoorden betreft: in het Nederlands bestaan er namelijk nog (onnodige) complicaties, zoals het onderscheid tussen de verledentijduitgangen -d en -t of zoals het vervoegingsverschil van werkwoorden bij de tweede persoon enkelvoud (met of zonder -t).

Verder willen we nog graag één fenomeen aanhalen dat niet door Van Haeringen besproken wordt, namelijk het geval van de *continuous*. Deze vorm duidt aan dat het onderwerp “op dit moment iets aan het doen is.” In het Engels vormt men deze constructie door middel van het vervoegde werkwoord “zijn” en een infinitiefvorm + -ing. Bijvoorbeeld: *I am writing my thesis*. In het Nederlands wordt dezelfde betekenis geproduceerd door het vervoegde werkwoord ‘zijn’ ook met een infinitief te verbinden, maar waarbij het laatstgenoemde voorafgegaan wordt door “aan het”. Bijvoorbeeld: ik ben mijn thesis aan het schrijven. Het Duits kent deze constructie ook, maar met meer syntactische restricties (Mortier, 2005). Uit onderzoek blijkt wel dat het dialect van Keulen deze constructie op dezelfde eenvoudige manier als het Nederlands gebruikt (Kuteva, *as cited in* Mortier, 2005). Zo krijgen we bijvoorbeeld: *ich bin meine Masterarbeit am schreiben*. In elk geval kunnen we opmerken dat zowel het Nederlands als het Duits zich hier tegen de verwachtingen in analytischer gedragen dan het Engels dat de *continuous* d.m.v. een uitgang markeert.

1.8.2. De onregelmatige werkwoorden.

Sommigen menen dat onregelmatige werkwoorden en sterke werkwoorden naar eenzelfde fenomeen verwijzen. Andere auteurs maken liever een driedelig onderscheid tussen de zwakke, sterke en onregelmatige werkwoorden (Salverda, 2006): sterke werkwoorden zouden slechts een stamvocaalwisseling ondergaan, terwijl onregelmatige werkwoorden ook verandering van de medeklinker(s) met zich meebrengen. Vergelijk bijvoorbeeld: springen – ik sprong en zien – ik zag.

De reden waarom sommige auteurs wel een onderscheid maken, is omdat we bij de sterke werkwoorden toch enige vorm van regelmaat kunnen terugvinden, althans genoeg om ze niet als “onregelmatig” te bestempelen. Deze regelmaat komt duidelijk tot uiting in het Nederlands. Immers, er wordt “in de stamwisseling een logische verhouding tot stand [...] gebracht in deze zin, dat alle secundaire vormen dezelfde stam krijgen.” (Van Haeringen, 1956, p. 55) Hiermee wordt bedoeld dat het Nederlands de vervoeging van de sterke werkwoorden geregulariseerd heeft door geen klankwisseling te gebruiken tussen de stam in de verleden tijd en het voltooid

deelwoord (Van Haeringen, 1956). Op eerste zicht heeft het Duits dit slechts in mindere mate gedaan en het Engels al helemaal niet. Ter illustratie: zinken – zonk – gezonken, *sink* – *sank* – *sunk* en *sinken* – *sank* – *gesunken*.

En toch kunnen we niet zeggen dat het Duits op dit vlak zo onregelmatig te werk gaat. Er is aan de ene kant weliswaar sprake van veelvormigheid, of, zoals Van Haeringen (1956) het zegt: “als men elke variatie van stamwisseling in een afzonderlijke groep wil onderbrengen, [zullen we] niet minder dan 29 of 30 ‘klassen’ [...] onderscheiden”. Aan de andere kant leidt deze onderverdeling in klassen naar een sterk gestructureerd klankwisselend systeem (Hempfen, 1988). Salverda (2006) noemt dit “ablautpatronen”. Bij wijze van voorbeeld worden de stamvocalen van de infinitiefvormen met een klank [ai] vervangen door de stamklank [i] in de vormen van het verleden: *gleichen-glich*, *gleiten-glitt*, en *schreiten-schritt*.

Tegenovergestelde tendensen vinden we in het Engels waarbij de vormen van de verleden tijd en het voltooid deelwoord noch een vaste klankwisseling gebruiken, noch een vast uitgangsmodel (Van Haeringen, 1956). Vergelijk bijvoorbeeld de volgende voltooid deelwoorden: *found*, *run*, *won*, *caught*, *fed* en *spoken*. Volgens Van Haeringen (1956) staat het Nederlands dus weer eens tussen zijn twee buurtalen: met aan de ene kant het onregelmatige Engels, en aan de andere kant het sterk geregleerde en conservatieve Duits met zijn ablautpatronen. Met deze systematiek in het Duits lijkt het dat de rollen zijn omgedraaid: het Engels heeft het meest complexe systeem. Van Haeringen (1956) verfijnt deze bewering echter door te zeggen dat deze voorsprong van het Duits slechts van toepassing is op de flexie van de onregelmatige werkwoorden. Nu willen we voorzichtig met deze conclusie omgaan, omdat de mate van (sterke) regulatie in het Nederlands volgens ons de systematiek in de veelvuldige Duitse werkwoordklassen overstijgt.

Verder willen we het nog over de hulpwerkwoorden tijd van deze drie talen hebben. Draye en van der Horst (2006) vergeleken deze van het Duits en het Nederlands in zinnen met een driedelig werkwoordgroep. Het Engels lieten ze buiten beschouwing, omdat het hulpwerkwoord van tijd steeds *to have* (hebben) is, en niet met *to be* (zijn) afwisselt zoals in de twee andere talen. Dit bevestigt weer eens de grammaticale vereenvoudiging die het Engels doorstond. De keuze tussen hebben/*haben* en zijn/*sein* hangt in het Nederlands en het Duits in de regel af van het hoofdwerkwoord (Draye & van der Horst, 2006): is dat werkwoord transitief, of intransitief én immutatief, dan gebruikt men “hebben”. Bijvoorbeeld: *er ist gekommen und er hat gegessen* (hij is gekomen en hij heeft gegeten).

Draye en van der Horst (2006) vergeleken de keuze van het hulpwerkwoord in constructies als “hij heeft/is niet kunnen komen”. Volgens de Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS, 1997) zijn beide mogelijk:

“De werkwoorden durven, kunnen, moeten (en hoeven), mogen, proberen, trachten, weten en willen, in zoverre dat ze weliswaar altijd met hebben vervoegd kunnen worden, [kunnen] indien gecombineerd met een zelfstandig werkwoord dat in de voltooide tijden zijn krijgt (bijv. blijven: is gebleven), óók met zijn [vervoegd worden].” (ANS, 1997, para. 2·3·2·8·iv·e)

Het gebruik van hebben of zijn in deze gevallen hangt sterk af van de regio's. Draye en van der Horst (2006) menen dat we in het Belgisch Nederlands het vervoegd werkwoord kiezen op basis van het hulpwerkwoord van modaliteit, in tegenstelling tot het Nederlands Nederlands waar het vervoegd werkwoord van het hoofdwkwoord afhangt. Het Duitse systeem volgt dat van onze Noorderburen. Het lijkt dan ook alsof deze constructie de “oorspronkelijke” is. Draye en van der Horst (2006) merkten immers op dat de keuze tussen “hebben” of “zijn” in de 13^e eeuw meestal bepaald werd door het primaire hulpwerkwoord. We hebben dus te maken met een evolutie (althans in het Belgisch Nederlands) die Draye en van der Horst (2006) koppelen aan de grammaticalisatie van de hulpwerkwoorden. Zo zouden hulpwerkwoorden van modaliteit, zoals “kunnen” oorspronkelijk meer eigenschappen bevatten of uitdrukken. Eén daarvan was “de vaardigheid om het secundaire hulpwerkwoord te kunnen bepalen”. Deze eigenschap zouden de (primaire) hulpwerkwoorden dan doorheen het grammaticalisatieproces verloren hebben.

Om deze reden plaatsen Draye en van der Horst (2006) ook het Nederlands tussen het Duits en het Engels. Laatstgenoemde taal staat veel verder in het grammaticalisatieproces dan het Nederlands. Maar waar het Nederlands toch al tendensen tot grammaticalisatie van de primaire hulpwerkwoorden vertoont, is dit (nog) niet het geval voor het Duits.

1.9. Woordvorming

Het hoofdstuk over woordvorming wordt in de studie van Van Haeringen (1956) slechts oppervlakkig behandeld. Hij refereert immers niet naar onderzoek en baseert zich op algemene observaties. Een verklaring hiervoor vinden we in Hüning en Schlücker (2010): zij menen dat er simpelweg heel weinig comparatief onderzoek is gedaan naar de formele aspecten van

woordvorming in het Nederlands, Duits en Engels. Met dit werkstuk hopen we hier een klein beetje verandering in te kunnen brengen.

Hüning en Schlücker (2010) zijn het er met Van Haeringen (1956) over eens dat de woordvorming van de twee continentale talen sterk evenwijdig loopt, maar ook fel verschilt van de woordvorming in het Engels. Het Engels blijkt veel soepeler, enerzijds dankzij de weinig vaste binding tussen de woorden (vergelijk *chocolate factory* en chocoladefabriek), en anderzijds dankzij de gemakkelijke conversie van de ene woordsoort in een andere (Hüning & Schlücker, 2010; Van Haeringen, 1956), zoals er bijvoorbeeld eenvoudigweg van *catapult* het werkwoord *to catapult* werd gemaakt. De grotere formele verschillen tussen de woordsoorten zouden dit voor het Duits en het Nederlands tegenwerken, waardoor deze talen zich eerder op samenstellings- of afleidingsprocessen beroepen. Maar aangezien het Nederlands toch minder differentieert op morfologisch vlak dan het Duits (zeker wat de flexionele morfologie betreft), kunnen we ervan uitgaan dat conversie er gemakkelijker toegepast wordt dan in het Duits (Van Haeringen, 1956).

Alhoewel het Engels dus meestal conversie gebruikt om nieuwe woorden te vormen, zijn afleidingen en samenstellingen niet helemaal uit den boze. Het is waar dat het Engels zeer weinig prefigeert (enkel *un-* is een inheems Engels prefix), maar suffixen zijn er wel te vinden (*-ly*, *-ate*, *-er...*). Van Haeringen (1956) preciseert dat de weinig frequente prefigering vooral voor de werkwoorden geldt, een hypothese die we dankzij dit werkstuk al dan niet zullen kunnen bevestigen. En toch blijft het Engels, ook wat de suffixen betreft, het buitenbeentje. Immers, de affixen in het Duits en het Nederlands vertonen veel meer gelijkenissen met elkaar dan met het Engels (Van Haeringen, 1956). Volgens Hüning en Schlücker (2010) ligt de oorzaak niet enkel in de gemeenschappelijke oorsprong, maar ook in de vele taalcontacten en ontleningen. Bijvoorbeeld: *-heit* en *heid*, *-lich* en *lijk*, *-ieren* en *-eren*, *be-* en *be-...*

Zowel Hüning en Schlücker (2010) als Van Haeringen (1956) geven mee dat er ook tussen het Nederlands en het Duits een aantal verschillen waar te nemen zijn, alhoewel eerder uitzonderlijke. Zo zou het Duits toch meer gebruik maken van affixen, daar waar het Nederlands de betekenis op een andere manier uitdrukt. Neem bijvoorbeeld het Duitse prefix *zer-* dat in het Middelnederlands nog aanwezig was onder de vorm *te-* (en in het Oudengels, met *to-*). In tegenstelling tot het Duits (bijvoorbeeld: *zerbrecken*) is dat prefix vandaag niet meer bruikbaar in het Nederlands: zo bestaat het vroegere “tebreken” bijvoorbeeld niet meer. Van Haeringen meent dat deze evolutie te maken heeft met een zekere “preutsheid tegenover al wat naar germanisme riekt” (1956, p. 61). Wij volgen echter liever de uitleg van Hüning (1997): ten

eerste droeg het prefix te- weinig betekenis met zich mee en ten tweede werd de verwarring groot in constructies als te + infinitief (bijvoorbeeld: te tebreken). Het was dus zowel semantisch onnodig als formeel ingewikkeld, waardoor het prefix in sommige gevallen helemaal verdween, en in andere gevallen vervangen werd door het prefix ver- (bijvoorbeeld, verbreken) (Hüning, 1997). Verder bemerken zowel Boonen en Harmes (2013) als Hüning en Schlücker (2010) dat de diminutievorming, in beide talen door een suffix gebouwd, veel frequenter is in het Nederlands dan in het Duits. Bovendien komen deze in het Nederlands, in tegenstelling tot het Duits, niet enkel bij substantieven voor. Bijvoorbeeld: een uitje, een tientje, een onderonsje...

Ten slotte kunnen we ook de vorming van de samenstellingen in het Duits en het Nederlands met elkaar vergelijken. Het is algemeen bekend dat beide talen hier productief en recursief mee omgaan, vooral wat de nominale samenstellingen betreft (Boonen & Harmes, 2013; Hüning & Schlücker, 2010; Van Haeringen, 1956). En toch valt een groter gebruik van de recursiviteit op te merken in het Duits: daar waar het Duits sommige samenstellingen met drie of meer leden construeert, verkiest het Nederlands liever voor een voorzetselconstructie of voor gelexicaliseerde woordgroepen (Hüning & Schlücker, 2010). Hüning en Schlücker (2010) geven een mooi voorbeeld met de gelexicaliseerde woordgroep “de zwarte markt”. In het Duits is deze de samenstelling *der Schwarzmarkt* geworden. Ze leggen uit dat dit onder meer komt doordat de constructie in het Duits, afhankelijk van haar functie in de zin en de daarbij horende flexie, telkens van vorm zal veranderen. Daardoor kan de constructie moeilijker als eenheid herkend worden. En om deze eenheid wél te laten blijken, wordt er gegrepen naar de samenstelling. Ter illustratie:

<i>schwarzer Markt</i>	<i>zwarte markt</i>
<i>Da ist der schwarze Markt</i>	<i>Daar is de zwarte markt</i>
<i>der Wert des schwarzen Markts</i>	<i>de waarde van de zwarte markt</i>
<i>Ich danke dem schwarzen Markt</i>	<i>Ik dank de zwarte markt</i>
<i>Ich suche den schwarzen Markt</i>	<i>Ik zoek de zwarte markt</i>

Tabel 2: naamvalflexie in de Duitse en Nederlandse constructie “de zwarte markt” (Hüning & Schlücker, 2010, p. 23)

Verder wijkt het Nederlands nog op twee andere manieren af van de Duitse samenstellingen. Ten eerste beschikt het Nederlands over een aantal samengestelde werkwoorden van de vorm [V + N]V, waarbij het substantief [V+N]N niet bestaat (Hüning en Schlücker, 2010). Dit zijn zogenaamde samenstellende afleidingen, zoals bijvoorbeeld “klappertanden”. Ten tweede blijft bij de exocentrische samenstellingen, de *right-hand head rule* van toepassing in het Duits om

bijvoorbeeld het genus te bepalen (Hüning en Schlücker, 2010). Dit is niet het geval voor de Nederlandse exocentrische samenstellingen, waarbij het genus wordt gekozen aan de hand van het genus van het semantisch hoofd dat buiten de samenstelling staat (bijvoorbeeld, het oog – de spleet oog).

Kortom, deze bijzonderheden niet meegerekend vertonen het Duits en het Nederlands op vlak van woordvorming veel gelijkenissen. Het Engels bekleedt daarentegen, om de woorden van Van Haeringen te gebruiken, “een heel afzonderlijke positie” (1956, p. 62). De grotere recursiviteit en productiviteit van Duitse samenstellingen, het behoud van de *RHR rule* in exocentrische samenstellingen én het teloorgaan van sommige Nederlandse prefixen kunnen wel wijzen op een meer synthetische houding van het Duits in de woordvormingsprocessen.

1.10. Syntaxis

Op dit hoofdstuk van Van Haeringen (1956) zullen we niet ingaan: enerzijds omdat de syntaxis de limieten reikt van dit morfologisch gericht werkstuk, en anderzijds omdat Van Haeringen (1956) zelf niet zo zeker is van zijn stuk. Hij schrijft dat des te meer een taal analytisch is (zoals het Engels), des te meer de grammatica van die taal syntactisch blijkt. Omdat bepaalde functies niet meer door morfemen aan het woord worden uitgedrukt, kan dit aan de hand van een vastere woordvolgorde gebeuren, zoals we ook zagen in de evolutie van het Latijn naar het Frans. De verschillen in woordschikking zijn in het Engels, Nederlands en Duits echter niet zo groot als de variatie in morfologische middelen. De voorbeelden die Van Haeringen aanhaalt, zijn dan ook slechts zeer uitzonderlijk van toepassing.

1.11. Conclusie

Samenvattend kunnen we stellen dat het Nederlands op morfologisch vlak de middenpositie houdt tussen het Engels en het Duits. Dit is natuurlijk niet te verstaan als een as waarop het Engels helemaal links zou staan, aan analytische kant, het Duits helemaal rechts aan synthetische kant en het Nederlands “juist in het midden”. Zo zagen we enerzijds dat alle drie de talen zich op deze as bewegen, meestal in analytische richting, en anderzijds dat het Nederlands meestal naar het Duits hevelt, mede omdat de twee continentale talen meer morfologische en lexicale gelijkenissen vertonen met elkaar dan met het Engels.

Alvorens uit te zoeken of dit ook het geval is voor de denominatieve werkwoorden, gaan we de vorming en het gebruik van deze, eerst algemeen en dan in de drie talen afzonderlijk, nader analyseren.

2. Denominatieve verbalisering

2.1. Algemeen: de woordvormingsprocessen

De woordvorming is een belangrijk onderdeel van de lexicale morfologie. Deze zorgt er immers voor dat er nieuwe begrippen geconstrueerd worden voor nieuwe concepten (Boonen & Harmes, 2013). We zagen in het vorig hoofdstuk (1.9.) dat het Nederlands en het Duits op een gelijkaardige manier omgaan met de constructie van nieuwe woorden. Daartegenover staat het Engels dat de twee continentale talen meestal niet volgt in hun woordvormingsprocessen. Zo werd heel algemeen gezegd dat het Engels gemakkelijker en dus vaker conversie gebruikt om nieuwe woorden te creëren waar het Nederlands en het Duits eerder beroep maken op de samenstelling en afleiding.

Laten we eerst kort deze drie woordvormingsprocessen overlopen. Het valt op dat de taalkundigen nog niet tot een overeenstemming zijn gekomen wat de onderverdeling van deze betreft. Sommige auteurs maken slechts een onderscheid tussen samenstelling en afleiding, waarbij de conversie dan deel uitmaakt van de afleiding. Andere auteurs beschouwen de conversie als een apart woordvormingsprocédé naast de twee andere. Hierdoor verwijzen verschillende termen naar hetzelfde fenomeen: conversie, *non-affixional conversion*, *Wortartwechsel*, zero-derivatie, zero-affigering, *derivation by zero-suffix*, enz. Deze laatste term, door Adams (1973) gebruikt, blijkt ons ongelukkig gekozen. De auteur meent dat de term “zero-suffix” geschikter is dan “zero-affix”, omdat het meestal de suffixen zijn die de woordsoort aanduiden of de woordsoortverandering veroorzaken. Wel geeft Adams (1973) zelf een tegenvoorbeeld, met *to encage* (in een kooi steken), waarbij het prefix *en-* voor de verbalisering zorgt.

Daarnaast zijn er auteurs die zelfs de term “zero-affix” niet willen gebruiken. Zo vindt Booij (2002) deze term problematisch, omdat we dan arbitrair moeten kiezen of het om een zeroprefix of -suffix gaat (immers, beide kunnen woordsoortveranderende affixen zijn). Ook Plag (2003) vindt deze term betwistbaar. Hij legt uit dat auteurs het bestaan van zero-affixen bewijzen door middel van het *overt analogue criterium*. Dit is het feit dat er voor elke “zero-vorm” ook een “non-zero-vorm” zou bestaan die dezelfde betekenis en functie zou dragen (Plag, 2003). Bijvoorbeeld: beide woorden *beating* (afstraffing) en *beat* (slag, ritme), komen van *to beat* (slaan), maar de conversie en de suffigering van dat werkwoord leiden niet tot dezelfde betekenis (Plag, 2003). Er zou dus geen sprake zijn van een zero-affix bij *beat*. Echter, bij *to encage* en *to cage* (van *cage*, kooi) vinden we wél dezelfde betekenis terug, namelijk “in een kooi” zetten. Hier zou men dus een zero-prefix moeten inzien bij *to cage*. Plag (2003) stelt het

nut van dit criterium in vraag dat een onnodig onderscheid maakt tussen conversie en zero-affigering, terwijl beide *in fine* dezelfde functie vervullen: “die Neubildung von Wörtern durch Transposition in eine andere Wortart [...] der ohne lexikalische Affixe oder Veränderung des Stammvokals [...] semantische Modifizierungen ausdrücken kann.” (Lohde, 2006, p.45)

Met een dergelijke definitie maakt Lohde (2006) duidelijk dat hij de conversie scheidt van de afleiding. Hij verdeelt de woordvormingsprocessen in twee grote groepen: de nieuwe woorden met verschillende constituenten en deze die niet uit verschillende constituenten bestaan (Lohde, 2006). Tot de eerste groep behoren de samenstelling, de afleiding, de reduplicatie en de blending. In de tweede vinden we de conversie, de klankwisseling en de retrogradevorming.

Plag (2003) maakt een gelijkaardige verdeling, maar met drie hoofdgroepen: affigering, afleiding zonder affigering en samenstelling. Hij heeft het wel over “conversie”, hij gebruikt zelfs de term *non-affixional conversion*, maar plaatst deze (samen met de blending en de afkorting) onder de noemer van de “afleiding zonder affigering”. Waar hij eerst pleit voor het niet-gebruik van de term *zero-derivation*, vinden we het vreemd dat hij de conversie wel als een onderdeel ziet van de *derivation without affixation*. Immers, tussen de termen *without affixation* en *with zero-affixation* lijkt de grens ons heel dun... Hetzelfde geldt voor Booij (2002) die aan de ene kant de term *conversion* verkiest boven *zero-affixation* en meent dat deze “*strictly speaking [...] another type of word formation*” (p.135) is, maar die aan de andere kant de conversie binnen het hoofdstuk van de afleiding behandelt. Dergelijke observaties geven blijk van een grote diversiteit in de terminologie en classificatie van de woordvormingsprocessen. Dit wordt bevestigd door Bauer en Valera (2005) die artikels van verschillende auteurs publiceerden over conversie: aangezien de auteurs niet dezelfde terminologie of classificatie gebruiken, publiceerden ze hun boek onder de naam *Approaches to conversion/zero-derivation*. Zelf besluiten ze dat: “*Neither is it clear whether conversion is a subtype of derivation or a completely separate type of word-formation.*” (Bauer & Valera, 2005, p.12)

Aangezien we het in dit werkstuk zullen hebben over de verschillen tussen Engels, Duits en Nederlands op morfologisch gebied, vinden we het logischer om afleiding en conversie als afzonderlijke woordvormingsprocessen te zien. Indien we ook voor denominatieve werkwoorden kunnen bewijzen dat het Engels meer analytisch te werk gaat in de vorming van nieuwe woorden - door het waarschijnlijke veelvuldige gebruik van conversie -, wordt het verschil tussen conversie en afleiding met andere woorden een belangrijke factor in onze analyse. De afleiding geeft immers op een meer synthetische manier informatie weer dat we

niet bij de conversie krijgen. Zo kunnen we bijvoorbeeld veel gemakkelijker de woordsoort van een afgeleid woord raden dan van een woord dat conversie onderging.

We hechten minder belang aan de samenstelling omdat de denominatieve verbaliserende samenstelling weinig tot niet voorkomt in de drie talen. Plag (2003) geeft een aantal voorbeelden in het Engels van verbale samenstellingen met een nominaal lid (bijvoorbeeld *to chain-smoke* - kettingroken), maar vermeldt dat het (laatste) woordvormingsproces eigenlijk retrogradevorming is, en geen samenstelling. Zo komt *to chain-smoke* van *chainsmoker* (kettingroker). Hetzelfde geldt voor het Nederlands: Booij (2002) zegt dat verbale samenstellingen niet productief zijn. Ten eerste zijn de meeste samengestelde werkwoorden met een nominaal lid eigenlijk het resultaat van de conversie van een samengesteld substantief, zoals bijvoorbeeld “blinddoeken” van “blinddoek” komt (Booij, 2002). Ten tweede zijn andere denominatieve verbale samenstellingen, zoals in het Engels, het eindresultaat van retrogradevorming (Booij, 2002). Ter illustratie: “beeldhouwen” komt van “beeldhouwer” en niet van “beeld” en “houden”. Ten derde moeten sommige verbale samenstellingen met een nominaal lid (zoals “touwtjespringen”) eigenlijk als nominale samenstellingen (van “het springen”) worden geïnterpreteerd, omdat we ze enkel in de infinitief gebruiken (Booij, 2002). Deze worden als defectieve werkwoorden aangeduid. Bijvoorbeeld: ik ben aan het touwtjespringen. Al bij al zouden de enige echte denominatieve verbale samenstellingen woorden zijn zoals “klappertanden” of “stampvoeten”, omdat deze niet door middel van conversie zijn geconstrueerd (*klappertand of *stampvoet bestaan immers niet) en omdat het substantief als rechterlid en hoofd van de samenstelling een echt werkwoord wordt. Booij (2002) geeft echter mee dat er slechts 25 samenstellingen van deze soort bestaan. We kunnen dus besluiten dat het Nederlands, zoals het Engels, zeer weinig gebruik maakt van de samenstelling om denominatieve werkwoorden te vormen. Ten slotte zegt Lohde (2006) dat ook het Duits zeer weinig samenstellingen bezit met een substantief als eerste lid. Hij vermeldt dezelfde redenen als voor het Nederlands en het Engels: vele verbale samenstellingen werden door retrogradevorming of conversie geconstrueerd. Verder worden sommige verbale samenstellingen niet echt als denominatief beschouwd, omdat de oorspronkelijke betekenis van het eerste lid vervaagd is (Lohde, 2006). Dit valt bijvoorbeeld te zien bij *teilnehmen* en geldt ook voor de Nederlandse vertaling, “deelnemen”.

Om al deze redenen gaan wij ons in dit werkstuk niet focussen op de samenstelling, maar wel op de conversie, de afleiding en de retrogradevorming. We gebruiken de classificatie van Lohde (2006): de denominatieve verbaliserende die uit door middel van bijkomende morfemen

werden geconstrueerd aan de ene kant, en de verbaliseringen zonder bijkomende constituenten aan de andere kant.

2.2. In het Engels

2.2.1. Denominatieve verbalisering zonder affigering

Er werd in het vorige hoofdstuk reeds aangetoond dat het Engels gretig gebruik maakt van conversie om nieuwe woorden te creëren (zie 1.9.). Volgens Gottfurcht (2007) menen verschillende auteurs dat dit woordvormingsproces het productiefste is in het Engels van vandaag. Gottfurcht (2007) onderzocht of dit ook van toepassing was voor denominatieve werkwoorden, en uit haar resultaten blijkt dat 66,3% van de denominatieve werkwoorden door middel van conversie geconstrueerd werd. De oorzaak van een dergelijke productiviteit zou onder meer liggen in de weinige beperkingen die conversie met zich meebrengt (Bauer *as cited in* Gottfurcht, 2007). Zo ziet het er naar uit dat conversie zowel van toepassing kan zijn op ongelede als op gelede woorden, maar ook op acroniemen, blendings, enz. Ook op semantisch vlak laat de studie van Gottfurcht (2007) zien dat de conversie zeer veel mogelijkheden biedt. Gottfurcht (2007) classificeert de conversies volgens de volgende zes categorieën:

Eerst hebben we, binnen de causatieve categorie, de resultatieve conversies. Deze volgen de volgende regel [x wordt [N]]. Laten we het naamwoord *bulk* (grote massa) als voorbeeld nemen. We convergeren volgens [x wordt [*bulk*]], waardoor *to bulk* het volgende betekent: “een grotere massa worden, zwellen”.

Binnen de causatieve categorie vinden we vervolgens ook instrumentale conversies waarbij het werkwoord specifiek de volgende betekenis met zich meebrengt: [[x veroorzaken] met gebruik van [N]]. Ter illustratie: van *towel* (handdoek) werd het werkwoord *to towel* (drogen met gebruik van een handdoek) gemaakt.

Gottfurcht (2007) onderscheidt, nog steeds binnen de causatieve werkwoorden, een derde categorie, namelijk de ornatieve conversies. Deze wordt op de volgende manier geconstrueerd: [[x veroorzaken] door [N] aan te brengen]. Bijvoorbeeld: *pepper* (peper) dient als basis voor *to pepper*. Deze betekent “kruiden door peper toe te voegen”.

Ook de werkwoorden met een privatieve betekenis behoren tot de categorie van de causatieve werkwoorden (Gottfurcht, 2007). Hier heeft men het over werkwoorden die het volgende betekenen: [[x veroorzaken] door [N] weg te nemen van y]. Zie bijvoorbeeld: *dust* (stof) geeft het denominatief werkwoord *to dust* waarbij “stof wordt weggehaald van iets”.

Daarnaast zijn er de locatieve conversies die geconstrueerd worden volgens de formule [streven naar/zich bevinden in [N]], zoals uit het naamwoord *surface* (oppervlakte) het werkwoord *to surface* (aan de oppervlakte komen) werd “afgeleid”.

Ten slotte spreekt Gottfurcht (2007) nog over de *similative conversions*, die wij volgens de typologie van van Overbeke (1993) zullen vertalen met de “constitutieve werkwoorden”. De werkwoorden dragen dan de volgende betekenis: [zich gedragen als [N]]. Zo werd bijvoorbeeld *to mother* (moederen) uit *mother* (moeder) geconstrueerd, met de betekenis “zich als een moeder gedragen”.

Deze verscheidenheid aan semantische mogelijkheden die de conversie in het Engels biedt maakt het, samen met de formele eenvoud, gemakkelijk om door middel van conversie nieuwe werkwoorden op basis van substantieven te construeren.

Naast de conversie kunnen we ook de *back-formation* of retrogradevorming vermelden als woordvormingsproces dat geen bijkomende constituenten gebruikt. Gottfurcht (2007) heeft deze categorie niet behouden voor haar classificering van denominatieve werkwoorden, maar ze geeft er wel de volgende definitie voor:

“Backformation is the process whereby a lexical item comes to be perceived as having been derived by a familiar word formation process, such as affixation or conversion, when in actuality it was not, and a new lexical item, the putative origin of the perceived derived word, enters the language in this manner.” (Gottfurcht, 2007, p.14)

Ter illustratie: het werkwoord *to zip* (met een rits sluiten) komt van het zelfstandig naamwoord *zipper* (rits) waaraan -er werd ontnomen. Dit werkstuk zal uitmaken in hoeverre *back-formation* van toepassing is voor Engelse denominatieve werkwoorden.

2.2.2. Denominatieve verbalisering met affigering

Plag (2003) maakt een onderscheid tussen de woorden afgeleid door middel van prefigering, suffigering en infigering. Infigering laten we hier buiten beschouwing, omdat het zeer weinig voorkomt in het Engels en dan wel onder specifieke morfologische en prosodische voorwaarden (Plag, 2003). Wij leggen hier de focus dus op de prefigering en de suffigering, maar voegen daar nog de *separable complex verbs* (SCV) aan toe. Deze werkwoorden bestaan uit twee vrije morfemen, waaronder een scheidbaar partikel. Op lexicaal vlak vormen de morfemen een eenheid, maar ze kunnen door syntactische processen op grammaticaal vlak van elkaar gescheiden worden (Van Kemenade & Los, 2003). In het geval van de denominatieve werkwoorden zal het dus gaan om de koppeling van een scheidbaar partikel en een zelfstandig

naamwoord, waardoor er een werkwoord ontstaat. Bijvoorbeeld: [[*freak*]_N + [*out*]_{SP}]_V (gek worden).

Daarnaast kunnen ook prefixen voor de vorming van nieuwe werkwoorden zorgen. Plag (2003) heeft ze op een rijtje gezet. Een eerste prefix is *de-*, zoals bijvoorbeeld in het werkwoord *to deflea* (“ontvlooiën”): [[*de-*]_{Pref} + [*flea*]_N]_V. Dit prefix wordt echter zelden aan zelfstandige naamwoorden gekoppeld en komt vaker voor bij deverbatieve verbalisering (zoals *to deselect* bijvoorbeeld) (Plag, 2003). Plag (2003) noemt deze een “negatief prefix” omdat het op semantisch vlak een negatie uitdrukt. Naast *de-* zijn ook *mis-*, *dis-* en *un-* negatieve prefixen die deel uit kunnen maken van een werkwoord. Echter, waar Plag (2003) meent dat *dis-* en *un-* denominatieve verbalisering kunnen veroorzaken indien ze aan een substantief worden gekoppeld, volgen we liever de stelling van Gottfurcht (2007): volgens haar worden deze prefixen slechts aan reeds geverbaliseerde woorden gekoppeld. Zo zou *to unbutton* (knopen losmaken) van *to button* (knopen vastmaken) komen die op zijn beurt van het substantief *button* (knoop) komt. Uit de studie van Gottfurcht (2007) komen er slechts twee prefixen naar voren die in het Engels voor de verbalisering van substantieven kunnen zorgen, namelijk *be-* en *en-*.

Volgens Marchand (*as cited in* Gottfurcht, 2007) hebben deze twee prefixen nooit een grote rol gespeeld in de constructie van werkwoorden. Dit wordt bevestigd door de resultaten van het onderzoek van Gottfurcht (2007) waarbij *be-* en *en-* respectievelijk slechts voor 1,3% en 3,6% van de denominatieve verbalisering zorgen. Voor beide prefixen kunnen we voorbeelden vinden van afgeleide werkwoorden uit elke semantische categorie: de resultatieve, ornatieve, locatieve, instrumentele, constitutieve, performatieve en privatieve (Gottfurcht, 2007). Er valt nog te specificeren dat Gottfurcht (2007) *em-*, *in-*, en *im-* als allomorfen van *en-* heeft beschouwd, waardoor ze allen werden berekend onder de noemer *en-*. Kortom, enkel de prefixen *de-*, *be-*, en *en-* komen in aanmerking voor de vorming van denominatieve verbalisering.

Vervolgens kunnen ook suffixen in het Engels denominatieve verbalisering veroorzaken. Plag (2003) citeert vier verbale suffixen: *-ate*, *-ify*, *-ize* en *-en*. Laatstgenoemde suffix *-en* wordt slechts sporadisch met zelfstandige naamwoorden gekoppeld (bijvoorbeeld bij *to lengthen* -verlengen) en het is dan ook om die reden dat Gottfurcht (2007) dit suffix niet in haar onderzoek heeft opgenomen. Daartegenover blijken de drie andere verbale suffixen wel een grote rol te spelen.

Uit de studie van Gottfurcht (2007) blijkt het toevoegen van het suffix *-ize* aan een substantief de populairste manier, na conversie, om een denominatief werkwoord te construeren. Dit suffix, zowel als het suffix *-ify*, kan zeer verscheidene semantische concepten uitdrukken, in tegenstelling tot *-ate*, dat in de meeste gevallen enkel ornatieve of resultatieve betekenissen met zich meebrengt (Plag, 2003). Bovendien gelden er voor de drie suffixen bepaalde fonologische restricties: heel algemeen moet het basiswoord bijvoorbeeld op een onbeklemtoonde lettergreep eindigen (Plag, 2003; Gottfurcht, 2007). Bijvoorbeeld: *ritual* – *ritualize* (ritualiseren).

Deze gegevens laten ons toe te supponeren dat ook wij in ons onderzoek naar denominatieve werkwoorden van het Engels, vooral conversie zullen tegenkomen en in mindere mate suffigering en prefigering. Anders dan Gottfurcht zullen we hier ook de morfologische processen SCV en retrogradevorming in acht nemen.

2.3. In het Nederlands

2.3.1. Denominatieve verbalisering zonder affigering

Booij (2002) meent dat conversie een zeer productief woordvormingsproces is voor Nederlandse denominatieve werkwoorden. De oorzaak hiervan ligt volgens hem in het feit dat elk zelfstandig naamwoord in het Nederlands in een werkwoord omgezet kan worden. Het tegendeel is echter niet waar: het is niet mogelijk om van elk werkwoord een substantief te maken (bijvoorbeeld, van de verbale stam “leer” (van leren) kunnen we geen substantief “een leer” maken) (Booij, 2002). Nu luidt de vraag hoe we de richting van de woordvorming kunnen achterhalen. Er zijn verschillende methoden om te controleren of de richting “N→V” van toepassing is. Zo zouden denominatieve werkwoorden altijd een regelmatige vervoeging hebben. Booij (2002) geeft als voorbeeld de vergelijking tussen de werkwoorden “prijzen” (loven) en “prijsen” (een prijs toekennen), waarbij de tweede denominatief is (van “prijs”) en bijgevolg regelmatig. Bovendien zouden ongelede Nederlandse werkwoorden slechts uit één lettergreep bestaan, of toch slechts uit één lettergreep die geen sjwa bevat (Booij, 2002). Hierdoor kan men afleiden dat werkwoorden zoals “biljarten” denominatief geconstrueerd zijn. Daarbij komt nog dat de Nederlandse conversie een woordvormingsproces is dat, zoals in het Engels, verscheidene specifieke betekenissen kan overdragen die niet inherent zijn aan het basissubstantief (Booij, 2002). Van Overbeke (1993) geeft voorbeelden van denominatieve verbale conversies voor iedere semantische categorie.

De eerste categorie is de constitutieve, die we ook in het Engels terugvonden (zie 2.2.1., p. 40). Bijvoorbeeld, “dokteren”. De tweede categorie, die niet door Gottfurcht (2007) werd onthouden voor haar analyse van de Engelse werkwoorden, is de figuratieve. Deze volgt de volgende semantische regel: [de vorm geven/krijgen van [N]]v. Een voorbeeld dat zowel Booij (2002) als Van Overbeke (1993) meegeven is “bundelen”. Vervolgens citeert Van Overbeke (1993) nog vijf semantische klassen die we ook bij het Engels vonden en reeds analyseerden, namelijk de instrumentale, de locatieve, de ornatieve, de productieve en de privatieve. Voorbeelden van denominatieve werkwoorden die zo’n betekenissen dragen zijn, respectievelijk: pennen, huizen, plaveien, filmen en melken. Van Overbeke (1993) maakt verder nog een verschil tussen de appropriatieve, adventieve en fatische betekenis. De appropriatieve klasse bevat de denominatieve werkwoorden die volgens deze constructie werden gebouwd (Van Overbeke, 1993): [[N] opnemen/vangen]v. Zoals “snoepen” bijvoorbeeld. De adventieve klasse groepeerde werkwoorden met de volgende semantische constructie: [[N] doet zich voor]v. Bijvoorbeeld “bliksemen”. Ten slotte spreekt Van Overbeke (1993) over de fatische categorie, die wij misschien als een overbodige subcategorie van de instrumentale zouden bestempelen. Het gaat hier immers weer om een constructie waarbij het werkwoord “het gebruik van [N]” betekent. Het verschil is echter dat we hier met taalbouwsels te maken hebben, zoals “bonjouren” bijvoorbeeld.

Over retrogradevorming bij denominatieve werkwoorden rept geen auteur een woord. Ons onderzoek zal bevestigen of dit al dan niet terecht is. We kunnen daarbij concluderen dat de conversie een productief proces blijkt te zijn voor denominatieve werkwoorden in het Nederlands. Dit is mede te danken aan de veelvuldige semantische mogelijkheden die conversie met zich mee kan brengen.

2.3.2. Denominatieve verbalisering met affigering

Naast de conversie kunnen we ook Nederlandse denominatieve werkwoorden vinden die met behulp van affixen werden geconstrueerd, zoals partikels, prefixen of suffixen. We beginnen met een analyse van de twee eerstgenoemde die onder de noemer *preverbs* kunnen samengebracht worden.

Er bestaan drie verschillende productieve en categorie-bepalende prefixen die van een zelfstandig naamwoord een werkwoord kunnen maken: be-, ver- en ont- (Booij, 2002). Ter illustratie: bebossen, verbloemen en ontbossen. De Haas en Trommelen (1993) zetten een aantal gemeenschappelijke eigenschappen op een rijtje voor deze Nederlandse geprefigeerde

werkwoorden. We vermelden hier enkel de kenmerken die eigen zijn aan de denominatieve werkwoorden.

Ten eerste dragen de categorie-bepalende prefixen nooit de klemtoon. Bijvoorbeeld: bebossen, verbloemen en ontbossen. Ten tweede kunnen ze, in tegenstelling tot sommige partikels, niet van het basiswoord gescheiden worden (de Haas & Trommelen, 1993). Vergelijk bijvoorbeeld “ze ontbossen het land” met “*ze bossen het land ont-.” Ten derde menen de Haas en Trommelen (1993) dat de werkwoorden met een categorie-bepalend prefix nooit opnieuw afgeleid kunnen worden door middel van een ander categorie-bepalend prefix. In dezelfde lijn krijgen deze werkwoorden ook geen flexionele “ge-” bij de vorming van het deelwoord: bebost, verbloemd en ontbost. We laten deze drie verbale prefixen de revue passeren.

Uit het handboek van de Haas en Trommelen (1993) blijkt dat het prefix be- heel productief is, en bijna uitsluitend bij ongelede substantieven met een Germaanse oorsprong en bij samengestelde substantieven voorkomt. Ter illustratie: bebossen en benadelen (van “bos” en “nadeel”). Daarnaast dragen denominatieve be-werkwoorden de volgende betekenis: [iets voorzien van [N]]_v, waardoor we kunnen stipuleren dat ze steeds transitief zullen zijn (de Haas & Trommelen, 1993).

Het prefix ver- kan zowel aan ongelede (al dan niet Germaanse) substantieven (bijvoorbeeld “verwoorden”) als aan substantivische afleidingen en samenstellingen (bijvoorbeeld “verongelukken” en “verafgoden”) gekoppeld worden (de Haas & Trommelen, 1993). De betekenis die het prefix ver- in de meeste gevallen meegeeft is de volgende: [voorzien van/maken van [N]], zoals in “verwoorden”. Daarnaast verwijzen andere denominatieve verwoorden, zoals “verhuizen”, naar een “verandering van toestand/plaats waarnaar het substantief verwijst” (de Haas & Trommelen, 1993, p. 74). Het prefix ver- construeert zoals het prefix be- in de meeste gevallen transitieve werkwoorden.

Het laatste verbaliserende suffix is ont-. Het is vooral productief wanneer het verbonden wordt aan een ongeleed zelfstandig naamwoord, zoals in “ontbossen” bijvoorbeeld (de Haas & Trommelen, 1993). Verder draagt dit prefix, in het geval van denominatieve verbalisering, een privatieve betekenis, namelijk [ontdoen/wegnemen van [N]]_v (Van Overbeke, 1993). Bijgevolg zijn de denominatieve ont-werkwoorden ook transitieve werkwoorden.

Naast de prefixen kunnen ook al dan niet scheidbare partikels voor denominatieve verbalisering zorgen in het Nederlands. Wat de ICV's (*inseparable complex verbs*) betreft, blijkt uit Booij (2002) dat deze meestal deverbatief zijn, zoals in [[aan]_{IP} + [bidden]_N]_N. En toch kunnen

sommige onscheidbare partikels ook met een (zelfstandig) naamwoord worden verbonden om op die manier een werkwoord te construeren. Booij (2002) citeert de volgende: door-, om-, onder- en over-, die we terug kunnen vinden in voorbeelden als “doorkruisen”, “ommuren”, “ondertitelen” en “overbruggen”. Deze lijst is niet exhaustief aangezien partikels een “tussenstadium” vertegenwoordigen van de ontwikkeling van onafhankelijk lexemen naar prefixen (Booij, 2002). Buiten het feit dat deze partikels onscheidbaar zijn van het basiswoord, moet ook worden vermeld dat ze geen flexioneel prefix ge- krijgen bij de vorming van het deelwoord. Bijvoorbeeld: “ik heb dat omcirkeld.”

Denominatieve werkwoorden met een scheidbaar partikel (SCV's) onderscheiden zich op twee manieren van de ICV's. Ten eerste wordt het partikel, zoals zijn naam het doet vermoeden, door syntactische processen van het basiswoord gescheiden op grammaticaal vlak. Bijvoorbeeld: “ik som straks alle mogelijkheden op!” Ten tweede wordt de klemtoon op het scheidbaar partikel gelegd, in tegenstelling tot de onscheidbare partikelwerkwoorden, waar de klemtoon naar het basiswoord verschuift (Booij, 2002).

Wat de verschillende scheidbare partikels van denominatieve werkwoorden betreft, zijn de mogelijkheden ruimer dan voor de onscheidbare partikels. Volgens de Haas en Trommelen (1993) kunnen de volgende scheidbare partikels aan een substantief toegevoegd worden om werkwoorden te creëren: na-, in-, op-, rond-, uit-, af-, aan- en om-. Het verbaast ons dat het partikel “door-” niet in de lijst staat, alhoewel de Haas en Trommelen (1993) toch meegeven dat het partikel soms gekoppeld wordt aan “werkwoorden die in een conversierelatie staan tot substantieven.” (p.137) Maar neem nu bijvoorbeeld het denominatief werkwoord “doorstrepen”. De Haas en Trommelen zouden van mening zijn dat het als volgt is geconstrueerd: [[door]_{SP} + [[[streep]_N]_V + en _{INFL}]_V]_V, met andere woorden dat “door-” wordt toegevoegd aan het werkwoord “strepen”, met als betekenis “iets met strepen bezetten”¹. Semantisch gezien lijkt het ons echter logischer dat het volgens dit patroon is opgebouwd: [[[door]_{SP} + [streep]_N]_V + en _{INFL}]_V. Immers, “doorstrepen” betekent letterlijk “een streep door iets trekken”.

Het partikel “na-” draagt een betekenis van tijd of van plaats en krijgt in woorden zoals “napanen” nog een bijkomende imiterende betekenis (de Haas & Trommelen, 1993). Verder kan nog gezegd worden dat dit partikel, in het geval van denominatieve werkwoorden, telkens voor een transitief werkwoord zorgt. Vervolgens worden de partikels “in-” en “uit-” geciteerd die

---

¹ Definitie van “strepen” in de van Dale (2006).

volgens de Haas en Trommelen (1993) liefst met ongelede en éénlettergrepige substantieven (of tweelettergrepige waaronder een sjwa) samengekoppeld worden. Bijvoorbeeld: [[in]_{SP} + [burger]_N + en _{INFL}]V. De meest voor de hand liggende betekenisaspecten die het partikel “in-” met zich meebrengt zijn “het aangeven van een binnenwaartse richting” (zoals bij “inboezemen”) en “kleiner maken” (zoals bij “inperken”) (de Haas & Trommelen, 1993). Daartegenover staat het partikel “uit-” dat aan denominatieve werkwoorden de volgende betekenis kan verstrekken: “het aangeven van een buitenwaartse richting” (zoals “uitmonden”) (de Haas & Trommelen, 1993). Zowel denominatieve in- als uit-werkwoorden kunnen transitief zijn.

Ook het scheidbaar partikel “af-” lijkt in de denominatieve gevallen een transitief werkwoord te bouwen. In de Haas & Trommelen (1993) is geconstateerd dat het partikel een betekenis van richting meegeeft, en dan specifiek van “verwijdering of scheiding”. Dit sluit aan bij de categorie van de privatieve werkwoorden van van Overbeke (1993). Daarnaast kan “af-” ook in de productieve categorie gezet worden, waar het een voltooiingsbetekenis draagt, zoals bij “afbeelden” (de Haas & Trommelen, 1993). Het ziet ernaar uit dat denominatieve af-werkwoorden enkel op basis van ongelede substantieven geconstrueerd worden.

Het laatste scheidbaar partikel dat de Haas en Trommelen (1993) mogelijk achten voor denominatieve verbalisering, is “rond-.” Dit valt te nuanceren, omdat ze slechts twee voorbeelden hiervoor kunnen vinden, namelijk “rondbrieven” en “rondbazuinen”. Deze twee werkwoorden zijn transitief en geconstrueerd op basis van een ongeleed substantief. Ook hier wordt op semantisch vlak een richtingsaspect toegevoegd, “in het rond” (de Haas & Trommelen, 1993).

De Haas en Trommelen (1993) bespreken de partikels “aan-”, “om-” en “over-” in een aparte sectie, omdat deze partikels niet in elk geval scheidbaar zouden zijn. Immers, ze gedragen zich soms als (scheidbare) partikels, en soms als prefixen. Uit de voorbeelden van de Haas en Trommelen (1993) blijkt enerzijds dat de drie partikels transitieve werkwoorden voortbrengen (althans indien deze denominatief zijn) en anderzijds dat deze denominatieve werkwoorden op ongelede substantieven zijn gebaseerd. Het partikel “aan-” voegt een semantisch aspect van nabijheid toe, dat ook negatief beladen kan zijn zoals in “aanranden” (de Haas & Trommelen, 1993). Voor de partikels “om-” en “over-” is het niet mogelijk om een algemeen betekenisaspect te vinden, omdat de Haas en Trommelen (1993) menen dat deze scheidbare partikels in denominatieve gevallen slechts zeer zelden voorkomen.

Uit het voorgaande kunnen we besluiten dat geprefigeerde denominatieve werkwoorden en SCV's in het Nederlands productiever zijn dan de ICV's. Bovendien hebben we opgemerkt dat er meer verschillende scheidbare partikels bestaan dan onscheidbare, en dat deze bijgevolg een groter aantal betekenisaspecten aan het werkwoord kunnen voegen. Ten slotte werd duidelijk dat denominatieve werkwoorden met *preverbs* in de meeste gevallen transitief zijn.

In de ogen van Booij (2002) worden Nederlandse werkwoorden over het algemeen vaker door *preverbs* gevormd dan door suffixen. De reden hiervoor zou het kleine aantal verbaliserende suffixen zijn, namelijk “-eer” en “-iseer” (Booij, 2002). Ook de Haas en Trommelen (1993) menen dat dit procedé niet productief is, maar zij citeren vier verbaliserende suffixen: -el, -er, -ig en -eer. Voor ons onderzoek zullen we een middenweg vinden tussen deze twee opzichten door de vijf suffixen in acht te nemen, de twee niet-Germaanse, “-eer” en “-iseer”, en de drie Germaanse: -er, -el, en -ig.

Uit de studie van Booij (2002) blijkt dat het suffix “-eer” vooral bij substantieven toegevoegd worden die uit een andere taal werden overgenomen. Bijvoorbeeld: “conditioneren”, van “conditie” dat op zijn beurt van het Franse “condition” zou komen. Maar, met dergelijke etymologische veronderstellingen moet men altijd voorzichtig zijn. Volgens de etymologiebank, is “conditioneren” bijvoorbeeld direct ontleend aan het Franse werkwoord *conditionner*. Bijkomend en diepgaand diachronisch onderzoek zou nodig zijn om na te gaan wie er het dichtst bij de waarheid zit.

Ook inheemse Nederlandse substantieven kunnen het suffix “-eer” krijgen, zoals [[[groep]_N + [er]_{Suff}]_{V+} en INFL]_V, maar slechts bij de woorden die uit één lettergreep (of twee lettergrepen met een sjwa) bestaan (Booij, 2002 ; de Haas & Trommelen, 1993). Zowel Germaanse als niet-Germaanse substantieven die op een sjwa, op o, op a en in sommige gevallen op ie eindigen, verliezen deze klank bij het suffixeren met “-eer”, zoals blijkt uit “adresseren”, “diplomeren” of “fantaseren” (de Haas & Trommelen, 1993). Dit is niet het geval voor woorden die op u of op oe eindigen, zoals “continueren” ons laat zien. Verder vallen de suffixen “-ade”, “-age” en “-aat” soms wel en soms niet weg voor het suffix “-eer”. Ter illustratie: kwadrateren vs. plagiëren (de Haas & Trommelen, 1993, p.349). Ten slotte valt een sjwa voor de letter r ook weg bij suffixering met -eer, zoals uit “kader” het werkwoord “kadreren” werd geconstrueerd.

Het tweede verbale suffix van Booij (2002), namelijk “-iseer”, wordt door de Haas en Trommelen (1993) slechts als een variant van het suffix “-eer” gezien, naast “-isseer”, “-seer”, “-ieer”, “-ueer”, “-ineer”, “-oneer”, “-neer” en “-uleer”. Aangezien “-iseer” de meest frequente

variant is, beschouwen wij haar dan ook als een volmaakt suffix. Daarnaast hebben de Haas en Trommelen (1993) het nog over vocaalverandering en -reductie van het basiswoord, zoals we kunnen waarnemen bij “stileren” (van stijl). Maar ook allerlei consonantische veranderingen zijn mogelijk, waarbij de meest frequente de k-s verandering (musiceren, van muziek) en de t-insertie (traumatiseren, van trauma) zijn (de Haas en Trommelen, 1993).

De twee eerste Germaanse suffixen die we zullen bespreken zijn “-el” en “-er”. Beide zijn onproductief (de Haas & Trommelen, 1993). Het is niet altijd mogelijk te zeggen of werkwoorden die op deze suffixen eindigen denominatief of deverbatief zijn, zoals bijvoorbeeld bij “blikkeren” het geval is: is de basis “blikken” of “blik”? Soms kan er zelfs twijfel bestaan tussen twee substantieven: komt “trommelen” van “trommel” of van “trom”? Of van “trommen”? In elk geval geeft het suffix “-el” een iteratieve betekenis aan de werkwoorden, waar het suffix “-er” eerder een frequentatief aspect draagt (de Haas & Trommelen, 1993).

Ten slotte hebben we nog het Germaanse suffix “-ig”, dat op semantisch vlak geen algemene betekenis aan het basiswoord toevoegt. Zo zitten we bij “stenigen” in de instrumentale categorie van van Overbeke (1993), maar bij “pijnigen” eerder in de productieve categorie. Ook dit suffix is onproductief (de Haas & Trommelen, 1993).

De Haas en Trommelen (1993) wijzen er ook op dat een groot aantal denominatieve werkwoorden met het suffix “-ig” ook een verbaliserend prefix bevatten, zoals bijvoorbeeld “ontmoedigen”. Dit brengt ons naar het laatste woordvormingsproces met affixatie, namelijk de circumfigering. Uit de studie van Booi (2002) lijkt het dat enkel het prefix “be-” met het suffix “-ig” een circumfix, of zoals Booi het noemt, een *synaffix* vormen. De Haas en Trommelen (1993) vermelden niet alleen dat een circumfix “ver- N -ig” mogelijk is, maar geven ook mee dat “ver-N-er” en “be-N-er” ook bestaan. Zie bijvoorbeeld “verdrievoudigen” en “begeesteren”. Geen van de auteurs vermelden de combinatie “ont- N -ig” zoals in ons voorbeeld “ontmoedigen”. Waarschijnlijk beschouwen ze het als een dejectivisch werkwoord dat op “moedig” gebaseerd is. Echter, bij twijfel tussen deverbatieve of denominatieve werkwoorden meenden de Haas en Trommelen (1993) dat:

“De betekenis van het ont-werkwoord soms opheldering [kan] verschaffen over de lexicaal categorie van het correlaat. Werkwoorden als [...], ontkalken en ontkronen hebben als betekenis ‘het ontdoen van de zaak waarnaar het substantief verwijst’ en dit vormt wellicht een aanwijzing dat hier sprake is van denominale afleiding.” (de Haas & Trommelen, 1993, p.80)

We kunnen hetzelfde verifiëren om te zien of ont-werkwoorden denominatief of deadjectivisch zijn. Op die manier kunnen we “ontmoedigen” als denominatief beschouwen, omdat de betekenis de volgende is: [het ontdoen van [de moed]_{NP}]_V.

Samengevat kan gezegd worden dat denominatieve suffigering niet even productief is als denominatieve prefigering. Binnen de verbaliserende suffixen zijn de uitheemse suffixen “-eer” en “-iseer” de meest productieve, maar ze zorgen ook voor de meeste variatie (van het basiswoord of van het suffix). Ten slotte is denominatieve circumfigering ook mogelijk, in de meeste gevallen onder de vorm “be- V -ig”.

2.4. In het Duits

2.4.1. Denominatieve verbalisering zonder affigering

Uit Lohde (2006) blijkt dat ook hier de conversie het meest productieve woordvormingsproces zou zijn om denominatieve werkwoorden te construeren. Eschenlohr (1999) is de mening zelfs toegedaan dat conversie enkel productief zou zijn bij denominatieve verbalisering.

Bij Lohde (2006) verschilt de indeling van de betekenisaspecten die conversie kan genereren met wat we tot nu toe bij andere auteurs zagen. Alvorens de werkwoorden volgens hun semantische kenmerken te ordenen, verdeelt hij ze immers in drie types, volgens de syntactische kenmerken van het basissubstantief. Type A groepeerde de substantieven die als onderwerp fungeren, of als gezegde met betrekking op het onderwerp (Lohde, 2006). Bijvoorbeeld: *er arbeitet als Dokter* (hij werkt als dokter) wordt *er doktert* (hij doktert). Binnen dit type komen dan twee semantische categorieën voor, zoals wij ze ook bij van Overbeke (1993) vonden, namelijk de constitutieve werkwoorden (*doktern*) en de adventieve werkwoorden (*donnern – donderen*).

Bij type B vinden we de substantieven terug die in de accusatief staan, met andere woorden, die de functie van lijdend voorwerp hebben (Lohde, 2006). Ter illustratie: *die Kühe geben wenig Milch* (de koeien geven weinig melk) wordt *die Kühe milchen wenig*. Ook hier vinden we verschillende semantische categorieën terug volgens de typologie van van Overbeke (1993). Zo zijn er hier de privatieve werkwoorden (*häuten – villen*) en productieve werkwoorden (*bluten – bloeden*).

Type C bevat ten slotte de substantieven die als gezegde betrekking hebben op een voorwerp of die door een prepositie ingeleid worden (Lohde, 2006). Zie bijvoorbeeld: *du versiehst die Suppe mit Salz* (je “voorziet” de soep van zout) wordt *du salzt die Suppe*. Bij type C vinden we

nog drie semantische categorieën van van Overbeke (1993) terug, namelijk de ornatieve (*färben*-kleuren), de instrumentale (*leimen*-lijm) en de figuratieve (*klumpen*-klonteren) categorie.

Naast het semantisch aspect verdient ook de vorming van (de door conversie geconstrueerde) werkwoorden onze aandacht. Alhoewel er bij conversie geen sprake is van affixen, wordt er in het Duits, zoals voor het Nederlands, het flexiemorfeem “-en” (of één van zijn varianten) toegevoegd bij de vorming van de infinitief (Lohde, 2006). Volgens Lohde (2006) komt verbale conversie in grote mate voor bij ongelede zelfstandige naamwoorden (zoals *scherzen* van *Scherz* (de mop)), maar kunnen er bij wijze van uitzondering ook afgeleide substantieven voorkomen (*gärtnern* van *Gärtner* (de tuinman)). Verder valt op te merken dat sommige substantieven een aantal klankveranderingen ondergaan: de belangrijkste zijn de sjwa- en de s-deletie, en de umlaut. Volgens Lohde (2006) zijn er geen vaste regels voor de umlaut, en kunnen we slechts een aantal tendensen waarnemen. Zo zou de umlaut bijvoorbeeld frequenter bij transitieve werkwoorden plaatsvinden. Om het verschil te laten zien met het Engels en het Nederlands zullen wij de (denominatieve) umlaut-verbalisering in dit werkstuk als een apart woordvormingsproces zien. Eschenlohr (1999) meent echter dat de umlaut geen afleidingsprocédé op zich is, omdat de umlaut in denominatieve werkwoorden geen morfosemantische functie zou vervullen. Soms is het immers moeilijk te bepalen of het werkwoord de basis was voor het substantief, of net de afleiding ervan is. Daarnaast blijkt uit de studie van Eschenlohr (1999) dat er geen correlatie is tussen de (met umlaut gevormde) meervoudsvormen van de substantieven en hun (met umlaut gevormde) deverbatieve pendanten. Zo is de meervoudsvorm van *Affe* (aap) bijvoorbeeld *Affen*, maar luidt het werkwoord (*nach*)*äffen* met een [E].

Naast de conversie kan ook de retrogradevorming voor denominatieve werkwoorden zorgen in het Duits. Eschenlohr (1999) beschrijft retrogradevorming (*Rückbildung*) aan de hand van vier kenmerken: Ten eerste is het afgeleid woord korter dan het basiswoord. Zo is *notland(en)* korter dan *Notlandung* (noodlanding). Ten tweede is er een suffix aanwezig bij het basiswoord en ondergaat het substantief een woordsoortverandering. In ons voorbeeld is het suffix *-ung* aanwezig en is er wel degelijk sprake van denominatieve verbalisering. Ten derde, en dat lijkt ons inherent aan het concept “woordvorming”, werd het woord later in de tijd in de Duitse woordenschat opgenomen. En ten slotte is het afgeleid woord in geen geval een samenvoeging van morfologische eenheden, maar kan het enkel en alleen door retrogradevorming gebouwd worden (Eschenlohr, 1999). Of anders gezegd, *notlanden* werd niet uit *Not* en *land(en)*

geconstrueerd, maar uit de samenstellende afleiding *Notlandung*. Samenstellende afleidingen zijn van het type [A + B + suffix], waarbij [A+B] niet bestaat (Van Goethem, 2015). Dankzij de retrogradevorming kan de samenstelling [A + B] in een later stadium net wél geconstrueerd worden. Uit Lohde (2006) blijkt dat de twee suffixen *-er* en *-ung* het meest geschikt zijn voor de retrogradevorming van samenstellende afleidingen. Deze hebben de vorm [N + V + *-er/-ung*]N. Een voorbeeld met *-er* is het woord *Staubsauger* (stofzuiger) dat als basis diende voor *staubsaugen*.

2.4.2. Denominatieve verbalisering met affigering

Ook in het Duits kunnen denominatieve werkwoorden aan de hand van affigering geconstrueerd worden, en ook hier zowel door middel van *preverbs* als via suffigering. Prefigering zou het meest productieve werkwoordvormingsproces zijn, alhoewel dit vooral geldt voor deverbatieve verbalisering (Eschenlohr, 1999; Lohde, 2006). De verbale prefixen werden doorheen de tijd gegrammaticaliseerd: in de Gotische taal waren het nog preposities of bijwoorden (Eschenlohr, 1999). Dat is ook de reden waarom oudere studies naar woordvorming de prefigering als samenstelling bestempelden (Eschenlohr, 1999). Maar vandaag de dag kunnen we ook voor het Duits prefixen (die niet meer op hun eigen kunnen bestaan) onderscheiden van al dan niet scheidbare partikels (die nog in hun zelfstandige vorm kunnen voorkomen). Lohde (2006), echter, doet dit niet. Alle *preverbs* duidt hij met “prefix” aan, waardoor het lijkt dat het Duits zeer veel verschillende prefixen bezit. Dit contrasteert met het onderzoek van Eschenlohr (1999) dat slechts drie prefixen vermeldt: *be-*, *er-* en *ver-*. Wij zullen in dit werkstuk enerzijds het onderscheid maken tussen prefix en partikel, maar anderzijds de prefixen *zer-* en *ent-* van Lohde (2006) toevoegen aan de drie prefixen van Eschenlohr, aangezien deze enkel nog als gebonden morfemen voorkomen. Daarnaast bestaan ook de prefixen *emp-*, *ge-* en *miss-*, maar die komen niet in denominatieve werkwoorden voor (Kolehmainen, 2005). Verder geldt ook hier, zoals voor het Nederlands dat de prefixen nooit beklemtoond worden (Kolehmainen, 2005).

Het prefix *be-* draagt volgens Eschenlohr (1999) een algemene ornatieve betekenis. Daarbij verdeelt ze deze ornatieve categorie nog in vier semantische subgroepen volgens de volgende betekenissen: [het toevoegen van N op iets], [N in de omgeving brengen van iets], [het voorzien van iets met N] en [een handeling op iets verrichten die met N te doen heeft]. Volgens de studie van Lohde (2006) zou de laatstgenoemde semantische groep eerder tot de categorie van de constitutieve werkwoorden behoren. Bijvoorbeeld: *bemuttern* (bemoederen), draagt de betekenis “als een moeder handelen voor iemand” of anders gezegd [een handeling op iemand

verrichten die met een moeder te doen heeft]. Het ziet ernaar uit dat denominatieve *be*-werkwoorden transitief zijn (Lohde, 2006).

Daarnaast is het prefix *er*- veel minder productief. Tal van denominatieve *er*-werkwoorden kunnen immers ook als deverbatief geanalyseerd worden (Eschenlohr, 1999). Lohde (2006) vermeldt het prefix *er*- trouwens helemaal niet, ook niet als deverbatief prefix. Volgens Eschenlohr (1999) dragen de weinige louter denominatieve *er*-werkwoorden geen gemeenschappelijke betekenis en vallen ze dus moeilijk in een semantische categorie te ordenen. Een voorbeeld is *erclownen*.

Het laatste en meest productieve prefix dat Eschenlohr (1999) bespreekt is *ver*-: dit prefix kan verschillende semantische aspecten met zich meebrengen (Eschenlohr, 1999; Lohde, 2006). De denominatieve *ver*-werkwoorden kunnen immers zowel een constitutieve (*verarzten*-dokteren) als een ornatieve (*verkupfern*- koper toevoegen) of een figuratieve (*verschilfen*- van “riet” worden) betekenis dragen. De constitutieve en figuratieve werkwoorden zijn hier intransitief (Lohde, 2006).

Ten slotte wilden we aan deze lijst nog de prefixen *zer*- en *ent*- toevoegen. In het licht van Lohde (2006) lijken beide suffixen weinig productief. In het geval van de denominatieve werkwoorden, vinden we *zer*- enkel in de figuratieve categorie terug, zoals *zerpulvern* (verpulveren) bijvoorbeeld. Ook *ent*- lijkt slechts één semantisch aspect toe te voegen: het privatief betekenisaspect, zoals bij *entkalken* (ontkalken) te zien is. Bij toevoeging van beide prefixen aan substantieven resulteren meestal transitieve werkwoorden (Lohde, 2006).

Vreemd genoeg spreken noch Lohde (2006), noch Eschenlohr (1999) over de vorming van denominatieve werkwoorden met ((on)scheidbare) partikels. Lohde (2006) vermeldt er wel een aantal als voorbeeld bij de semantische categorieën, maar beschouwt ze doorgaans als prefixen, zelfs wanneer deze scheidbaar zijn (bijvoorbeeld, *aufischen* – aan tafel bedienen). Uit Kolehmainen (2005) leren we dat er in het Duits over het algemeen geen consensus bestaat over het onderscheid tussen partikels en prefixen. Zodoende gebruikt Kolehmainen (2005) haar eigen terminologie. Binnen de *preverbs* (*Präverbs* in het Duits) onderscheidt ze de prefixwerkwoorden van de partikelwerkwoorden. De eerstgenoemde worden dan nog eens onderverdeeld in de werkwoorden met “echte” gebonden prefixen (waar we het reeds over hadden) en de werkwoorden met preposities of bijwoorden als prefix (Kolehmainen, 2005). Deze komen overeen met wat wij als ICV's bestempelen, namelijk werkwoorden met een onscheidbaar partikel. Ze dragen bijgevolg ook nooit de klemtoon. Ook Kolehmainen (2005)

zelf vindt de term “prefix” ongelukkig gekozen, omdat deze “prefixen” tevens als vrije morfemen kunnen voorkomen (waardoor ze moeilijk als “affix” beschouwd kunnen worden) en omdat ze ook bij de vorming van scheidbare werkwoorden benut worden. Ze vindt een terminologische middenweg door het gebruik van onscheidbare partikels als het “prefixachtige gebruik van preposities en bijwoorden” te beschrijven (Kolehmainen, 2005, p.29).

Binnen de onscheidbare partikels vinden we de vier frequente partikels *um-*, *unter-*, *durch-* en *über-* terug, zowel als de minder frequente *hinter-*, *wider-* en *wieder-*. Het valt op dat de vier eerstgenoemde partikels de Duitse pendanten zijn van de onscheidbare partikels van het Nederlands (zie 2.3.2.). Kolehmainen (2005) geeft echter geen voorbeelden van denominatieve ICV's, Het is waar dat de meeste ICV's, zoals trouwens ook het geval is voor het Nederlands, deverbatief geconstrueerd worden. Toch vinden we bij Lohde (2006) twee voorbeelden terug: *überdachen* (van een dak voorzien) en *umgittern* (van een tralie voorzien). Beide werkwoorden dragen een ornatieve betekenis en zijn bijgevolg transitief. Van ICV's met *durch-* en *unter-* als onscheidbaar partikel, kunnen we geen voorbeeld vinden, zelfs niet in de uitgebreide lijst van Klaiuscenko (1988). We kunnen dus concluderen dat denominatieve ICV's onproductief zijn in het Duits.

Van denominatieve werkwoorden met scheidbare partikels geeft Kolehmainen (2005) daartegenover wel een aantal voorbeelden, onder andere *aufischen* (aan tafel bedienen) en *einärmeln* (inhaken, vastmaken). Naast *auf-* en *ein-* vermeldt Lohde (2006) nog andere scheidbare partikels zoals *an-* (in *anfreunden* – vriendschap sluiten) en *aus-* (in *ausmisten* – uitklaren). Ten slotte vinden we nog de partikels *ab-* (zoals in *abbeeren* – het ontstelen van druiven) en *durch-* (zoals in *durchixen* – op een schrijfmachine de letter x gebruiken om iets als ongeldig aan te duiden) in de studie van Klaiuscenko (1988). Wat de semantische aspecten betreft, lopen deze vrijwel uiteen, maar wijken ze niet af van de betekenissen die ook prefixwerkwoorden konden dragen. Zo blijkt uit Lohde (2006) dat de denominatieve SCV's zich in de volgende semantische categorieën kunnen situeren: de constitutieve (*sich anfreunden*), de privatieve (*ausmisten*, *abbeeren*), de instrumentale (*durchixen*) en de locatieve (*aufischen*, *einärmeln*). Deze scheidbare partikels kunnen zowel transitieve als intransitieve werkwoorden genereren.

Uit het voorgaande kunnen we de volgende conclusies trekken: denominatieve verbalisering door middel van *preverbs* is productief in het Duits in het geval van prefixwerkwoorden en SCV's. Daartegenover zijn denominatieve ICV's nauwelijks waarneembaar. Verder valt op dat *preverbs* aan de denominatieve werkwoorden meestal een constitutieve of ornatieve betekenis

toevoegen, wat overeenkomt met de werkwoorden van “type A” van Lohde (2006) (zie 2.4.1.). Ten slotte hebben we opgemerkt dat prefixen (*ver-* uitgezonderd) in de meeste gevallen transitieve werkwoorden genereren, in tegenstelling tot de partikels waar geen tendens valt waar te nemen.

Naast *preverbs* kunnen ook suffixen denominale verbalisering construeren, alhoewel sommige auteurs over de “suffixarmoede” van het Duits spreken (Fleischer & Barz *as cited in* Hüning, 2018). Volgens Lohde (2006) bestaan er inderdaad slechts twee inheemse verbale suffixen in het Duits: *-(e)l* en *-ig*. Toch nuanceren we dit met de studie van Kaliuscenko (1988): enerzijds heeft ook het suffix *-(e)r* denominatieve werkwoorden gecreëerd, zoals bij *fächern* (iets in vakken opdelen) en anderzijds construeert het suffix *-ig* (naast het suffix *-er*), vandaag de dag geen nieuwe werkwoorden meer.

Het meer productieve suffix *-(e)l* wordt enkel bij ongelede substantieven toegevoegd en creëert op die basis intransitieve werkwoorden. Deze kunnen een iteratieve of afnemende betekenis dragen zoals bij *frösteln* (rillen), of ze kunnen ook een vergelijkend semantisch aspect transporteren, indien het basiswoord betrekking heeft op de inwoner van een bepaalde plaats, zoals bij *französeln* (zich als een Fransman gedragen) (Lohde, 2006).

De productiviteit van deze drie inheemse suffixen worden echter sterk overtroffen door het uitheemse, Romaanse suffix *-ier* dat reeds in de dertiende eeuw werd uitgeleend aan het Frans (Hüning, 2018). De uitheemse oorsprong is ook de reden waarom de klemtoon op het suffix ligt en het voltooid deelwoord zonder flexiemorfeem *ge-* wordt gevormd. De substantieven die als basis dienen voor de werkwoorden op *-ier* zijn in de meeste gevallen ook leenwoorden (Hüning, 2018; Lohde, 2006). Ter illustratie: *attackieren* (aanvallen) komt van *Attacke* dat op zijn beurt van het Franse *attaque* komt. Dit sluit niet uit dat ook inheemse substantieven als basis kunnen dienen, zoals *buchstabieren* (spellen) op *Buchstabe* (letter) gebaseerd is. Het suffix *-ier* brengt niet eenduidig transitieve of intransitieve werkwoorden voort. Het valt verder op dat sommige denominatieve werkwoorden zowel door conversie als door suffigering op *-ier* gecreëerd kunnen worden (Hüning, 2018; Lohde, 2006). Bijvoorbeeld: *normen* en *normieren* (normeren).

Hüning (2018) merkt op dat het suffix de toevoeging van andere (inheemse) suffixen, zowel als flexiemorfemen vergemakkelijkt. Zo zou de nominalisering van werkwoorden met het suffix *-ung* enkel mogelijk zijn wanneer het basiswoord op *-ier* eindigt (Hüning, 2018). Bijvoorbeeld: *skalpieren* (scalperen) kan als basis dienen voor *Skalpierung* (scalpering). Ook prefigering is

mogelijk op basis van werkwoorden op *-ier*: bijvoorbeeld, *dekolonisieren* (dekoloniseren). Dit voorbeeld laat ons zien dat er varianten bestaan voor *-ier*. We constateren er twee, namelijk *-isier* en *-ifizier* (Hüning, 2018; Lohde, 2006). Zo werd bijvoorbeeld *mumifizieren* (mummificeren) op basis van *Mumie* geconstrueerd. In dit voorbeeld kunnen we zien dat het basiswoord soms gemodificeerd kan worden, hier door de deletie van de zwakke eindklank (Lohde, 2006). Daarnaast is ook de toevoeging van een *t* mogelijk, bij basiswoorden die op *a* eindigen, zoals bij *dramatisieren* (dramatiseren).

De twee varianten *-isier* en *-ifizier* zullen wij voor ons onderzoek als volwaardige suffixen beschouwen (en dus niet als varianten), omdat ze enkel tot transitieve werkwoorden kunnen leiden en hierdoor een specifiekere en meer homogene betekenis dragen dan *-ier*. Immers, het suffix *-ier* voegt zeer uiteenlopende betekenisaspecten toe aan denominatieve werkwoorden (Hüning, 2018; Lohde, 2006).

Uit het onderzoek van Hüning (2018) blijkt het bij werkwoorden op *-isier* niet altijd eenvoudig om te bepalen of ze denominatief of deadjectivisch zijn. Komt het reeds genoemde werkwoord *dramatisieren* van *Drama*, *Dramatik* of *dramatisch*? In het geval dat we deze als denominatief beschouwen geeft het werkwoord het volgende betekenisaspect mee: [iets/iemand kenmerken laten tonen die typisch zijn voor N] (Hüning, 2018). Bij Lohde (2006) vinden we nog een ander betekenisaspect, zoals bij *sympathisieren* (sympathiseren) te bemerken is, namelijk [N voelen].

Kortom, de inheemse Duitse suffixen worden door de drie uitheemse suffixen *-ier*, *-isier* en *-ifizier* in de schaduw gesteld. De betekenissen die de suffixen aan het werkwoord toekennen lopen sterk uiteen, maar zijn iets specifieker voor *-isier* en *-ifizier* die transitieve werkwoorden vormen. Het suffix *-el* geeft enkel vorm aan intransitieve werkwoorden.

Het laatste woordvormingsproces met affigering dat we zullen bespreken is de “circumfigering”. Deze wordt in de meeste gevallen op dezelfde manier geconstrueerd als in het Nederlands. Lohde (2006) spreekt immers over gecircumfigeerde denominatieve werkwoorden van de vorm [be- N -ig] en van de (iets minder frequente) vorm [ver- N – ig]. Bijvoorbeeld: *beerdigen* (begraven) en *verkundigen* (verkondigen) (Lohde, 2006). Daarnaast kunnen ook de prefixen *in-*, *de-* en *ent-* bij circumfigering voorkomen, maar enkel in combinatie met een uitheems basiswoord en het suffix *-ier*, zoals in *desillusionieren* (desillusioneren) of *verklausulieren* (voorzien van een clause). We kunnen aan de gegeven voorbeelden zien dat de semantische aspecten veel variëren: we vinden zowel locatieve (*beerdigen*), als privatieve (*desillusionieren*) of ornatieve (*verklausulieren*) werkwoorden.

2.5.Conclusie

We hebben de verschillende mogelijkheden tot vorming van denominatieve verbalisering in kaart gebracht voor de drie talen. Het valt op dat het Engels het minst verschillende woordvormingsprocessen gebruikt, en het Duits het meest. Denominatieve verbalisering kan in de drie talen voorkomen door middel van conversie, scheidbare partikels, prefigering en suffigering. Echter, in het Engels is er geen sprake van onscheidbare partikels, circumfigering of umlauten. Wel kan het Engels gebruik maken van retrogradevorming bij denominatieve verbalisering, iets dat niet van het Nederlands gezegd kan worden. In het Duits vinden we al deze verbaliserende processen terug.

Daarnaast kunnen we ook opmerken dat vele woordvormingsprocessen overeenkomen in het Duits en het Nederlands. We vinden er immers gemeenschappelijke of gelijkaardige affixen terug zoals *be-*, *ver-*, *ent-/ont-*, *-ig*, *-er* *-ier/-eer*, *-isier/-iseer*... Ten slotte is ook opgevallen dat de meeste woordvormingsprocessen uiteenlopende betekenisaspecten kunnen genereren, zonder we hier meer dan tendensen kunnen waarnemen.

HOOFDSTUK II: ONDERZOEKSOPZET

1. Hypothese

We zagen hierboven dat verschillende auteurs bewezen dat het Nederlands op morfologisch vlak de middenpositie houdt tussen het Engels en het Duits. Het Engels zou zo op een meer analytische manier omgaan met taalconstructies dan het Duits en het Nederlands. Omgekeerd maakt het Duits gebruik van meer synthetische constructies, d.w.z., constructies waarbij bijkomende semantische of grammaticale informatie eerder door middel van gebonden morfemen wordt weergegeven dan door losse zinsdelen. De term *Germanic Sandwich* refereert op metaforische wijze naar de taalkundige middenpositie van het Nederlands. We zagen echter dat deze positie te nuanceren valt. Ten eerste bewegen de drie talen doorheen de tijd en afhankelijk van het taalkundig fenomeen, over de synthetische/analytische as. Een taal of taalkundig fenomeen als “analytisch” of “synthetisch” aanduiden, blijft dus altijd iets relatief. Ten tweede situeert het Nederlands zich in de meeste gevallen veel dichter bij het Duits, waardoor deze twee continentale talen gemeenschappelijke morfologische kenmerken vertonen die we niet bij het Engels terugvinden. Met andere woorden, de “middenpositie” van het Nederlands valt niet altijd te interpreteren als “juist in het midden”.

Daarnaast onderzochten we in het vorig hoofdstuk hoe denominatieve werkwoorden in de drie talen, althans in de theorie, gevormd kunnen worden. Het ziet er naar uit dat ook hier het Nederlands en het Duits meer met elkaar gemeenschappelijk hebben dan met het Engels. Echter, we baseerden onze bevindingen op de studies van auteurs die meestal geen kwantitatief onderzoek deden. Onze bevindingen zijn dus in de meeste gevallen in termen van “mogelijke vorming” van denominatieve werkwoorden te verstaan, en niet van “effectieve vorming”.

We willen de hypothese van de *Germanic Sandwich* toetsen aan het fenomeen van denominatieve verbalisering: het is de bedoeling om in dit werkstuk na te gaan in hoeverre de middenpositie van het Nederlands ook geldig is voor dit woordvormingsproces. Om de hypothese te kunnen bevestigen zou het Engels meer gebruik moeten maken van conversie, waar het Duits beroep zou maken op *preverbs* en suffixen. Het Nederlands zou ergens tussen beide moeten zitten, en waarschijnlijk meer aan Duitse kant. Ons onderzoek zal gebaseerd zijn op vergelijkbare corpora, zowel als op experimenteel onderzoek en zal de volgende onderzoeksvraag beantwoorden: is het fenomeen van de *Germanic Sandwich* ook van toepassing bij denominatieve verbalisering?

2. Methodologie

Deze scriptie bouwt verder op een onderzoek gevoerd door K. Van Goethem en N. Koutsoukos (2018). Zij vergeleken de frequentie en vorming van denominatieve werkwoorden in het Nederlands, het Engels en het Grieks. Hiervoor maakten ze gebruik van drie Ten Ten web corpora, één voor elke taal, beschikbaar op Sketch Engine. Om de vergelijking door te zetten voor het Duits hebben we beslist om dezelfde taalanalysesoftware en hetzelfde corpus te gebruiken. Hier wordt later dieper op ingegaan. Op die manier kunnen de resultaten van Van Goethem & Koutsoukos (2018) voor het Engels (zie bijlage 2.1.) en het Nederlands (zie bijlage 2.2.) gemakkelijk naast de resultaten voor het Duits (zie bijlage 2.3.) gelegd worden. Bovendien zien we zo of de *Germanic sandwich* al dan niet van toepassing is voor het fenomeen van de denominatieve verbalisering.

Naast het corpusonderzoek lijkt het ons interessant om ook een experimenteel onderzoek te doen. Vele denominatieve werkwoorden uit de corpora zijn immers geen recente constructies en geven dus geen blijk van de hedendaagse woordvormingsprocessen. Neem bijvoorbeeld het Duitse werkwoord *entkräften* (ontkrachten), afgeleid van *die Kraft* (de kracht): deze afleiding bestond reeds in de 16^e eeuw en is dus zeker geen nieuwe constructie. Experimenteel onderzoek kan laten zien hoe sprekers vandaag nieuwe werkwoorden bouwen. De steeds grotere invloed van het Engels op andere talen zou er bijvoorbeeld voor kunnen zorgen dat sprekers in de 21^e eeuw meer en meer gebruik zullen maken van conversie. Het uitgevoerde experimenteel onderzoek wordt hieronder (1.2.) verder uitgelegd.

De resultaten van beide onderzoeken worden ten slotte met elkaar vergeleken om te kunnen zien of er al dan niet een diachronische evolutie bestaat wat de vormingsprocessen van nieuwe werkwoorden betreft.

2.1. Gegevensverzameling corpusonderzoek

2.1.1. Sketch Engine

Om een vergelijkend onderzoek te doen, is het belangrijk dat de gegevens ook vergelijkbaar zijn. Om die reden werden ze voor de drie talen op dezelfde manier verzameld, via het Ten Ten Corpus dat beschikbaar is op Sketch Engine. Sketch Engine is een taalanalysesoftware dat voor elke taal verschillende corpora als input gebruikt. Het zoekstelsel gaat dan op zoek naar alle terugkerende patronen voor gevraagde woorden om hun kenmerkende eigenschappen samen te vatten in de zogenaamde *word sketches* (Kilgarriff, Rychly, Smrz & Tugwell, 2004). Deze

samenvattingen bestaan uit de grammaticale kenmerken van de woorden en hun collocaties en zien eruit als artikels van een thesaurus (Kilgariff et al., 2014).

Met Sketch Engine kan je op verschillende manieren te werk gaan. Het basisinstrument is de *concordance* waarmee je simpele zoekopdrachten (*simple query*) kan uitvoeren, die lijken op de zoekopdrachten die je met Google zou maken (Kilgariff et al., 2014). Het zoekstelsel geeft je dan zoveel mogelijk nuttige resultaten van het opgezochte woord in context. Indien het Engelse woord *catapult* wordt ingetikt, krijg je bijvoorbeeld zowel de verschillende vormen van het werkwoord (*catapult, catapults, catapulted, catapulting*) als die van het zelfstandig naamwoord (*catapult, catapults*).

Ter illustratie:

look at it) Grandmère has an elaborate scheme to simultaneously raise money, catapult Mia to theatrical fame, and link her romantically with an eligible teen bachelor, n
le. </s><s> With legions of trained warriors, brilliant engineers, roads, bridges, catapults , and vast fortunes to employ, why should political decisions any longer take intc
ionals have the choice of a number of advanced training possibilities that could catapult you right to the top. </s><s> With the Otto Group you have the chance to compl
ees the light beaming through the window of the church and is transformed and catapulted into his "mission from God," Paul at that moment had a perspective change. </s>

Fig. 1: resultaten voor een simpele zoekopdracht *catapult*.

Voor dit onderzoek moeten we twee keer gebruik maken van Sketch Engine. Een eerste keer hanteren we het zoekstelsel om de verschillende databases op te stellen en dus drie lijsten met werkwoorden te creëren, één voor elke taal. Later in het onderzoeksproces benutten we Sketch Engine een tweede keer om voor de gevonden denominatieve werkwoorden voorbeelden in context te vinden. Deze twee doelstellingen kunnen echter niet bereikt worden aan de hand van de *concordance* of de simpele zoekopdracht.

Om die reden gebruiken we in eerste instantie een ander instrument van Sketch Engine, namelijk de *wordlist*. Zo kan het zoekstelsel corpora doorzoeken om voor vele talen volledige woordenlijsten te produceren (Kilgariff et al., 2014). Kilgariff et al. (2014) leggen uit dat de gebruikers van de software de zoekopdracht kunnen specificeren door bijvoorbeeld een bepaalde grammaticale categorie te vragen. Op die manier stellen we dus databases op voor ons onderzoek: we laten de taalanalysesoftware woordenlijsten maken met alle werkwoorden van het Engels, Duits en Nederlands. Hier wordt in 2.2.1.3. dieper op ingegaan.

Daarna gebruiken we nog eens Sketch Engine, maar deze keer om voorbeelden in context te vinden voor alle denominatieve werkwoorden. De *concordance* komt nu wél van pas, maar niet met de simpele zoekopdracht. We moeten gebruik maken van de optie *query types* in de afdeling “geavanceerd onderzoek” waarbij we de zoekopdracht voor de lemma’s (hier de denominatieve

werkwoorden) kunnen specificeren door bijvoorbeeld een grammaticale categorie of woordvorm in te geven (Kilgarriff et al., 2014).

2.1.2. TenTen Corpus

Sketch Engine definieert een corpus als volgt: “*a large collection of texts used for studying language. A corpus is usually annotated. [...] Using a corpus for any type of linguistic or language oriented work ensures the outcomes reflect the real use of the language.*”² (Sketch Engine, n.d.)

Het is dan ook mede omwille van dat authentiek taalgebruik dat Koutsoukos en Van Goethem (2018) ervoor kozen om de TenTen web corpora te gebruiken. Daarenboven zijn deze corpora origineel (niet vertaald), recent en voor de vier te onderzoeken talen (Engels, Nederlands, Grieks en Duits) beschikbaar (Van Goethem & Koutsoukos, 2018). De TenTen corpora bestaan inderdaad voor meer dan 35 talen (Sketch Engine, n.d.), met een totaal van ongeveer 10 miljard woorden per taal (Jakubiček, M., Kilgarriff, A., Kovář, V., Rychlý, P. & Suchomel, V., 2013). Tien miljard woorden, of 10^{10} , of voluit gezegd, “TenTen”. Jakubiček et al. (2013) leggen uit dat elk TenTen corpus een bepaalde naam krijgt, volgens de taal en het jaar van de verzameling. Zo gebruiken wij bijvoorbeeld voor dit werkstuk het corpus “deTenTen13”, de Duitstalige TenTenverzameling uit 2013.

Deze corpora werden niet manueel samengesteld, maar wel aan de hand van verschillende computerprogramma's. Een eerste software, Spiderling, staat in voor het doorzoeken van het internet, om teksten te vinden die bruikbaar kunnen zijn voor een taalkundig corpus (Lexical Computing, n.d.). Daarna moet JusText ervoor zorgen dat enkel doorlopende teksten met volzinnen overblijven, alvorens Onion gebruikt wordt om enkel alinea's van gelijke lengte te behouden (Jakubiček et al., 2013). Uiteindelijk zullen verschillende softwares, afhankelijk van de taal, de corpora in woorden en lemma's organiseren (Jakubiček et al., 2013).

Op deze manier laat het TenTen corpus ons toe om, binnen de software Sketch Engine, volledige lijsten met werkwoorden samen te stellen én om in een latere fase voor elk denominatief werkwoord een voorbeeld in context te vinden. Om aan laatstgenoemde fase te kunnen beginnen, moeten we echter eerst de verkregen werkwoordenlijsten manueel onderzoeken. Dit wordt in het volgende punt uitgelegd.

---

² Vertaling: “een brede verzameling teksten die gebruikt wordt om taal te bestuderen. Een corpus is meestal geannoteerd. Het gebruik van een corpus in de taalkunde garandeert resultaten die authentiek taalgebruik weerspiegelen.”

2.1.3. Gegevensverzameling

2.1.3.1. Denominatieve werkwoorden selecteren

Om de onderzoeksmethode van Koutsoukos en Van Goethem (2018) te volgen, hebben we voor dit onderzoek, zoals reeds vermeld, een werkwoordenlijst voor het Duits gemaakt met behulp van het instrument *wordlist* in Sketch Engine. Op die manier konden alle werkwoorden uit het Duitse TenTen corpus samengebracht worden. Dit corpus bevat welgeteld 16 432 078 370 woorden in totaal. Hiervan zijn 2 430 613 798 werkwoorden, wat ongeveer 14,8 % van de woorden uitmaakt. Wat de types betreft, bestaat ons corpus uit een verzameling van 498 378 verschillende werkwoorden. Bij het vergelijken van deze data met de gegevens voor het Nederlands en het Engels (Koutsoukos & Van Goethem, 2018) kregen we het volgende schema:

	enTenTen15	nlTenTen14	deTenTen13
Totaal aantal woorden	15 703 895 409	2 576 596 803	16 432 078 370
Totaal aantal werkwoorden	2 393 433 270	351 637 464	2 430 613 798
Totaal aantal werkwoordtypes	936 069	6 437	498 378

Tabel 3: vergelijking van de grootte van de drie TenTen corpora.

Het valt op dat de absolute frequenties van woorden voor het Engels en het Duits bijna 8 keer hoger liggen dan voor het Nederlands. Voor de werkwoordtypes is het verschil nog groter: het Engelse corpus blijkt over 140 keer meer verschillende werkwoorden te beschikken dan het Nederlandse. De type/tokenratio ligt dan ook veel hoger voor het Engels en het Duits dan voor het Nederlands. In eerste instantie blijkt dus dat het Nederlands over minder variatie qua werkwoorden zou beschikken dan de twee andere talen. Dit valt echter te nuanceren.

Omdat we de werkwoorden verder manueel moesten analyseren, besloten Van Goethem en Koutsoukos (2018) om een willekeurige selectie van 1000 werkwoorden uit elke werkwoordenlijst te halen. Men moet echter weten dat Sketch Engine de werkwoorden volgens hun frequentie rangschikt, waardoor werkwoorden zoals “zijn” of “hebben” of de modale werkwoorden helemaal vanboven komen te staan. Ter illustratie:

Lemma	↓ Frequency ?	Lemma	↓ Frequency ?
1 sein	338,184,806 ...	14 stehen	18,724,458 ...
2 werden	195,002,085 ...	15 sehen	18,340,635 ...
3 haben	154,636,897 ...	16 sagen	16,189,981 ...
4 können	100,633,631 ...	17 stellen	12,293,757 ...

Fig. 2: de meest frequente Duitse werkwoorden uit het corpus.

Om te vermijden dat ons onderzoek zich slechts op de 1000 meest frequente werkwoorden zou baseren, werd er beslist om de 1000 werkwoorden op een willekeurige manier te selecteren (Van Goethem & Koutsoukos, 2018). Bovendien wilden we dat er zo weinig mogelijk werkwoorden met typfouten of spellingsfouten in onze database voorkomen: om die reden bepaalden Koutsoukos en Van Goethem dat enkel werkwoorden die minimum één keer voorkomen op 1 miljoen tokens behouden werden (2018). Op die manier kwam het aantal werkwoordtokens en -types wat lager te staan:

	Engels	Nederlands	Duits
Minimumaantal tokens (min. freq.) voor elk werkwoord	2393	352	2431
Totaal aantal werkwoorden die $\geq$ min. freq.	2 384 719 004	351 483 194	2 405 679 956
Totaal aantal werkwoordtypes die $\geq$ min. freq.	6115	5400	9050
Type/tokenratio van werkwoorden die $\geq$ min. freq.	$0,26 \cdot 10^{-5}$	$1,54 \cdot 10^{-5}$	$0,38 \cdot 10^{-5}$

Tabel 4: vergelijking van de corpora na een eerste selectie.

Hierbij valt te bemerken dat de type/tokenratio van het Nederlands deze keer veel hoger ligt dan voor de twee andere talen. Dit zou kunnen betekenen dat er, in tegenstelling tot onze vorige bevindingen, meer variatie plaatsvindt in het Nederlands. Opnieuw moeten we dit echter nuanceren, omdat het corpus voor het Nederlands veel kleiner is, wat voor een lager aantal tokens zorgt. Als er in de toekomst meer tokens verzameld zouden worden voor het Nederlands, is het niet vanzelfsprekend dat het aantal types ook evenredig toeneemt.

Zoals Van Goethem en Koutsoukos (2018) het reeds voor het Engels en het Nederlands (en het Grieks) deden, werden er nu ook aleatoir 1000 woorden geselecteerd voor het Duits. De manuele selectie van de denominatieve werkwoorden gebeurde verder in drie stappen (Van Goethem & Koutsoukos, 2018): eerst haalden we alle woorden weg die geen werkwoorden zijn of die foutief geschreven werden. Zo bleven er nog 879 Duitse werkwoorden over. Dan gingen we in een tweede fase op zoek naar potentiële denominatieve verbaliseringen. We moesten dus ongelede werkwoorden of dejectivische en deverbatieve werkwoorden uitsluiten.

Om zeker te zijn dat we enkel de denominatieve werkwoorden behouden, was het nodig om elk werkwoord in een etymologisch woordenboek op te zoeken. Voor het Duits baseerden we ons vooral op twee elektronische woordenboeken, namelijk *DWDS (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache)* en *canoonet*. Het werkwoord moet niet alleen denominatief zijn, maar de denominatieve verbalisering moet ook de laatste stap in het woordvormingsproces zijn (Van

Goethem & Koutsoukos, 2018). Zo konden we werkwoorden als *hochjubeln* (hard juichen) of *festklammern* (vastklemmen) bijvoorbeeld niet opnemen, omdat deze denominatief zijn - van *der Jubel* (de feestvreugde) en *die Klammer* (de klem) - alvorens deverbatief - van *jubeln* (juichen) en *klammern* (klemmen) - te zijn. Het zou zeker interessant zijn om deverbatieve werkwoorden te analyseren, maar dat valt buiten het bereik van dit werkstuk. Daarbij moesten we ook zeker zijn dat het werkwoord van het zelfstandig naamwoord werd afgeleid, en niet omgekeerd, zoals bijvoorbeeld *die Klatsche* (de vliegenmepper) van *klatschen* (in de handen klappen) komt. De etymologie van elk werkwoord werd derhalve opgezocht en in de database opgenomen. Het was bovendien ook van belang dat de substantieven en hun afgeleid werkwoord een synchronisch transparante semantische relatie vertonen (Van Goethem & Koutsoukos, 2018). Twijfelgevallen werden buiten beschouwing gelaten.

Ter illustratie: het Duitse werkwoord *bloggen* komt van het substantief *der/das Blog* dat op zijn beurt van *der/das Weblog* komt, dat een blend is van *das Web* en *das Log* die beide leenwoorden uit het Engels zijn, van *World Wide Web* en *log*. Het woord onderging verschillende woordvormingsprocessen (ontlening, clipping, blending en conversie), maar slechts het laatste proces, waarbij een werkwoord (*bloggen*) uit een substantief wordt gevormd (*der/das Blog*) was voor ons onderzoek belangrijk. We noteerden toch, ter informatie, het gehele proces in de database.

Ten slotte gebruikten we opnieuw Sketch Engine voor de derde en laatste stap van onze selectie. We onderzochten of de gevonden werkwoorden wel degelijk als (Duitse) werkwoorden voorkomen in het corpus (Van Goethem & Koutsoukos, 2018). Zo moesten we bijvoorbeeld het werkwoord *dressen* buiten beschouwing laten, omdat er slechts voorbeelden in het Engels te vinden zijn. Bijvoorbeeld: “*Come casual but dress smart, lautet die Devise.*” Telkens het werkwoordelijke gebruik wél bevestigd werd in context, noteerden we een voorbeeldzin in onze database. Voor deze zoekopdrachten kozen we niet voor de optie *wordlist*, maar voor de optie *concordance* die Sketch Engine tevens biedt. Binnen de *concordance* hanteerden we een CQL-code die meer zoekcriteria toelaat dan de standaardoptie (Sketch Engine, n.d.).

We gebruikten hiervoor de volgende code: [lempos = “werkwoord-v”].

“Lempos” is een blend van “lemma” en “pos” (*part of speech*) en verwijst dus naar een combinatie van een lemma, een liggend streepje en een aanduiding van de woordsoort (*part of speech*) (Sketch Engine, n.d.). Voor ons onderzoek was het lemma een verondersteld denominatief werkwoord, en de woordsoort “werkwoord” hier aangeduid met “v”. Indien het

verondersteld denominatief werkwoord in adequate Duitse voorbeelden verscheen, konden we het definitief als denominatieve verbalisering in onze database opnemen.

2.1.3.2. Denominatieve werkwoorden onderzoeken

Eens we zeker waren dat een onderzocht werkwoord denominatief is, moesten we nog, naast de etymologie van het woord, en een voorbeeld waarbij het in context wordt gebruikt, een aantal andere kenmerken registreren. Automatisch werd de frequentie van het werkwoord uit het deTenTen13 corpus overgenomen, gevolgd door de genormaliseerde tokenfrequentie (frequentie van het woord op 1 miljoen werkwoorden). Vervolgens kwam er een kolom met het morfologisch proces, indien het werkwoord effectief het resultaat van een denominatieve verbalisering bleek te zijn.

Verschillende mogelijkheden kwamen aan bod bij het morfologisch proces. Was het werkwoord niet denominatief, dan vulden we “na” (*not applicable*) in. In de gevallen waar we wél met denominatieve verbalisering te maken hadden, meldden we om welk woordvormingsproces het juist ging. Niet alle processen komen in elke taal aan bod. Voor het Duits vonden we de volgende: conversie, prefigering, suffigering, SCV, ICV, circumfigering, retrogradevorming en klankverandering (zie 2.4.). De laatste categorie omvat zowel de consonantische veranderingen als de umlauten. Vervolgens gaven we met meer precisie aan om welk suffix, prefix, enz. het juist ging, alvorens het zelfstandig naamwoord te vermelden waaruit het werkwoord gebouwd werd. Ten slotte werd er eventueel nog commentaar gegeven op de gevonden bevindingen. Zo staat er bijvoorbeeld telkens bij wanneer het werkwoord deverbatief is, maar in een eerder proces toch denominatief was. De volledige lijsten met alle werkwoorden en hun kenmerken wordt in bijlage 1 voor de drie talen opgenomen.

2.2. Gegevensverzameling experimenteel onderzoek (bijlage 3)

Het corpusonderzoek omvat natuurlijk veel woorden waarbij de verbalisering meer dan honderd jaar geleden plaatsvond. Het leek ons dus nuttig om te onderzoeken of moedertaalsprekers vandaag de dag werkwoorden nog op dezelfde manier construeren als vroeger. Dit is des te meer de vraag omdat we kunnen veronderstellen dat de toenemende rol van het Engels in onze geglobaliseerde maatschappij invloed kan hebben op de constructie van woorden in andere talen. Om deze reden werd beslist tevens een experimenteel onderzoek te voeren, onder de vorm van enquêtes bij moedertaalsprekers van de drie onderzochte Germaanse talen.

De drie enquêtes werden op dezelfde manier via “Google formulieren” opgesteld: eerst kwam er een woordje uitleg over denominatieve verbalisering, dan werd er aan de respondenten gevraagd waar ze vandaan komen en ten slotte kwamen de twintig vragen waarbij ze moesten beslissen hoe ze een werkwoord zouden construeren op basis van een zelfstandig naamwoord. We stelden eerst zestien meerkeuzevragen, gevolgd door vier open vragen. De eerste, geografische vraag diende enkel om te zien of sprekers misschien verschillen vertonen in woordconstructies afhankelijk van de regio waar ze vandaan komen. Aangezien we het Nederlands het best beheersen, besloten we om de vragenlijst voor deze taal eerst op te stellen. Daarna zou het gemakkelijker zijn om die van het Engels en het Duits hierop af te stemmen.

Na het opstellen van de vragenlijsten, moesten we op zoek gaan naar genoeg respondenten. We streefden naar minimum 70 antwoorden per vragenlijst en wilden dat slechts moedertaalsprekers deze beantwoordden.

2.2.1. Experimenteel onderzoek Nederlands (bijlage 4.2.)

Allereerst kregen de Nederlandstalige respondenten een inleidend tekstje te zien. Hier werd kort uitgelegd wat denominatieve verbalisering is en werd hen ook gevraagd om de vragenlijst enkel te beantwoorden als hun moedertaal Nederlands is. De vragen werden elke keer op de volgende manier gesteld: “Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord X een werkwoord maken? Met de betekenis Y.” Bijvoorbeeld: “Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord ‘tactiek’ een werkwoord maken? Met de betekenis ‘tactisch handelen’.”

De meerkeuzevragen boden telkens drie of vier mogelijke antwoorden waarbij getracht werd verschillende woordvormingsprocessen voor te stellen (prefigering, suffigering, conversie). Verder mochten de respondenten, indien gewenst, een ander werkwoord indienen.

Omdat het de bedoeling is te weten te komen hoe moedertaalsprekers nieuwe werkwoorden zouden vormen, was het niet mogelijk om reeds bestaande woorden of al te bekende neologismen te gebruiken. Het recente, maar ook bekende, woord “whatsapp” zou bijvoorbeeld direct leiden tot “whatsappen”. De meeste werkwoorden bestaan dus (nog) niet, maar zouden potentieel wel moeten kunnen bestaan. De zoektocht naar dergelijke woorden werd op verschillende manieren doorgevoerd en leidde uiteindelijk naar de volgende twintig substantieven:

- 1) **Gel:** het werkwoord *gelen* werd in de Duitse *random list* gevonden, maar uiteindelijk als *not applicable* aangeduid omdat de voorbeelden in Sketch Engine niet pertinent waren. We merkten echter dat het werkwoord (afgeleid van het substantief *das Gel* (de gel)) wel in het woordenboek *Duden* is opgenomen en dus waarschijnlijk meer en meer gebruikt wordt. Als het werkwoord een reden van bestaan heeft in het Duits, gaan we ervan uit dat het ook in het Nederlands potentieel zou kunnen gevormd worden. Om die reden werd het substantief “gel” opgenomen in de Nederlandse vragenlijst.
- 2) **Vork:** ook hier werden we geïnspireerd door het Duitse corpus, waar we het werkwoord *löffeln* (lepelen) tegenkwamen, dat ook in het Nederlands te vinden is. Indien het werkwoord voor “lepel” bestaat, zou het naar analogie ook voor “vork” kunnen voorkomen. Wordt er dan echter ook gebruikt gemaakt van conversie, zoals bij *lepelen*? We stellen de volgende opties voor: *vorkeren, *vorken, *opvorken.
- 3) **Kabel** en **tactiek:** hetzelfde geldt hier als voor “vork”, we vonden denominatieve verbaliseringen in het Duitse corpus. Voor “tactiek” bestaat er nog helemaal geen Nederlandse versie van het werkwoord, in tegenstelling tot “kabel” waarvoor we het werkwoord “bekabelen” terug kunnen vinden (althans in de Woordenlijst Nederlandse Taal van de Nederlandse Taalunie). Dit werkwoord is echter nog niet zo ingeburgerd dat het in de Van Dale zou worden opgenomen. We stelden weer meerdere opties voor, waaronder de Duitse versie met prefix “ver-“: bekabelen, *verkabelen, *kabeleren en *kabelen
- 4) **Zone:** in het Engelse corpus kwamen we het denominatief werkwoord *to zone* tegen. Aangezien het substantief “zone” ook in het Nederlands bestaat, vroegen we ons af of Nederlandstaligen ook conversie zouden gebruiken om dit woord te verbaliseren.
- 5) **Funk:** hier gingen we uit van het werkwoord “funken” dat in een artikel van het onlinemagazine *Up* werd bestempeld als een van de “domste nieuwe woorden in de Van Dale” (2013). Gezien de omschrijving die het magazine aan het werkwoord geeft, gaan we ervan uit dat “funken” nog niet veel gebruikt wordt.
- 6) **Crowdfunding, selfie, en drone** deze drie woorden komen uit de lijst met neologismen verzameld in het kader van Neoterm, het neologismenproject van NL-term. Laatstgenoemde vereniging houdt zich bezig met de Nederlandstalige terminologie en werd mede opgericht dankzij de Nederlandse Taalunie (NL-

term, n.d.). “Crowdfunding” (2012) en “selfie” (2014) komen in de lijst voor als zelfstandig naamwoord; de verbalisering is dus (nog) onbestaand. “Dronen” komt wel als werkwoord voor, maar is nog niet zo verspreid, aangezien het pas in 2015 ontstond (NL-term, n.d.).

- 7) **Glamping**: hier vonden we twee verschillende werkwoorden die uit het substantief “glamping” (zelf een blending van “glamour” en “camping”) geconstrueerd werden. Een eerste vorm is “glamperen” en werd tevens in de lijst van Neoterm gevonden (2014). We kwamen echter een andere vorm tegen op de site van het Instituut voor de Nederlandse taal (2010), namelijk “glampen”. Bij de antwoordkeuzes bieden we dan ook slechts deze twee opties aan.
- 8) **Taliban** en **schouder**: in het neologismenwoordenboek van het Instituut voor de Nederlandse taal vonden we nog twee andere recente denominatieve werkwoorden, namelijk “talibaniseren” en “shoulderen”. Voor laatstgenoemde werkwoord laten we de respondenten ook voor Nederlandse variaties kiezen, zoals *schouderen en *overschouderen.
- 9) **Anorexia, asiel, taxi, pretpark, fles, thesis, monokini** en **toerisme**: deze woorden werden niet in een of andere lijst met neologismen gevonden. We stelden ze voor omdat we ze tijdens onze zoektocht tegenkwamen en we van mening waren dat een denominatief werkwoord uit deze substantieven bouwen geen al te gek idee is. Zo kwamen we bijvoorbeeld het woord “zonetaxi” tegen in het neologismenwoordenboek van het Instituut voor de Nederlandse taal, wat ons inspiratie gaf voor “taxi” (met *taxiën, *taxiëren en *taxieren). Bij fles, thesis, monokini en toerisme besloten we om met open vragen te werken. De respondenten hebben na de zestien eerste vragen immers begrepen hoe denominatieve verbalisering in elkaar zit en ze zijn nu in staat om zelf werkwoorden voor te stellen.

Vervolgens werd de vragenlijst via Facebook en mail rondgestuurd naar vrienden, vrienden van vrienden, oude schoolkameraden, collega’s... Totdat we aan minimum 70 antwoorden kwamen. Ten slotte bood Google formulieren niet alleen de mogelijkheid om de antwoorden onder de vorm van grafieken aan te schouwen, maar ook om de antwoorden in een Excel document op te laden (zie bijlage 5.2.)

Daarna werd de vragenlijst voor het Engels opgesteld. Ook hier moesten we weer op zoek gaan naar ofwel zeer recente werkwoorden ofwel recente substantieven waarvoor nog geen denominatief werkwoord bestaat. Voor sommige woorden baseerden we ons op de Nederlandse vragenlijst of op woorden die we tijdens de zoektocht naar Nederlandse neologismen tegenkwamen; voor andere gebruikten we de lijst met neologismen van het *Oxford English Dictionary* (2017):

- 1) **Phablet**: we vonden dit woord in het artikel over “de nieuwe woorden in de Van Dale” van het Nederlandse onlinemagazine *Up* (2013). Phablet is een leenwoord uit het Engels, *phablet*, dat op zijn beurt een blend is tussen *phone* en *tablet*. Alhoewel hier het woord een Nederlands neologisme vormt, is het ook in het Engels een vrij recent woord, aangezien een phablet een relatief nieuwe uitvinding is.
- 2) **Funk**: het is interessant om de vorming van een woord te onderzoeken dat in twee talen voorkomt. Zo hebben we de Nederlandse en de Engelse versie van de verbalisering van “funk” met elkaar kunnen vergelijken. Daarenboven kozen we ook voor funk omdat zowel “funk” als “funkify” in de lijst met nieuwe woorden van het *Oxford English Dictionary* (2017) voorkomen, met een verschillende betekenis. Om deze reden kwam het substantief “funk” twee keer voor in de vragenlijst en gebruikten we open vragen: afhankelijk van de betekenis zouden de respondenten misschien een ander werkwoord vormen.
- 3) **Walkie-talkie** (2009), **acculture** (2011), **firewall** (2015), **extubate** (2019), **misgender** (2019), **apostasize** (2018), **funeralize**, (2017), **vlog** (2016), **assart** (2018) en **satanize** (2018) werden allen, als werkwoord, in het *Oxford English Dictionary* gevonden. We gingen de lijsten met neologismen van verschillende jaren af en gebruikten de zoekoptie om gemakkelijker de werkwoorden op te sporen. Dan moesten we nog nagaan of deze werkwoorden denominatief waren. Het ging hier dus om reeds geconstrueerde werkwoorden, maar die nog niet algemeen bekend zijn.
- 4) **Verb**: voor dit zelfstandig naamwoord werden er twee verschillende werkwoordsvormen gevonden in het *Oxford English Dictionary* (2018), namelijk *to verb* en *to verbalize*. We stelden vier antwoordmogelijkheden voor, waaronder deze twee.

- 5) **Broflake**: dit zelfstandig naamwoord stond op de shortlist voor het woord van het jaar 2017 (Gray, 2018). We beslisten zelf om er een werkwoord mee te construeren. De gegeven opties zijn: **broflake*, **broflakate* en **broflakize*.
- 6) **Tinder, plateau, violin, routine** en **virus**: deze woorden kwamen we tegen door wat rond te snuffelen op het internet. *To plateau* en *to violin* werden bijvoorbeeld reeds in de Wiktionary als werkwoord opgenomen. We kozen voor *Tinder* omdat reeds vele andere werkwoorden geconstrueerd werden op basis van namen van sociale media (bijvoorbeeld: *whatsappen*). Ten slotte opteerden we voor *routine* en *virus* om semantische redenen: we willen zien of Engelstaligen aan werkwoorden die om een lijdend voorwerp vragen gemakkelijker een suffix geven dan aan intransitieve werkwoorden.

Hier worden de vragen op een andere manier opgesteld dan voor het Nederlands, om de test zo eenvoudig mogelijk te houden voor de Engelstalige respondenten. We weten immers niet over welke grammaticale background deze beschikken, in tegenstelling tot onze Nederlandstaligen contacten die we persoonlijk kenden. Om geen niet-gekende grammaticale termen hoeven te gebruiken, werkten we aan de hand van invulzinnen. Bij elke zin werd het werkwoord weggelaten opdat de respondenten deze zouden invullen op basis van een substantief tussen haakjes. Ter illustratie: “*That evil guy has a bad influence on our son. He makes him act like the devil, he... (from "Satan") him.*” De drie opties die we gaven waren: **satans*, **satanizes* en **satanates*. Ook deze vragenlijst werd via de sociale media gedeeld om minimum 70 Engelstalige respondenten te vinden.

2.1.2. Experimenteel onderzoek Duits

Ten slotte werd het Duitse formulier opgemaakt. Hier haalden we onze inspiratie grotendeels uit *die Wortwarte*, een online verzameling van nieuwe woorden die in krantenartikelen opduiken. Het leek ons interessant om dergelijke neologismen te gebruiken, aangezien ze aan de ene kant niet bekend zijn, maar aan de andere kant toch geconstrueerd werden. Hun bestaan is dus “mogelijk”. We gingen de verschillende woordenlijsten (die per jaar gerangschikt zijn) af om denominatieve werkwoorden te vinden. Volgende werkwoorden werden in de vragenlijst opgenomen:

- 1) **augmentieren** (2011), **wakeboarden** (2001), **monumenteln** (2001), **hygienisieren** (2013), **ent-autoisieren** (2001), **zellophanieren** (2017),

arbitrieren (2003), *bluetoothen* (2005), *simpsonisieren* (2007), *kaskadieren* (2003), *verpartnern* (2001), *entkatern* (2016), *tindern* (2016), *empathisieren* (2017) werden allemaal, als werkwoord, op de site gevonden. We moesten natuurlijk voor elk werkwoord nog zeker twee andere constructiemogelijkheden bedenken. Zo hebben we bijvoorbeeld voor het zelfstandig naamwoord *Monument*, zowel **monumentieren*, als **monumenten* en **monumenteln*.

- 2) *Das Flipflop*, *das Pixel* en *die Soße*: deze substantieven werden gekozen omwille van gevonden verbalisering op het internet.
- 3) *Der Vlog* en *der Freak* werden gekozen wegens hun Engelse oorsprong. Op die manier konden we onderzoeken of leenwoorden uit het Engels eerder zoals in het Engels worden geverbaliseerd (d.m.v. conversie) of toch het Duitse morfologisch systeem zouden (kunnen) volgen.
- 4) *Das Asyl*: werd gekozen om te vergelijken met “asiel” uit de Nederlandse vragenlijst.

Deze woorden werden op dezelfde manier als voor het Engels voorgesteld: met behulp van invulzinnen waarbij het substantief tussen haakjes stond. Zie bijvoorbeeld: “*Um die Haltbarkeit von Produkten zu verlängern, müssen Sie die Produkte am besten... (aus "Zellophan")*” Uiteindelijk werd ook deze vragenlijst via de sociale media rondgestuurd naar Duitstalige respondenten.

3. Dataverwerking

3.1. Corpusonderzoek

3.1.1. Resultaten voor het Engels

Van de duizend geanalyseerde werkwoorden uit de Engelse *random list*, werden er slechts 942 behouden. De andere 58 woorden werden om verschillende redenen uit de database gehaald: er zaten schrijffouten in, het woord was geen Engels, het werkwoord stond niet in de infinitief, het was helemaal geen werkwoord, enz. De etymologie van deze 942 werkwoorden werd door Van Goethem en Koutsoukos (2018) onderzocht, en ze detecteerden 264 denominatieve werkwoorden. Dit wil zeggen dat 28,03% van de werkwoorden geconstrueerd werden op basis van een substantief. Als we in tokens rekenen, hebben we voor onze 942 verschillende types 475 569 253 tokens. Van deze tokens behoren er 27 454 030 tot de denominatieve werkwoorden, wat op nog maar slechts 5,77% neerkomt. We kunnen hieruit afleiden dat alhoewel de vorming van werkwoorden op basis van substantieven redelijk frequent blijkt te zijn (in bijna 1/3 van de gevallen), het gebruik ervan bescheiden blijft.

Vervolgens werd het woordvormingsproces van elk denominatief werkwoord omschreven, en dit leverde de volgende resultaten op:

Woordvormingsproces Engels	Types	Percentage
Conversie	226	85,61%
SCV	5	1,89%
ICV	0	0%
Prefigering	3	1,14%
Suffigering	21	7,95%
Circumfigering	0	0%
Retrogradevorming	9	3,41%
Klankverandering	0	0%
Totaal	264	100%

Tabel 5: aantal types per woordvormingsproces in het Engels.

De volledige lijst met alle denominatieve werkwoorden is in bijlage 2.1. terug te vinden. Zoals verwacht wordt denominatieve verbalisering in het Engels het meest door conversie geconstrueerd. Er werden namelijk 226 werkwoorden op basis van een substantief gevormd door middel van conversie, wat meer dan 85% van de denominatieve werkwoorden uitmaakt. Het valt op dat hier zowel transitieve als intransitieve werkwoorden tot behoren, bijvoorbeeld *to blackmail* (iemand afpersen) of *to flower* (bloeien of met bloemen versieren). Laatstgenoemde werkwoord kan trouwens zowel transitief als intransitief voorkomen, afhankelijk van de betekenis. De betekenisaspecten (zie 2.2.1.) lijken dus uiteenlopend te zijn bij denominatieve conversie. Bij *to flower* vinden we een ornatieve en een adventieve betekenis: [met bloemen versieren] en [het zich voordoen van bloemen]. Maar ook conversies met een instrumentale betekenis (zoals *to phone* – bellen), constitutieve betekenis (*to engineer* – iets als een ingenieur bouwen/beheren), productieve betekenis (*to film* – een film voortbrengen) of figuratieve betekenis (*to package* – verpakken) zijn mogelijk.

De suffigering komt op de tweede plaats als verbaal woordvormingsproces, maar staat met zijn 7,95% ver achter de conversie. Uit onze database blijken er slechts drie suffixen productief te zijn, namelijk *-ise*, *-ize* en *-ate*. Bovendien kunnen *-ise* en *-ize* als varianten van éénzelfde suffix gezien worden. Van de hierboven vermelde suffixen *-ify* en *-en* ontbreekt elk spoor (zie 2.2.1.).

Suffix	Types	Percentage
<i>-ise/-ize</i>	18	85,71%
<i>-ate</i>	3	14,29%
Totaal	21	100%

Tabel 6: aantal types per suffix in het Engels.

We kunnen de resultaten van Gottfurcht (2007) dus bevestigen: het suffix *-ize/-ise* is de frequentste manier om, na conversie, een denominatief werkwoord te construeren. Bovendien zijn de semantische aspecten van deze werkwoorden inderdaad gevarieerd. Zo vinden we in onze database productieve werkwoorden (*to ritualize* – een ritueel maken (van iets)), constitutieve werkwoorden (*to cannibalize* – zich als een kannibaal gedragen), figuratieve werkwoorden (*to crystallize* – kristalliseren), enz. Ten slotte kunnen we opmerken dat de verbale suffixen inderdaad substantieven afleiden die geen klemtoon op de laatste lettergreep dragen, zie bijvoorbeeld: *to crystallize* van *crystal* of *to moisturise* (vochtig worden) van *moisture*.

Het woordvormingsproces dat op de derde plaats staat is retrogradevorming. En toch worden er slechts 3,41% van de denominatieve werkwoorden op deze manier gecreëerd. In onderstaande tabel kunnen we wel enige vorm van regelmaat zien wat retrogradevorming betreft.

Retrogradevorming	Types	Percentage
(-ion)	7	77,78%
(-er)	1	11,11%
(-iasm)	1	11,11%
Totaal	9	100%

Tabel 7: aantal types per geval van retrogradevorming in het Engels.

Deze cijfers laten zien dat de retrogradevorming in 77% van de gevallen voorkomt door bij het suffix *-tion* de drie laatste letters weg te laten. Opvallend is dat deze zes van deze zeven werkwoorden op *-ate* eindigen, en één op *-ise*. Bijvoorbeeld: *perforation* → *perforate* (perforeren). We kunnen dus supponeren dat het weglaten van het suffix *-tion* leidt tot het toevoegen van een verbaal suffix (*-ate* of *-ise*), in tegenstelling tot de andere gevallen van retrogradevorming, waar geen suffix gebruikt wordt. Bijvoorbeeld: *enthusiasm* → *to enthuse* (enthousiast worden). De betekenisaspecten van deze werkwoorden lopen uiteen, maar we

kunnen wel meedelen dat de verbale retrogradevorming van substantieven op *-tion* in elk geval tot transitieve werkwoorden leidt.

Ten slotte komen de *preverbs* in aanmerk, die allemaal samen slechts 3,03% van de denominatieve werkwoorden construeren. Hieronder vinden we 1,89% SCV's en 1,14% geprefigeerde werkwoorden. Van ICV's ontbreekt elk spoor.

Scheidbaar partikel	Types	Percentage
Up	3	60%
Out	2	40%
Totaal	5	100%

Tabel 8: aantal types per scheidbaar partikel in het Engels.

Prefix	Types	Percentage
En-	2	66,67%
Be-	1	33,33%
Totaal	3	100%

Tabel 9: aantal types per prefix in het Engels.

Het valt op dat de *preverbs* in het Engels niet alleen zelden gebruikt worden, maar dat deze ook weinig variatie vertonen. Er komen maar twee scheidbare partikels in aanmerking: *up* en *out*. Dit kan verwonderlijk lijken bij een analytische taal als het Engels, waarbij we zelf tal van werkwoorden kunnen bedenken met een scheidbaar partikel (*to go out, to stand up, to sit down...*). Echter, deze werkwoorden zijn telkens op een ander werkwoord gebaseerd, en komen dus niet in aanmerking voor onze denominatieve analyse. Wat de prefixen betreft kunnen we enkel bevestigen wat Gottfurcht (2007) zei (zie 2.2.2.): enkel de verbale prefixen *en-* en *be-* zijn productief om van substantieven werkwoorden te construeren. Het prefix *de-* komt niet voor in onze database.

Op vlak van de vorming van denominatieve werkwoorden vertonen onze resultaten grote gelijkenissen met die van Gottfurcht (2007): het Engels gebruikt zo min mogelijk affixen in de constructie van nieuwe werkwoorden. De meest gebruikte affixen zijn de suffixen, en die komen enkel voor bij transitieve werkwoorden. Ten slotte wordt sporadisch nog gebruik gemaakt van *preverbs*, en dan liefst van scheidbare partikels dan van prefixen.

Echter, we zagen reeds dat alhoewel de mogelijkheid om denominatieve werkwoorden te vormen groot lijkt, het effectieve gebruik van deze werkwoorden redelijk marginaal blijft:

28,03% van de verbale types zijn denominatief, maar slechts 5,77% van de tokens. In de volgende tabel geven we het effectieve gebruik, per woordvormingsproces weer.

Woordvormingsproces Engels	Tokens	Percentage
Conversie	11 009	95,96%
SCV	157	1,37%
ICV	0	0,00%
Prefigering	85	0,74%
Suffigering	151	1,32%
Circumfigering	0	0,00%
Retrogradevorming	70	0,61%
Klankverandering	0	0,00%
Totaal	11 472	100%

Tabel 10: aantal tokens per woordvormingsproces in het Engels.

Uit de tabel leiden we af dat binnen de bestaande vormen van denominatieve verbalisering, de conversie ook qua effectief gebruik de bovenhand heeft. Wat het meeste opvalt is het verschil bij suffigering tussen het aantal types (7,95%) en het aantal tokens (1,32%). Gesuffigeerde denominatieve werkwoorden worden dus wel geconstrueerd, maar slechts zelden gebruikt.

Met deze cijfers hebben we kunnen aantonen dat het Engels zeer weinig gebruik maakt van morfologische constructies met affixen in het geval van denominatieve verbalisering. Dit bevestigt het idee dat het Engels op een analytische manier te werk gaat bij de vorming van nieuwe werkwoorden.

3.1.2. Resultaten voor het Nederlands

Ook in het Nederlandse corpus werden de onbruikbare woorden (substantieven, vreemde woorden, schrijffouten...) door Van Gothem en Koutsoukos (2018) uit het corpus gehaald. Echter, deze werden door andere werkwoorden uit de *random list* vervangen waardoor we toch een op een totaal van 1000 geanalyseerde werkwoorden komen. Ook hier werd er voor elk werkwoord nagegaan of het denominatief was en, indien dit het geval was, welk woordvormingsprocédé eraan ten gronde ligt. In totaal werden er 171 verschillende denominatieve werkwoorden gevonden, wat dus neerkomt op 17,1%. Dit is aanzienlijk minder

dan de 28% van het Engels. Wat het effectieve gebruik betreft, zijn er 9 742 tokens gevonden voor de denominatieve werkwoorden, ten opzichte van 53 453 564 tokens in totaal. Omgerekend wordt er dus in slechts 0,02% van de gevallen gebruik gemaakt van een denominatief werkwoord. Ook hier ligt het Nederlands ver onder het Engels. Deze resultaten zouden kunnen liggen aan het feit dat het Nederlands op een minder “eenvoudige” manier denominatieve verbalisering vormt, bij voorbeeld door meer affixen te gebruiken. Dit is tevens wat uit onze resultaten blijkt (zie ook bijlage 2.2.).

Woordvormingsproces Nederlands	Types	Percentage
Conversie	83	48,54%
SCV	26	15,20%
ICV	8	4,68%
Prefigering	24	14,04%
Suffigering	27	15,79%
Circumfigering	3	1,75%
Retrogradevorming	0	0,00%
Klankverandering	0	0,00%
Totaal	171	100%

Tabel 11: aantal types per woordvormingsproces in het Nederlands.

Ook in het Nederlands worden de meeste denominatieve werkwoorden (48,54%) door middel van conversie geconstrueerd, alhoewel dit hier veel minder vaak gebeurt dan in het Engels. Er vallen geen specifieke tendensen te bespeuren betreffende de vorming- of betekenisaspecten van de werkwoorden bij conversie. Ten eerste omdat de basissubstantieven zowel op een klinker (“fonduen”) als op een medeklinker (“stapelen”) kunnen eindigen. Ten tweede omdat er evenzeer transitieve (“schminken”) als intransitieve (“rentenieren”) denominatieve werkwoorden via conversie gebouwd werden. Ten derde omdat verbale conversie niet alleen bij ongelede substantieven (“hameren”) optreedt, maar ook bij samengestelde (“tafeltennissen”) en afgeleide (“bankieren”) substantieven voorkomt. Verder omdat we de studie van van Overbeke (1993) kunnen bevestigen door voor elke semantische categorie een denominatief werkwoord te vinden dat op basis van conversie geconstrueerd werd (zie 2.3.1.): “hameren” draagt een instrumentale betekenis, “kleuren” heeft een ornatieve betekenis, “melken” is privaat, “onweren” is adventief, “schipperen” is constitutief, “stapelen” is figuratief,

enzovoort. Ten slotte omdat zowel inheemse als uitheemse substantieven als basis kunnen dienen voor denominatieve verbalisering; Bijvoorbeeld: “releasen”.

Zoals voor het Engels komt de suffigering in het Nederlands op de tweede plaats met 15,79% gesuffigeerde denominatieve werkwoorden. Echter, als we alle *preverbs* samentellen, dan zijn het deze die op de tweede plaats komen, met maar liefst 33,92%, wat overeenkomt met de verklaringen van Booij (2002). We staan eerst stil bij de suffixen. De volgende tabel geeft deze weer die we bij onze denominatieve werkwoorden troffen.

Suffixen	Types	Percentage
-eer	18	66,67%
-iseer	4	14,81%
-er	2	7,41%
-ig	2	7,41%
-el	1	3,70%
Totaal	27	100,00%

Tabel 12: aantal types per suffix in het Nederlands.

Deze resultaten gaan in de richting van Booij (2002) die meende dat enkel “-eer” en “-iseer” deverbale Nederlandse suffixen waren (zie 2.3.2.). Toch blijkt dat -er, -ig en -el ook in acht moeten genomen worden, omdat ze samen ter hoogte van 18,52% denominatieve werkwoorden produceren. Wat de suffixen “-eer” en “-iseer” betreft valt op dat veel basiswoorden aan het Frans of het Latijn zijn ontleend. Om hier een exact cijfer op te kunnen plakken zou diepergaand etymologisch onderzoek nodig zijn, maar hier zijn alvast een paar voorbeelden: complimenteren, examineren, experimenteren... Ook bij de suffigering zijn er zowel transitieve (bijvoorbeeld, examineren) als intransitieve (bijvoorbeeld, kristalliseren) werkwoorden te vinden en kunnen de werkwoorden bovendien verschillende betekenissen dragen. Zo zijn er locatieve werkwoorden (nestelen), instrumentale (telefoneren), figuratieve (klonteren), constitutieve (rebelleren), productieve (applaudiseren)...

Verder zijn dus ook de *preverbs* een productief middel om denominatieve werkwoorden te construeren. Immers, 19,88% van de werkwoorden werd door toevoeging van partikels gebouwd, en 14,04% door middel van prefixen. De partikelwerkwoorden hebben we nog eens in twee categorieën verdeeld, namelijk deze met een scheidbaar partikel (SCV's) en deze met een onscheidbaar partikel (ICV's). SCV's komen drie keer vaker voor (ter hoogte van 15,2%) dan ICV's (4,68%). De gevonden partikels worden hier op een rijtje gezet.

Scheidbaar partikel	Types	Percentage
Op-	7	26,92%
Af-	6	23,07%
Uit-	5	19,23%
In-	4	15,38%
Door-	1	3,85%
Over-	1	3,85%
Aan-	1	3,85%
Na-	1	3,85%
Totaal	26	100%

Tabel 13: aantal types per scheidbaar partikel in het Nederlands.

Onscheidbaar partikel	Types	Percentage
Om-	2	25%
Over-	2	25%
Weer-	1	12,50%
Kort-	1	12,50%
Door-	1	12,50%
Water-	1	12,50%
Totaal	8	100%

Tabel 14: aantal types per onscheidbaar partikel in het Nederlands.

Zowel de scheidbare als de onscheidbare partikels laten vooral een grote variatie zien. Bij de drie meest gebruikte scheidbare partikels (op-, af-, en uit-), vinden we de twee partikels die het Engels ook hanteert, namelijk op-/up en uit-/out. Alle gevonden partikelwerkwoorden zijn transitief, behalve “uittorenen” en “watertanden”. Buiten de scheidbare partikels “in-” en “af-” die respectievelijk een locatieve en een privatieve betekenis aan het werkwoord toedragen (bijvoorbeeld “inkleuren” en “afbladderen”), zijn er geen semantische tendensen te bespeuren.

Van de denominatieve werkwoorden is dus 14,04% door middel van prefigering geconstrueerd, en meer bepaald door de drie prefixen “be-”, “ver-” en “ont-”.

Prefix	Types	Percentage
Ver-	12	50%
Be-	8	33,33%
Ont-	4	16,67%
Totaal	24	100%

Tabel 15: aantal types per prefix in het Nederlands.

De resultaten vertonen een voorkeur voor het prefix “ver-” dat bij de helft van de geprefigeerde denominatieve werkwoorden voorkomt. Zoals we in 2.3.2. uiteenzetten, draagt elke prefix een specifiek betekenisaspect en wordt dit dankzij onze database bevestigd. Immers, we vinden vooral ornatieve be-werkwoorden (zoals “bedijken” of “bestraten”), ornatieve en productieve ver-werkwoorden (zoals “verlichten” en “verknallen”) en privatieve ont-werkwoorden (zoals

“onttronen”). Bepaalde werkwoorden kunnen we echter niet in een van deze categorieën plaatsen, omdat ze doorheen de tijd een metaforische betekenis hebben gekregen. Bijvoorbeeld: beogen of verbloemen.

Ten slotte werden drie denominatieve werkwoorden in onze database door circumfigering geconstrueerd: bekostigen, verdrievoudigen en ontmoedigen. De prefixen variëren van werkwoord tot werkwoord, maar het suffix blijft altijd hetzelfde, namelijk “-ig”. Van circumfigering met het suffix “-er”, waar de Haas en Trommelen (1993) het over hadden (zie 2.3.2.) blijkt geen voorbeeld in de database te vinden.

Uit het voorgaande kunnen we besluiten dat denominatieve verbalisering in het Nederlands vooral door middel van conversie en *preverbs* gebeurt. Ook suffigering blijkt geen onproductief proces, vooral wat de uitheemse suffixen betreft. We constateren bovendien dat uitheemse Germaanse (Engelse) substantieven door middel van conversie geverbaliseerd worden, terwijl uitheemse Romaanse (Franse en Latijnse) substantieven met een suffix worden vergezeld. Ten slotte zagen we dat er in tegenstelling tot de suffixen en de prefixen, veel verschillende partikels bestonden.

Ook voor het Nederlands valt de vorming echter te nuanceren van de effectieve frequentie van de verschillende woordvormingsprocessen bij denominatieve verbalisering. Om het effectieve gebruik van de verschillende werkwoorden te berekenen hebben we de tokens van elk werkwoord en voor elk woordvormingsprocédé bij elkaar opgeteld. We komen op die manier uit aan deze resultaten:

Woordvormingsproces	Tokens	Percentage
Nederlands		
Conversie	6574	67,48%
SCV	220	2,26%
ICV	177	1,82%
Prefigering	1851	19%
Suffigering	859	8,82%
Circumfigering	61	0,62%
Retrogradevorming	0	0%
Klankverandering	0	0,00%
Totaal	9742	100%

Tabel 16: aantal tokens per woordvormingsproces in het Nederlands.

Net zoals voor het Engels kunnen we zien dat sprekers vaker werkwoorden gebruiken die door middel van conversie werden gecreëerd. De SCV's vertonen het grootste verschil tussen hun tokenpercentage en hun typepercentage: alhoewel veel verschillende werkwoorden door middel van scheidbare partikels gevormd worden, lijken ze effectief niet zo frequent gebruikt te zijn. Ten slotte beschikken ook de geprefigeerde denominatieve werkwoorden over een hoog aantal tokens (19%); meer dan het dubbele van de gesuffigeerde werkwoorden (8,82%).

3.1.3. Resultaten voor het Duits

Van de 1000 werkwoorden uit de *random list* werden er 121 buiten beschouwing gelaten wegens schrijffouten of onbestaande werkwoorden. We analyseerden dus de etymologie van 879 werkwoorden, en we vonden 170 denominatieve werkwoorden (types), wat op 19,34% neerkomt. Indien we van elk denominatief werkwoord de tokens optellen en die vergelijken met het aantal tokens van alle 879 werkwoorden, dan komen we op een ratio van 12 701 op 159 426 243 terecht. Dit is komt overeen met 0,008%. Het ziet er naar uit dat het Duits wel denominatieve woorden creëert, maar ze zeer weinig gebruikt. De verschillende woordvormingsprocessen die aan bod komen bij denominatieve Duitse werkwoorden zijn de volgende:

Woordvormingsproces Duits	Types	Percentage
Conversie	91	53,53%
SCV	5	2,94%
ICV	1	0,59%
Prefigering	15	8,82%
Suffigering	37	21,77%
Circumfigering	6	3,53%
Retrogradevorming	2	1,18%
Klankverandering	13	7,65%
Totaal	170	100%

Tabel 17: aantal types per woordvormingsproces in het Duits.

Het valt op dat het Duits het meest verschillende woordvormingsprocessen gebruikt. Verder kunnen we hier zien dat ook de Duitse denominatieve werkwoorden het vaakst door middel van conversie gevormd worden, namelijk in 53,53% van de gevallen. Ook hier hebben de

werkwoorden zowel op formeel als op semantisch vlak heterogene kenmerken. Zo kunnen bijvoorbeeld zowel gelede als ongelede substantieven als basis dienen voor de verbalisering: vergelijk *frühstücken* (ontbijten) en *löffeln* (lepelen). Naast de inheemse substantieven werden ook uitheemse substantieven geverbaliseerd via conversie. Dit is zelfs meer van toepassing in het Duits dan in het Nederlands: 14 van de 91 substantieven (15,39%) werden uit het Engels geleend. Ter illustratie: *bloggen*, *finishen*, *grillen*... Ten slotte zijn er qua betekenisaspecten werkwoorden voor elke semantische categorie te vinden. We hebben ornatieve werkwoorden (*fetten* – invetten), instrumentale werkwoorden (*bremsen* – remmen), productieve werkwoorden (*bilden* – vormen), privatieve werkwoorden (*kernen* – uitpitten), constitutieve werkwoorden (*tigern* – als een tijger heen en weer lopen)... Deze weinige semantische en formele restricties, zowel als de geleende substantieven uit het Engels kunnen een uitleg zijn voor de voorkeur om conversie te gebruiken.

Het tweede woordvormingsproces dat het meeste voorkomt, is de suffigering (in 21,77% van de gevallen). Dit is verwonderlijk aangezien meerdere auteurs over de “suffixarmoede” van het Duits spreken (zie 2.3.2.). De verschillende suffixen die daarbij gebruikt worden vinden we terug in deze tabel:

Suffixen	Types	Percentage
-ier	29	78,38%
-isier	5	13,51%
-er	2	5,41%
-el	1	2,70%
Totaal	37	100,00%

Tabel 18: aantal types per suffix in het Duits.

We merken dat het inheemse suffix *-ig* en het uitheemse suffix *-ifizier* niet aanwezig zijn. Daarnaast komen de twee andere inheemse suffixen *-er* en *-el* het minst frequent voor. Daarmee kunnen we de stelling van Hüning (2018) bevestigen: de uitheemse suffixen *-ier* en *-isier* zijn de meest productieve. Zoals bij het Nederlands kan bovendien worden opgemerkt dat vele substantieven een Romaanse oorsprong hebben: *salutieren*, *urinieren*, *attackieren*... Ten slotte lijkt het inderdaad dat de uitheemse suffixen voor transitieve werkwoorden zorgen, waar de inheemse suffixen eerder intransitieve werkwoorden voortbrengen, zoals *radeln* (fietsen) of *wildern* (ongoorloofd jagen) bijvoorbeeld. Dit is natuurlijk zeer relatief, gezien de weinige gevonden werkwoorden met een inheems suffix.

Als we alle woordvormingsprocessen die *preverbs* gebruiken bij elkaar optellen, komen deze met 12,35% op de derde plaats. Daarvan worden de meeste denominatieve werkwoorden (8,82%) door middel van prefigering gebouwd. Een overzicht van de Duitse verbale prefixen vinden we in deze tabel:

Prefix	Types	Percentage
Ver-	6	40%
Be-	5	33,33%
Ent-	3	20%
Er-	1	6,67%
Totaal	15	100%

Tabel 19: aantal types per prefix in het Duits.

Het valt op dat de twee prefixen *ver-* en *be-* de meest frequente zijn en dat de Duitse prefigering op die manier de Nederlandse volgt. In samenhang met de stelling van Lohde (2006), vinden we vooral denominatieve *ver*-werkwoorden met een ornatieve betekenis, zoals *verschleiern* (versluieren) of *verkabeln* (bekabelen). Voor de *be*-werkwoorden gaf Eschenlohr (1999) vier mogelijke betekenissen, maar gezien de resultaten onthouden wij er maar één: [het voorzien van iets met N], wat een subbetekenis van de ornatieve categorie is. Zie bijvoorbeeld: *beschwingen* (iemand met energie/motivatie voorzien) of *beeindrücken* (op iemand indruk maken). Alle gevonden *be*-werkwoorden zijn transitief. Dat er slechts drie *ent*-werkwoorden werden gevonden verbaast ons niet, en dat ze allemaal een privatieve betekenis dragen nog minder. Bijvoorbeeld: *entkernen* (ontpitten) of *entkräften* (ontkrachten). Daarnaast is het enige *er*-werkwoord dat we vonden *erhöhen*. We zagen dat denominatieve *er*-werkwoorden dikwijls twijfelgevallen zijn omdat de ook als deverbatief zouden kunnen worden geanalyseerd. Dit is hier niet het geval. Zelfs deadjectivisch leek ons uit den boze, omdat het werkwoord duidelijk op *die Höhe* (de hoogte) is gebaseerd en niet op *hoch* (hoog). Ten slotte werd er geen denominatief *zer*-werkwoord gevonden.

We zagen dat Duitse auteurs geen verschil maken tussen prefix- en partikelwerkwoorden (zie 2.4.2.). Wij deden dit wel, en uit ons onderzoek komen de volgende partikels naar boven bij denominatieve verbalisering:

Scheidbaar partikel	Types	Percentage
Auf-	2	40%
Ein-	2	40%
An-	1	20%
Totaal	5	100%

Tabel 20: aantal types per scheidbaar partikel in het Duits.

Na het lezen van Kolehmainen (2005) en Lohde (2006) verwachtten we een grote variatie aan partikelwerkwoorden, toch wat de scheidbare partikels betreft. We zien hier echter dat dit niet het geval is: er komen slechts drie scheidbare partikels aan bod bij denominatieve verbalisering, namelijk *auf-*, *ein-* en *an-*. We vonden dus geen voorbeelden met *aus-*, *durch-* of *ab-* als partikel. Ten slotte vonden we – en dit was te verwachten – slechts één werkwoord met een onscheidbaar partikel, namelijk *umranden* (omranden). We kunnen hieruit afleiden dat het Duits weinig SCV's en ICV's gebruikt bij de vorming van denominatieve verbalisering.

Toch moeten we dit nuanceren, omdat het lijkt dat er heel weinig partikelwerkwoorden in het Duits voorkomen, wat niet het geval is. Immers, we vonden in de database niet minder dan 56 werkwoorden die in hun laatste woordvormingsstadium deverbatief zijn, maar die in een eerder proces denominatief waren. Van deze 56 deverbatieve werkwoorden werden er 36 met een scheidbaar partikel geconstrueerd. Partikelwerkwoorden zijn dus wel degelijk een productief woordvormingsproces in het Duits, maar niet wat de denominatieve werkwoorden betreft.

Vervolgens volgt een werkwoordvormingsproces dat eigen is aan het Duits, namelijk de klankverandering. Deze werd bij 7,65% van de denominatieve werkwoorden gebruikt.

Klankverandering	Types	Percentage
a-ä	4	30,77%
u-ü	3	23,08%
o-ö	2	15,39%
a-ä + d	1	7,69%
e-i	1	7,69%
o-ü	1	7,69%
Substantief + n	1	7,69%
Totaal	13	100%

Tabel 22: aantal types per klankverandering in het Duits.

We ondervinden dat consonantische veranderingen van het basiswoord weinig voorkomen. We zagen reeds bij andere woordvormingsprocessen dat ze meestal in combinatie met een suffix optreden, zoals bijvoorbeeld de t-insertie bij *stigmatisieren* (stigmatiseren). Enkel bij *Kennzeichen* (kenteken) werd een n toegevoegd zonder dat andere woordvormingsprocessen toegepast worden. Het werkwoord wordt dan *kennzeichnen*. Waarschijnlijk werd dit gedaan om het substantief en de infinitiefvorm uit elkaar te kunnen halen; beide eindigen immers op *-en*.

Daarnaast zien we dat de umlaut redelijk productief is bij verbalisering, en zeer veel variatie vertoont. We kunnen bovendien waarnemen dat de meest productieve en verbale klankverandering de overgang van [a] naar [E] is, zoals bij *Farbe-färben* (kleuren) of *Zahl-zählen* (tellen) het geval is.

Ten slotte bevat de Duitse denominatieve verbalisering ook een aantal gevallen van circumfigering. Anders dan voor het Nederlands kunnen er in het Duits meer verschillende suffixen voorkomen in samenhang met ook meer verschillende prefixen. In onderstaande tabel kunnen we een voorkeur bemerken voor de verbale vorming van de vorm *be- V -ig*, waar *beabsichtigen* (beogen) of *beerdigen* (begraven) voorbeelden van zijn, wat de stelling van Lohde (2006) bevestigt (zie 2.4.2.). *Exmatrikulieren* (uitschrijven) laat ons weer zien dat substantieven met een Romaanse afkomst (*Matrikel*) om een uitheemse suffix (*-ier*) vragen. Bovendien krijgt het hier ook een Romaans prefix (*ex-*) toegevoegd.

Circumfigering	Types	Percentage
be- + -ig	3	50%
ver- + -ig	1	16,67%
ex- + -ier	1	16,67%
ent- + -er	1	16,67%
Totaal	6	100%

Tabel 23: aantal types per circumfix in het Duits.

Ten slotte maakt het Duits in geringe gevallen gebruik van retrogradevorming om van substantieven nieuwe werkwoorden te creëren:

Retrogradevorming	Types	Percentage
(-tangel)	1	50%
(Ge-)	1	50%
Totaal		100%

Tabel 24: aantal types per vorm van retrogradevorming in het Duits.

De twee basissubstantieven zijn *Tingeltangel* (danslokaal voor amateurs) en *Gelenk* (gewricht) en hebben tot *tingeln* en *lenken* geleid. Nu blijft de vraag of we dit echt als retrogradevorming kunnen bestempelen. Immers, er wordt niet aan alle voorwaarden die Eschenlohr (1999) hiervoor uiteenzette voldaan (zie 2.4.1.). De afgeleide woorden zijn wel degelijk korter dan de basiswoorden en ze ontstonden ook later in de tijd. De werkwoorden zijn ook geen samenvoeging van morfologische eenheden, ze zien er zelfs ongeleed uit. Bovendien ondergaan ze een woordsoortverandering. Echter, we kunnen niet spreken van basiswoorden met een suffix, waarbij net dat suffix weggelaten wordt om een werkwoord te maken. *Tingeltangel* heeft eerder de vorm van een samengesteld woord, en *Gelenk* van een geprefigeerd woord. Dat laatste kan niet het geval zijn, aangezien *lenken* later in de tijd ontstond. Omdat *tingeln* en *lenken* toch aan vier van de vijf voorwaarden voldoen, hebben we ze desalniettemin als resultaten van retrogradevorming beschouwd.

Uit de analyses werd duidelijk dat de meeste denominatieve werkwoorden in het Duits door conversie worden geconstrueerd, maar dat suffigering en klankverandering ook productieve woordvormingsprocessen zijn. Verder werd ook aangetoond dat het Duits veel verschillende woordvormingsprocessen kan hanteren en dat deze niet afhankelijk zijn van een bepaalde betekenis die het werkwoord zou meegeven. Wel kan de Germaanse of Romaanse oorsprong van een substantief ertoe leiden dat het werkwoord in het ene geval door middel van conversie en in het andere geval door middel van suffigering wordt geconstrueerd.

Ten slotte hebben we ook voor het Duits het aantal tokens per woordvormingsproces onderzocht en dat brengt de volgende resultaten op:

Woordvormingsproces Duits	Tokens	Percentage
Conversie	7677	60,44%
SCV	29	0,23%
ICV	4	0,03%
Prefigering	1225	9,65%
Suffigering	1324	10,42%
Circumfigering	110	0,87%
Retrogradevorming	164	1,29%
Klankverandering	2168	17,07%
Totaal	12701	100%

Tabel 25: aantal tokens per woordvormingsproces in het Duits.

Tabel 25 bevestigt weer eens dat denominatieve werkwoorden die door conversie geconstrueerd werden ook effectief het meest voorkomen. Alhoewel we hoger bemerkten dat veel denominatieve werkwoorden door middel van een suffix geconstrueerd werden, kunnen we hier zien dat ze veel minder effectief gebruikt worden. Daartegenover hadden we maar 7,65% verschillende werkwoorden die een umlaut kregen bij de verbalisering, maar we zien hier dat deze umlaut-werkwoorden op de tweede plaats staan van de effectief meest gebruikte denominatieve werkwoorden. Het zijn dan ook de werkwoorden die op formeel vlak het meest op de conversie-werkwoorden lijken.

3.1.4. Discussie

Om onze onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden en dus te kijken of de *Germanic Sandwich* ook van toepassing is bij denominatieve verbalisering, moeten we onze resultaten voor de drie talen naast elkaar leggen. Tabel 26 herneemt het aantal denominatieve werkwoorden die we per taal in de *random lists* van 1000 werkwoorden vonden. Over het algemeen kunnen we uit tabel 26 afleiden dat het Engels het vaakst denominatieve werkwoorden creëert.

	Engels	Nederlands	Duits
Denominatieve werkwoorden	28,03%	17,10%	19,34%

Tabel 26: aantal denominatieve werkwoorden per taal

Het Nederlands ligt hier weliswaar niet tussen het Engels en het Duits, maar leunt zoals verwacht dichter tegen het Duits aan. Het hoge percentage van denominatieve verbalisering in het Engels correleert hoogstwaarschijnlijk met het hoge percentage van conversie-werkwoorden dat het Engels kent. Immers, conversie legt noch formele restricties op, noch semantische beperkingen: het is een woordvormingsproces dat snel en gemakkelijk kan voorkomen, waardoor er ook sneller en gemakkelijker denominatieve werkwoorden geconstrueerd kunnen worden.

Indien we per woordvormingsproces het Engels, Nederlands en Duits willen vergelijken, verkrijgen we de volgende tabel:

Woordvormingsproces	Engels	Nederlands	Duits
Conversie	85,61%	48,54%	53,53%
SCV	1,89%	15,20%	2,94%
ICV	0,00%	4,68%	0,59%
Prefigering	1,14%	14,04%	8,82%
Suffigering	7,95%	15,79%	21,77%
Circumfigering	0%	1,75%	3,53%
Retrogradevorming	3,41%	0,00%	1,18%
Klankverandering	0,00%	0,00%	7,65%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 27:
verhouding
woordvormings-
processen per
taal

Deze cijfers laten zien dat de *Germanic Sandwich* bij denominatieve werkwoorden enkel van toepassing is bij suffigering en circumfigering: het Duits maakt zeer veel gebruik van suffixen en circumfixen, het Engels zeer weinig tot niet en het Nederlands zit telkens perfect in het midden. Tegen de verwachtingen in maakt het Duits daarentegen veel minder gebruik van *preverbs* dan het Nederlands. Dit geldt voor alle *preverbs*-werkwoorden, maar in de hoogste mate voor SCV's.

We kunnen dit ook illustreren met een grafiek:

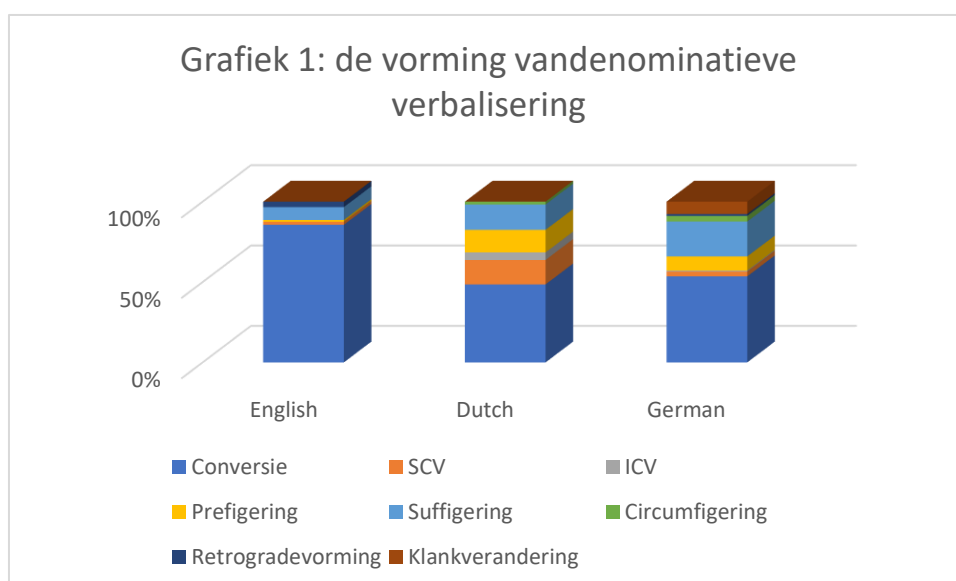

Fig.3:
verhouding
woordvormings-
processen per
taal

Om na te gaan hoe de talen tegenover elkaar staan op de analytische-synthetische as kunnen we ook de woordvormingsprocessen groeperen in denominatieve werkwoorden mét affigering en denominatieve werkwoorden zonder affigering:

Types	Engels	Nederlands	Duits
Denominatieve werkwoorden met affigering/klankverandering	10,98%	51,46%	45,29%
Denominatieve werkwoorden zonder affigering	89,02%	48,54%	54,71%

Tabel 28: de vorming van denominatieve werkwoorden voor elke taal: met of zonder affixen.

We zagen in het eerste hoofdstuk dat het Duits en het Nederlands qua woordvorming zeer dicht bij elkaar zitten op deze analytische-synthetische as, en ver van het Engels. Deze afzonderlijke positie van het Engels ten opzichte van de twee continentale talen wordt hier dus ook bevestigd: in het Engels is woordvorming zonder affigering veel productiever dan in de twee andere talen. Alhoewel zowel het Duits als het Nederlands veel meer beroep doen op woordvormingsprocédés mét affigering, kunnen we uit de data afleiden dat het Nederlands liever *preverbs* gebruikt, en het Duits liever suffixen of umlauten.

In hoofdstuk één gingen we er bovendien van uit dat we de middenpositie van het Nederlands toch net konden bewijzen door, onder meer, de vorming van de samenstellingen in het Duits en het Nederlands met elkaar te vergelijken. Tabel 28 veronderstelt echter geen middenpositie van het Nederlands. Integendeel zelfs: we kunnen uit de cijfers afleiden dat het Duits qua vorming van denominatieve werkwoorden op een (iets) meer analytische manier te werk gaat dan het Nederlands. Immers, er bestaan meer verschillende Nederlandse denominatieve werkwoorden (types) die affigering of klankverandering ondergaan dan Duitse. De *Germanic Sandwich* wordt met andere woorden voor de vorming van denominatieve verbalisering niet bevestigd.

Als we uiteindelijk het effectieve gebruik van de denominatieve werkwoorden (de tokens) vergelijken voor elke taal, en volgens elk woordvormingsproces, dan komen we uit op deze cijfers:

Woordvormingsproces	Engels	Nederlands	Duits
Conversie	95,96%	67,48%	60,44%
SCV	1,37%	2,26%	0,23%
ICV	0,00%	1,82%	0,03%
Prefigering	0,74%	19%	9,65%
Suffigering	1,32%	8,82%	10,42%
Circumfigering	0,00%	0,62%	0,87%
Retrogradevorming	0,61%	0%	1,29%
Klankverandering	0,00%	0,00%	17,07%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 29: aantal tokens per woordvormingsproces per taal.

Het effectieve gebruik van denominatieve werkwoorden laat andere resultaten zien dan de vorming ervan. De drie talen maken het meest gebruik van conversie-werkwoorden, maar dit is vooral waar voor het Engels. Indien we de woordvormingsprocessen weer verdelen in twee groepen - deze met en deze zonder gebruik van affigering - dan kunnen we stipuleren dat de bevindingen overeenstemmen met de hypothese van de *Germanic Sandwich*. Immers, het effectieve gebruik van denominatieve werkwoorden volgens hun woordvormingsproces ziet er als volgt uit:

Tokens	Engels	Nederlands	Duits
Denominatieve werkwoorden met affigering/klankverandering	3,43%	32,52%	38,27%
Denominatieve werkwoorden zonder affigering	96,57%	67,48%	61,73%

Tabel 30: het effectieve gebruik van denominatieve werkwoorden voor elke taal: met of zonder affixen.

Alles wel beschouwd heeft ons corpusonderzoek de hypothese van de *Germanic Sandwich* bevestigd wat de frequentie van denominatieve werkwoorden betreft: het Engels maakt het liefst gebruik van denominatieve werkwoorden zonder affigering, terwijl bijna 40% van de Duitse gebruikte denominatieve werkwoorden affigering of tenminste klankverandering ondergingen. Het Nederlands zit hier duidelijk tussen: 32,52% van de effectief gebruikte denominatieve werkwoorden werden met een affix geconstrueerd. We kunnen van de

middenpositie van het Nederlands spreken, maar moeten hieraan toevoegen dat het Nederlands, ook voor dit fenomeen, veel dichter tegen het Duits leunt dan tegen het Engels

3.2. Experimenteel onderzoek

Met het experimenteel onderzoek wilden we bekijken of moedertaalsprekers van elke taal door middel van hun taalgevoel onze bevindingen zouden bevestigen. Aangezien de 20 basissubstantieven in elke taal niet aleatoir gekozen werden is het niet zo zinvol om de woordvormingsprocessen van de woorden op een kwantitatieve manier met elkaar te vergelijken. Veel nuttiger lijkt ons om woord per woord na te gaan of bepaalde formele of semantische tendensen bij de vorming van denominatieve werkwoorden al dan niet bevestigd worden.

3.2.1. Resultaten voor het Engels

De Engelse vragenlijst werd door 70 *native speakers* ingevuld. Om toch een globaal beeld te krijgen van de gemiddelde antwoorden, hebben we de resultaten in onderstaande tabel verzameld. De vragen en antwoorden zijn uitgebreider in bijlage 4.1. terug te vinden.

Woordvormingsproces	Engels
Conversie	42,41%
SCV	0,07%
ICV	0,00%
Prefigering	14,43%
Suffigering	30,08%
Circumfigering	1,87%
Retrogradevorming	1,30%
Klankverandering	0,00%
Andere	9,84%
Totaal	100%

Tabel 31: aantal types per woordvormingsproces in de Engelse vragenlijst.

Zoals tabel 31 laat zien, is het weer de conversie die de bovenhand neemt in de woordvormingsprocessen. Echter, de prefigering en suffigering van substantieven blijkt ook een geliefd proces te zijn om nieuwe werkwoorden te vormen. Dit contrasteert met de resultaten die we in het corpus vonden en heeft waarschijnlijk te maken met onze woordkeuzen. Zo

hebben we bewust voor veel transitieve werkwoorden gekozen, om te zien of moedertaalsprekers in die gevallen liever conversie gebruiken of er toch voor kiezen om het woord een affix te geven. We laten de verschillende factoren de revue passeren die de woordvormingsprocessen zouden kunnen bepalen.

Eerst en vooral merken we dat conversie de bovenhand heeft bij alle inheemse substantieven (*to vlog, to tinder, to funk...*). Omgekeerd kiezen de moedertaalsprekers bij substantieven met een Romaanse afkomst bijna alleen voor suffigering of prefigering (*to envirus, to routinise...*).

Daarnaast blijkt dat de respondenten geen specifiek woordvormingsproces verkiezen bij ongelede basissubstantieven, maar ze bij gelede substantieven toch de voorkeur aan conversie geven (*to firewall, to walkie-talkie*).

Verder blijken transitieve denominatieve werkwoorden niet te correleren met een bepaald woordvormingsproces, terwijl de intransitieve denominatieve werkwoorden bijna uitsluitend door middel van conversie werden geconstrueerd. Bijvoorbeeld: *to vlog, to violin...*

Ten slotte blijkt uit de verschillende antwoorden dat de betekenisaspecten geen al te groot belang hebben bij het kiezen van het woordvormingsproces. De enige tendens die we hier waarnemen betreft de instrumentale werkwoorden: deze worden in alle gevallen het liefst door middel van conversie geconstrueerd. Ter illustratie: *to violin, to walkie-talkie...*

Uit deze resultaten kunnen we afleiden dat, alhoewel conversie kan optreden bij substantieven in alle mogelijke vormen en met alle mogelijke betekenissen, sommige substantieven omwille van hun inheemse oorsprong, gelede vorm, intransitiviteit en instrumentale betekenis in elk geval de voorkeur geven aan conversie om nieuwe werkwoorden te creëren.

3.2.2. Resultaten voor het Nederlands

De Nederlandse vragenlijst werd door 118 Nederlandstalige respondenten beantwoord. Ook hier werden de 20 substantieven op een doordachte manier gekozen (en dus niet aleatoir) en heeft het bijgevolg geen zin om de werkwoordvormingsprocessen op een kwantitatieve manier te vergelijken. Er moet dus heel voorzichtig worden omgegaan met de cijfers in tabel 32. Deze tonen hoeveel percent van de respondenten gemiddeld voor het ene of het andere woordvormingsproces kozen.

Woordvormingsproces	Nederlands
Conversie	47,69%
SCV	8,89%
ICV	0,00%
Prefigering	5,43%
Suffigering	27,97%
Circumfigering	0,00%
Retrogradevorming	1,42%
Klankverandering	0%
Andere	8,60%
Totaal	100%

Tabel 32: aantal types per woordvormingsproces in de Nederlandse vragenlijst.

De resultaten zijn niet vergelijkbaar met die voor het Engels, aangezien er andere woorden gevraagd werden in de vragenlijsten. We merken op dat moedertaalsprekers nog altijd veel gebruik maken van *preverbs* (14,31%), maar dat deze hier door de suffigering overtroffen worden. Ook hier is kwalitatief onderzoek nuttiger.

Als we enkel naar de oorsprong van de basissubstantieven kijken, dan merken we dat zowel inheemse woorden als woorden met een Engelse afkomst het liefst door middel van conversie omgebouwd worden tot een werkwoord. Bijvoorbeeld: vork-vorken of drone-dronen. Daartegenover kiezen de respondenten er in de meeste gevallen voor om woorden met een Romaanse oorsprong een affix te geven. Ter illustratie: kabel-bekabelen of tactiek-tactiseren.

Wat de vorm van het basiswoord betreft kunnen we hetzelfde bemerken als bij het Engels: bij ongelede woorden kunnen zeer verschillende woordvormingsprocessen optreden, terwijl gelede woorden (blendings, afleidingen of samenstellingen) het liefst om conversie vragen bij de verbalisering. Zie bijvoorbeeld “pretparken” of “crowdfunden”.

Voor de factor “transitiviteit”, vallen er geen tendensen waar te nemen. Bij zowel transitieve als intransitieve werkwoorden lijken verschillende woordvormingsprocessen mogelijk.

Wat de betekenisaspecten betreft lijken de Nederlandstalige respondenten weer de Engelstalige te volgen. We kunnen immers zien dat instrumentale werkwoorden het liefst door middel van conversie gemaakt worden en dat er voor de rest geen andere tendensen blijken te zijn.

Kortom, Nederlandstaligen gebruiken het liefst verbalisering zonder affix bij woorden met een Germaanse oorsprong, bij woorden die uit meerdere constituenten bestaan en bij woorden die een instrumentale betekenis dragen.

3.2.3. Resultaten voor het Duits

De Duitse woordenlijst werd door 88 respondenten ingevuld. Ook hier geven we louter informatief de volgende tabel mee die het gemiddelde weergeeft van de gekozen woordvormingsprocessen bij Duitstaligen. Weer moet vermeld worden dat de woorden niet aleatoir gekozen werden en dat kwalitatief onderzoek dus nuttiger is. Noemenswaardig is toch het hoger gemiddelde voor suffigering dan voor conversie.

Woordvormingsproces	Duits
Conversie	37,78%
SCV	7,63%
ICV	0,00%
Prefigering	4,21%
Suffigering	38,10%
Circumfigering	3,90%
Retrogradevorming	0,00%
Klankverandering	0,18%
Andere	8,20%
Total	100%

Tabel 33: aantal types per woordvormingsproces in de Duitse vragenlijst.

De resultaten bevestigen wat we in het corpusonderzoek opmerkten: substantieven die uit het Engels geleend werden worden via conversie geverbaliseerd, terwijl substantieven met een Romaanse oorsprong het liefst affigering gebruiken. Bijvoorbeeld: *Pixel* en *Wakeboard* (leenwoorden uit het Engels) worden omgevormd tot *pixeln* en *wakeboarden*, terwijl *Zellophan* en *Augment* (resp. uit het Frans en het Latijn) beide het suffix *-ier* krijgen bij verbalisering.

Ook de Duitstalige respondenten hebben ervoor gekozen om bij gelede woorden zo weinig mogelijk bijkomende affixen te voegen. Deze worden bijgevolg grotendeels door conversie geverbaliseerd, zoals bij *bluetoothen* of *wakeboarden* bijvoorbeeld. Daartegenover kunnen gelede woorden door allerlei woordvormingsprocessen geverbaliseerd worden. Deze bevinding

valt te nuanceren voor het Duits omdat alle gelede woorden ook hun oorsprong in het Engels vinden.

Verder lijkt dat de transitiviteit van de woorden een grotere speelt in het Duits dan in de twee andere talen. We vinden immers uitsluitend geverbaliseerde woorden mét affigering (meer bepaald, suffigering) bij de transitieve werkwoorden. Zo blijkt bijvoorbeeld uit *zellophanieren*, *monumenteln*, *einsoßen*... Omgekeerd zijn de meeste intransitieve werkwoorden door middel van conversie geconstrueerd: *partnern*, *flipfloppe*...

Wat de betekenisaspecten betreft geldt ten slotte ook voor het Duits dat werkwoorden met een instrumentale betekenis eerder door middel van conversie geconstrueerd werden. Daarnaast blijken werkwoorden met een productieve of ornatieve betekenis de voorkeur te geven aan suffigering, zoals bij *augmentieren* of *zellophanieren*.

Over het algemeen kunnen we concluderen dat leenwoorden, gelede woorden, intransitiviteit en het instrumentaal betekenisaspect de conversie in de hand kunnen werken bij denominatieve verbalisering in het Duits.

3.3. Bespreking van de resultaten

Voor het Engels bevestigen de resultaten van het experimenteel onderzoek in grote mate de bevindingen van het corpusonderzoek. We kunnen immers zien dat Engelstaligen het liefst conversie gebruiken om nieuwe woorden te creëren. Het hoger percentage aan affigering in het experimenteel onderzoek is te verklaren door de verschillen in onderzoeksaanpak met het corpusonderzoek: we hebben in onze vragenlijst met opzet bepaalde woorden gebruikt die bijna automatisch naar affigering zouden leiden. De bedoeling was om te zien in hoeverre conversie echt de bovenhand had bij denominatieve verbalisering.

De resultaten laten zien dat conversie inderdaad bij zeer veel uiteenlopende vormen en betekenissen kan voorkomen. Echter, de gelijktijdige van toepassing van bepaalde factoren op sommige woorden, leidt ertoe dat affigering het meest waarschijnlijke woordvormingsproces is bij verbalisering van deze woorden, ook in het Engels. Anders gezegd, in het geval dat het substantief van Romaanse afkomst is, een ongelede vorm heeft en dat daarenboven het geconstrueerde werkwoord transitief blijkt, dan is verbalisering door middel van affigering zeer waarschijnlijk. Zo leidde het woord ongelede woord *virus*, dat een Latijnse oorsprong heeft tot het transitieve en geprefigeerde werkwoord *envirus*.

Het gelijktijdig voorkomen van al deze factoren gebeurt echter niet dikwijls, en dat kan ook uitleggen waarom het Engels volgens de resultaten van ons corpusonderzoek in de meeste gevallen conversie gebruikt bij denominatieve verbalisering. De gegevens bevestigen de stelling dat het Engels veel minder gebruik maakt van morfologische constituenten en dat het zich dus zeer “analytisch” opstelt.

Wat het Duits betreft heeft het experimenteel onderzoek het productieve gebruik van conversie en suffigering bij denominatieve verbalisering bevestigd. Echter,umlauten kwamen amper aan bod in de experimentele resultaten, in tegenstelling tot onze corpusbevindingen. Het zou kunnen dat klankveranderingen slechts op zeer lange termijn voorkomen en dat Duitstaligen deze, zoals Eschenlohr (1999) geen morfosemantische functie toekennen. Dit laat niet weg dat de reeds geverbaliseerdeumlaut-woorden zeer veel gebruikt worden (zie tabel 29). Daarnaast werd het gebruik van conversie bij Engelse leenwoorden en het gebruik van suffigering bij Romaanse leenwoorden ook bevestigd. Dit zou ook kunnen verklaren waarom er vaker uitheemse (Romaanse) suffixen (-ier/-isier) gehanteerd worden dan inheemse suffixen: het lijkt dat woorden met een Romaanse oorsprong de woordvormingsprocessen met een “Romaanse vorm” aantrekken. Dit zien we ook bij de Engelse leenwoorden: deze substantieven trekken de conversie aan, wat ook het meest Engelse woordvormingsproces is (zoals blijkt uit ons corpusonderzoek).

De hoge toepassing van suffigering en klankverandering bij denominatieve verbalisering in het Duits laten ons toe om het Duits een meer synthetische plaats toe te kennen op de analytische-synthetische as. Echter, het Engels en het Duits moeten niet als tegenpolen van elkaar gezien worden: ze kunnen elk, onder invloed van bepaalde factoren, meer analytische of synthetische tendensen vertonen.

Ten slotte heeft het experimenteel onderzoek de Nederlandse voorkeur voor het gebruik conversie en *preverbs* bij denominatieve verbalisering bevestigd. Ook suffigering blijkt nog steeds een productief werkwoordvormingsproces te zijn en het Nederlands volgt hier helemaal het Duits: substantieven met een Romaanse oorsprong worden in de meeste gevallen door middel van suffigering geverbaliseerd en dan liefst met een suffix van Romaanse oorsprong (-eer of -iseer).

“Is het fenomeen van de *Germanic Sandwich* van toepassing bij denominatieve verbalisering?”

Om deze vraag te kunnen beantwoorden moeten we eerst en vooral het verschil maken tussen de “vorming” van denominatieve werkwoorden en het “effectieve gebruik” van deze werkwoorden. Immers, we komen op verschillende bevindingen uit.

Op vlak van vorming werd duidelijk dat het Engels een afzonderlijke positie bekleedt ten opzichte van de twee andere talen. Het Engels gebruikt veel minder woordvormingsprocessen die affixen benutten en veel meer conversie, bij de vorming van denominatieve werkwoorden. Daartegenover zien we dat het Nederlands en het Duits veel minder conversie hanteren (alhoewel het voor beide talen toch het productiefste woordvormingsproces blijft) en meer affigering. Deze twee talen staan dus vlak naast elkaar op de analytische-synthetische as. En toch kan niet gezegd worden dat het Nederlands de middenpositie bekleedt, omdat het nét meer verbalisering met affigering construeert dan het Duits. Dit betreft vooral de SCV's, ICV's en prefix-werkwoorden. Het hogere suffixpercentage van het Duits compenseert de voorsprong van de Nederlandse *preverbs*-werkwoorden niet. Kortom, het blijkt dat de *Germanic Sandwich* niet van toepassing is op de vorming van denominatieve werkwoorden in het algemeen. Aan deze stelling kunnen twee nuances worden gebracht. Ten eerste wordt de hypothese wél bevestigd indien we enkel naar de suffix- en circumfixconstructies kijken. Ten tweede is het kwantitatieve verschil tussen het Duits en het Nederlands qua woordvormingsprocessen zeer marginaal en liggen deze twee talen, zoals ook voor andere taalkundige fenomenen werd bewezen (zie hoofdstuk 1), zeer dicht tegen elkaar op de analytische-synthetische as.

Op vlak van het effectieve gebruik van denominatieve werkwoorden kwam andere resultaten tevoorschijn. Het Engels heeft zijn analytische positie nog meer versterkt door te laten zien dat het, bij het gebruik van een denominatief werkwoord, in 96,57% van de gevallen een denominatief werkwoord zonder affigering gebruikt. Ook het Nederlands en het Duits vertonen een groot effectief gebruik van denominatieve werkwoorden zonder affigering. Echter, het percentage ligt hoger bij het Nederlands (67,48%) dan bij het Duits (61,73), waardoor we kunnen concluderen dat het Duits vaker denominatieve werkwoorden gebruikt, die op een meer synthetische manier dan in het Nederlands werden geconstrueerd. Alhoewel het verschil slechts 6% bedraagt, is dit genoeg om de hypothese van de *Germanic Sandwich* voor het effectieve gebruik van denominatieve werkwoorden te kunnen bevestigen.

ALGEMENE CONCLUSIE

Het was de bedoeling om in dit werkstuk na te gaan of de hypothese van de *Germanic Sandwich* van toepassing was op het taalkundig fenomeen van de denominatieve verbalisering. Om dit te onderzoeken hebben we eerst en vooral onderzocht wat de *Germanic Sandwich* juist inhield en voor welke taalkundige verschijnsels ze van toepassing is. Door het onderzoek van Van Haeringen (1956) aan te vullen met recenter onderzoek hebben we kunnen waarnemen dat het Nederlands zich op taalkundig vlak dikwijls tussen het Engels en het Duits bevindt. Het Engels blijkt steeds meer analytische constructies te bouwen dan het Nederlands en het Duits. Bovendien merkten we dat de plaats van het Nederlands niet “juist in het midden is”, maar dat deze taal, afhankelijk van het onderzoekdomein, op de analytische-synthetische as schuift. Meer bepaald blijkt het Nederlands vooral aan Duitse, synthetische kant te leunen.

We vergeleken vervolgens hoe denominatieve werkwoorden in elke taal kunnen ontstaan. We baseerden ons daarvoor op verschillende studies naar de vorming van denominatieve werkwoorden. Om deze theoretische bevindingen te vergelijken met wat er in de praktijk gebeurt, hebben we beslist om niet alleen corpus gerelateerd onderzoek te doen, maar ook experimenteel onderzoek.

We hebben daarbij kunnen aantonen dat de *Germanic Sandwich*-hypothese niet bevestigd wordt op vlak van “vorming” van denominatieve werkwoorden, maar wel op vlak van het “effectieve gebruik” ervan. Bovendien heeft het experimenteel onderzoek voor elke taal verschillende formele en semantische factoren naar voren gebracht die bepalend kunnen zijn voor de keuze van het woordvormingsprocédé bij denominatieve verbalisering. Met andere woorden, het Nederlands behoudt, ook wat de denominatieve verbalisering betreft, zijn plaatsje naast het Duits op de analytische-synthetische as.

BIBLIOGRAFIE

- Adams, V. (1973). *An introduction to modern English word formation*. London: Longman Group.
- ANS, (1997). Haeseryn, W. et.al. (red.). *Algemene Nederlandse Spraakkunst*. 2e, geh. herz. dr. Groningen: Martinus Nijhoff. Retrieved from: <http://ans.ruhosting.nl/e-ans/02/03/02/08/04/05/body.html>
- Audring, J. (2006). Genusverlies en de betekenis van voornaamwoorden. In M. Hüning, U. Vogl, T. van der Wouden & A. Verhagen (Eds.) *Nederlands tussen Duits en Engels*. (pp.71-88).
- Bassetti, B. (2008). Orthographic input and second language phonology. In T. Piske & M. YoungScholten (Eds.), *Input Matters in SLA*. (pp. 191-206). Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- Bauer, L. & Valera, S. (2005). Conversion or zero-derivation: an introduction. In L. Bauer & S. Valera (Eds.) *Approaches to conversion/zero-derivation*. (pp. 7-18) Münster: Waxmann.
- Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften, (n.d.), *DWDS – Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache*. Retrieved from: <https://dwds.de/>
- Booij, G. (2002). *The morphology of Dutch*. United States: Oxford university press.
- Boonen, U. K., Harmes, I., Poß, M., Kruyt, T. & De Vogelaer, G. (2013). *Niederländische Sprachwissenschaft. Eine Einführung*. Tübingen: Narr Verlag.
- Bouillon, H. (2015). *Allemand. Grammaire pratique de l'étudiant*. Louvain-la-Neuve : De Boeck Supérieur.
- Canoo Engineering AG, (n/d.), Canoonet. *Deutsche Wörterbuch und Grammatik*. Retrieved from: <http://www.canoo.net/>
- Danchev, A. (1992). The evidence for analytic and synthetic developments in English. In M. Rissanen, O. Ihalainen, T. Nevalainen & I. Taavitsainen (Eds.), *History of Englishes: New Methods and Interpretations in Historical Linguistics*. (pp. 25-41). Berlin: Mouton de Gruyter.
- De Haas, W. & Trommelen, M. (1993). *Morfologisch handboek van het Nederlands. Een overzicht van de woordvorming*. 's-Gravenhage: SDU Uitgeverij.

- De Vogelaer, G. (2006). Pronominaal genus bij ‘Zuid-Nederlandse’ taalverwerfers: grammaticaal of semantisch systeem? In: M. Hüning, U. Vogl, T. van der Wouden & A. Verhagen (Eds.) *Nederlands tussen Duits en Engels*. (pp. 89- 102).
- De Vos, L. (2008) Hersemantisering in het Nederlandse genussysteem. *Studies van de BKL*, 3. Retrieved from: https://sites.uclouvain.be/bkl-cbl/wp-content/uploads/2014/08/vos2008.pdf?fbclid=IwAR18PbHyg_RL4rVZP2gcQM-nHNVQk5n0JfZqFPxteNOuz955iHFCUO3qnz8
- Die Wortwarte. (n.d.) *Eine Sammlung von Neologismen*. Retrieved from: <http://www.wortwarte.de/index.html>
- Draye, L. & van der Horst, J. (2006) Hebben/haben versus zijn/sein in driedelige werkwoordsgroepen in het Duits en het Nederlands. In M. Hüning, U. Vogl, T. van der Wouden & A. Verhagen (Eds.) *Nederlands tussen Duits en Engels*. (pp.229 -242).
- Duinhoven, A.M. (2001). *Analyse en synthese in het Nederlands*. Nederland: Koninklijke Van Gorcum.
- Eschenlohr, S. (1993) *Germanistische linguistik monographien: Vol. 3. Vom Nomen zum Verb: Konversion, Präfigierung und Rückbildung im Deutschen*. Hildesheim: Georg Olms Verlag.
- Geijsel, M.A.C. & Aarnoutse, C.A.J. (2006). De ontwikkeling van het fonemisch bewustzijn in de eerste weken van het formele leesonderwijs. *Pedagogiek*, 26, (2), 172-191.
- Goossens, J. (1975). Vlaamse purismen. *Tijdschrift voor Nederlandse taal-en letterkunde* 91, 112-132.
- Gooskens, C. S. (2005). De positie van het Nederlands binnen de Germaanse taalfamilie. In *Host Publication* (pp. 65-66). Nijmegen: Radboud University Nijmegen.
- Gottfurcht, C. (2007). *Denominal Verb Formation in English* (Doctoral dissertation). Northwestern University, Evanston.
- Gray, E. (2018). *Resistance is fertile: the language born of the feminist movement*. Oxford English Dictionary. Retrieved from: <https://public.oed.com/blog/resistance-fertile-language-borne-feminist-movement/>
- Hempen, U. (1988). *Die starken Verben im Deutschen und Niederländischen*. Tübingen: De Gruyter.
- Hiligsmann, P. & Rasier, L. (2007). *Uitspraakleer Nederlands voor Franstaligen*. Waterloo, België: Plantyn.

- Hüning, M. (1997). Het *tegaan* van een morfologische categorie: over het Middelnederlandse verbaalprefix te-. In A. Van Santen & M. Van der Wal (Eds.) *Taal in tijd en ruimte*. Leiden: Stichting Neerlandistiek Leiden, 25-35.
- Hüning, M. (2018). Foreign Word-Formation in Construction Morphology: Verbs in -ieren in German. In G. Booij (Ed.), *The construction of words. Advances in construction morphology*. (pp.341-372). Leiden: Springer.
- Hüning, M. & Schlücker, B. (2010). Konvergenz und Divergenz in der Wortbildung - Komposition im Niederländischen und im Deutschen. In A. Dammel, S. Kürschner & D. Nübling (Eds.): *Kontrastive Germanistische Linguistik*. Hildesheim etc.: Olms, 783-825.
- Instituut voor de Nederlandse taal. (n.d.). *Algemeen Nederlands Woordenboek*. Retrieved from: <http://anw.ivdnt.org/search>
- Jaffré, J.-P. (2004). La linguistique et la lecture-écriture : de la conscience phonologique à la variable « orthographe ». *Revue des sciences de l'éducation*, 29(1), 37-49. doi : <https://doi.org/10.7202/009491ar>
- Jakubiček, M., Kilgarriff, A., Kovář, V., Rychlý, P. & Suchomel, V. (2013). *The TenTen corpus family*. Lancaster: In Proc. Int. Conf. on Corpus Linguistics.
- Jing, L., Tindall, E. & Nisbet D. (2006). Chinese learners and English plural forms. *The linguistics journal*, 1 (3), 127-147.
- Kaliuscenko, V. (1988). *Deutsche denominale Verben: Vol. 30. Studien zur deutschen Grammatik*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Kilgarriff, A., Rychly, P., Smrz, P. & Tugwell, D. (2004). The Sketch Engine. *Proceedings of the 11th EURALEX International Congress*, Lorient, France, pp. 105-116.
- Kilgarriff, A., Baisa, V., Bušta, J., Jakubiček, M., Kovář, V., Michelfeit, J., ... Suchomel, V. (2014). The Sketch Engine: ten years on. *Lexicography ASIALEX (1)*. <https://doi.org/10.1007/s40607-014-0009-9>
- Kolehmainen, L. (2005). *Präfix-und Partikelverben im deutsch-finnischen Kontrast*. (Doctoral dissertation). Universität Helsinki, Helsinki.
- Kürschner, S. (2006). De Nederlandse nominale meervoudsallomorfie tussen Duitse complexiteit en Engelse eenvoud. In M. Hüning, U. Vogl, T. van der Wouden & A. Verhagen (Eds.) *Nederlands tussen Duits en Engels*. (pp.103 -122).

- Lexical Computing, (n.d.). *Open-Source NLP Tools*. Retrieved from: <https://www.lexicalcomputing.com/language-databases-tools-solutions/natural-language-processing-tools/>
- Lohde, M. (2006). *Wortbildung des modernen Deutschen. Ein Lehr-und Übungsbuch*. Tübingen: Gunter Narr Verlag Tübingen.
- Lyyten, H., Aro, M., Holopainen, L., Leiwo, M., Lyytinen, P. & Tolvanen, A. (2005). Children's language development and reading acquisition in a highly transparent orthography. In R. Malatesha Joshi & P.G. Aaron (Eds.), *Handbook of orthography and literacy*. (pp. 47-62). USA: Lawrence Erlbaum Associates.
- Mortier, L. (2005). Les périphrases aspectuelles « progressives » en français et en néerlandais : présentation et voies de grammaticalisation. In H. Bat-Zeev Shyldkrot & N. Le Querler (Eds.) *Les périphrases verbales*. (pp. 83-102). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Neijt, A.H. (2002). Wetgeving voor spelling. *Nederlandse taalkunde*, 7 (3), pp.-286-291
- NL-Term: Vereniging voor Nederlandstalige Terminologie. (n.d.). *Neoterm*. Retrieved from: <http://www.nlterm.org/pages/7>
- Oxford English Dictionary. (n.d.). *Updates to the OED*. Retrieved from: <https://public.oed.com/updates/>
- Plag, I. (2003). *Word-formation in English*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Robert, J. (2008). L'anglais comme langue proche du français ? *Ela. Études de linguistique appliquée*, 149(1), 9-20. Retrieved from: <https://www.cairn.info/revue-ela-2008-1-page-9.htm>.
- Salverda, R. (2006). Over de sterke werkwoorden in het Nederlands, Engels en Duits. In M. Hüning, U. Vogl, T. van der Wouden & A. Verhagen (Eds.) *Nederlands tussen Duits en Engels*. (pp.163 -182).
- Sketch Engine. (n.d.). *Glossary*. Retrieved from: <https://www.sketchengine.eu/user-guide/glossary/?letter=C>
- Sketch Engine. (n.d.). *TenTen Corpus Family*. Retrieved from: <https://www.sketchengine.eu/documentation/tenten-corpora/>
- Smans, V. & Boets, B. (2008). *Het belang van fonologische vaardigheden in de vroege leesontwikkeling. Een prospectieve longitudinale studie bij kinderen met familiaal*

risico op dyslexie. Bijdrage uit Veerle Smans Verhandeling aangeboden tot het verkrijgen van de graad van Licentiaat in de Pedagogische Wetenschappen, Juni 2008. O.l.v. Dr. Bart Boets en Prof. Dr. Pol Ghesquière.

- Sperling, K. (2015). *Französische Wörter im Deutschen und in Berlin – eine Übersicht*. Retrieved from: <https://de.babbel.com/de/magazine/diese-berliner-woerter-sind-franzoesisch>
- Taalunie. (n.d.). *Woordenlijst*. Retrieved from: <https://woordenlijst.org/#/?q=bekabelen>
- Taylor, J.R. (1996). *Possessives in English. An exploration in cognitive grammar*. Oxford: Clarendon Press Oxford.
- Upcoming. (2013). *Dit zijn de domste, nieuwe woorden in de Van Dale*. Retrieved from: <http://www.upcoming.nl/carmoede/3583/dit-zijn-de-domste-nieuwe-woorden-in-de-van-dale>
- Van den Oudenhoven, K. (2009). *Attitudevorming ten opzichte van leenwoorden: Belgisch-Nederlands vs. Nederlands-Nederlands*. (Master's thesis). Universiteit Gent, Gent.
- Van der Auwera, J., Gast, V. & Vanderbiesen, J. (2012). Human impersonal pronouns in English, Dutch and German. *Leuvense bijdragen*, 98 (1), 27-64.
- Van de Velde, H. & van Hout, R. (2003). De deletie van de slot-n. *Nederlandse Taalkunde* 8, (2), 93-114.
- Van Essen, A. (2001). Het Engels als lingua franca. *Levende Talen Tijdschrift* 2, (1), 3-10. Retrieved from: <http://www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltt/article/view/627>
- Van Goethem, K. (2015). *Initiation à la linguistique néerlandaise : phonétique et morphologie : Afleidingen*. Unpublished document, Université catholique de Louvain, Louvain-la-Neuve.
- Van Goethem, K. & Koutsoukos, N. (2018). *Derivational morphology as a synchronic criterion of (non-)configurationality: typological evidence based on a comparative corpus analysis*. Paper presented at the 20th International Congress of Linguists (ICL20), Cape Town, South Africa, July 2018.
- Van Haeringen, C.B. ((1940). De taaie levenskracht van het sterke werkwoord. *De Nieuwe Taalgids* 34, 241-255.
- Van Kemenade, A. & Los, B. (2003). Particles and prefixes in Dutch and English. In G. Booij & J. van Marle (Eds.), *Yearbook of Morphology 2003*. (pp. 79-117). Great Britain: Kluwer Academic Publishers.

- Van Overbeke, M. (1993). “Al smurfend wordt men smurf”; een semantische en pragmatische ontleding van verbale transposities. In L. Beheydt (Ed.), *Taal en leren. Een bundel artikelen aangeboden aan prof. dr. E. Nieuwborg*. (pp. 45-76). Louvain-la-Neuve: Peeters.
- Walter, H. (2001). *Honni soit qui mal y pense. L'incroyable histoire d'amour entre le français et l'anglais*. Paris : Editions Robert Laffont.
- Weerman, F. (2009). Geen ontwikkeling zonder in-en export. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal-en Letterkunde*, 125, 206-209.
- Wenzel, V. (2012). Meertaligheid: Nederlands na Duits en Engels. *Internationale Neerlandistiek*, 50 (3), 100-128. Amsterdam University Press. doi: <https://doi.org/10.5117/IVN2012.2.WENZ>
- Wiktionary. (n.d.). Retrieved from: [https://en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary: Main_Page](https://en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary:Main_Page)
- Ziegler, J.C. & Montant, M. (2005). *Le développement de la lecture dans différentes langues : un problème de taille*. Article in honour of Elizabeth Bates. CNRS en Université de Provence : France.

BIJLAGEN

1. Aleatoire lijst Duitse werkwoorden
2. Denominatieve verbaliseringeng
  - 2.1. Engels
  - 2.2. Nederlands
  - 2.3. Duits
3. Vragenlijsten
  - 3.1. Vragenlijst Engels
  - 3.2. Vragenlijst Nederlands
  - 3.3. Vragenlijst Duits

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
erodieren-v	7199		3 na					
dressen-v	4693		2 na			Voorbeelden allemaal in het engels!		
seufzen-v	84360		35 na				mittelhochduits siufzen, ouder: siuften, oudhochduits süft(e)ön, süfan = slurpen (saufen)	
handwerkern-v	3552		1 na					
häkeln-v	27461		11 conversie		haekel	Die finnische Künstlerin Johanna Hyrkäs hatte vor ein paar Jahren den genialen Einfall, einen kleinen Rundteppich um eine LED-Röhre zu häkeln .	zu mittelhochdeutsch hækel, Verkleinerungsform von: häke(n), Haken; ursprünglich = (wie) mit Häkchen fassen	
nachhallen-v	3072		1 na				>nach- + hallen (V)	
beschallen-v	16350		7 Prefigering	Prefix be-	der Schall	Auf dem großen, von Bushaltestellen umstandenen Platz in der Nähe des Hotels steht ein Zirkuszelt und beschallt die Umgebung mit einer Blasorchesterfassung von "Lambada". Zwischendurch brüllt jemand "hoppla hoppla" in ein Mikrofon.	>der Schall (N) > Oudhochduits, scal	
schnauben-v	14349		6 na					
zurückrufen-v	26585		11 na					
aussorgen-v	3336		1 na					
wegrennen-v	10735		4 na					
vermessen-v	42303		17 na					
abprallen-v	13186		5 na				Niet duidelijk: > der Abprall? Prallen?	der Abprall, der Prall, prallen, abprallen
herumexperimentieren-v	4925		2 na					>herum + experimentieren > experiment
entledigen-v	41235		17 na					ledig = Adj.
freilegen-v	41484		17 na					frei + legen
legen-v	4247143		1744 na					>mhd: legen >ahd: leg(g)an
liebhaben-v	4054		2 na					> lieb (Adj) + haben (V)
hinterherhinken-v	7363		3 na					>hinterher (Adv) + hinken (V)
einlochen-v	4181		2 SCV	partikel ein-	Loch (das)	Seine "Karriere" erfuhr eine jähe Unterbrechung als man ihn beim Scheckbetrug auf dem hiesigen Postamt schnappte und für kurze Zeit ins Stadtgefängnis einlochte .	> Loch : kleiner, dunkler [Wohn]raum; (umgangssprachlich) Gefängnis. Loch, althochdeutsch loh	Mittelhochdeutsch > Lochen (perforeren)? Of > Loch? Semantisch gezien waarschijnlijk van Loch.
wegdrücken-v	6698		3 na				> weg + drücken (V)	
erstarren-v	43481		18 na					
zerissen-v	3051		1 na					
einkehren-v	63132		26 na					
gucken-v	559247		230 na					
joggen-v	46629		19 na					
besänftigen-v	21241		9 na				van het Engels, to jog	
niederstechen-v	3207		1 na				be- + sänftigen (V) > sanft (Adj.)	
							nieder + stechen (V)	
knuffen-v	3018		1 Conversie		der Knuff	Köstlich sage ich dir, jetzt komm probier endlich mal"! gibt Leni ihrer wissbegierigen Oma Auskunft und knufft sie lachend in die Seite.	> der Knuff (N) >	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
rudern-v	43114		18	Conversie		An einem Maitag im Jahre 1043 wollte Halvard in einem Boot über den Drammensfjord rudern , als eine Frau angelaufen kam und ihn bat, sie über den Fjord zu rudern, weil sie unschuldig des Diebstahls bezichtigt würde und nun vor drei Männern auf der Flucht sei.	>das Ruder (N) > Middelhoogduits ruoder > Oudhoogduits ruodar	
herausspielen-v	28451		12	na	das Ruder			
mutmaßen-v	28728		12	na			mittelhochdeutsch muotmazen, zu: muotmāze = Schätzung	
schleusen-v	22164		9	Conversie	die Schleuse	Die Schleuse in Lennartsfors mit drei direkt hintereinander geschalteten Kammern war für unsere Kinder immer beeindruckend. Wir haben stundenlang zugesehen, wie Paddler und Segelboote rauf- und runter geschleust wurden.	>die Schleuse (N) > niederländisch sluis < mittelniederländisch slūse, sluise < altfranzösisch escluse < mittellateinisch exclusa, sclusa, zu lateinisch exclusum, 2. Partizip von: excludere = ausschließen, abhalten	
aussondern-v	8655		4	na				
jäten-v	6264		3	na				
inhalieren-v	17554		7	na			spätlateinisch inhalare = anhauchen	
zusammenkneifen-v	3030		1	na			> zusammen + kneifen (V) >kneipen >mittelniederdeutsch knīpen = (ab)klemmen, zwicken; wahrscheinlich lautmalend	
missfallen-v	22274		9	na				
entzerren-v	6091		3	na				
wiederlegen-v	7338		3	na				
vorwerfen-v	234518		96	na			>vor + werfen (V) > mittelhochdeutsch werfen, althochdeutsch werfan, eigentlich = drehen, winden, dann: mit drehend geschwungenem Arm schleudern	
erfrischen-v	34466		14	na			> er + frisken (V) > mittelhochdeutsch vrischen	
zuwinken-v	6926		3	na			> zu + winken (V) > mittelhochdeutsch, althochdeutsch winken = schwanken, winken, eigentlich = sich biegen, schwankende Bewegungen machen	
zurückführen-v	337119		138	na			zurück + führen (V)	
heraushalten-v	18530		8	na			> he + raushalten (V)	
wiederbeleben-v	40989		17	na			>wieder + beleben (V)	Wiederbelebung: deverbative nominalisering
übersetzen-v	378759		155	na			van het Latijn, transference	übersetzung: deverbative nominalisering
wildern-v	8897		4	Suffigering	das Wild	Das blutige Horn von Afrika Traurige Nachrichten aus Südafrika: In 2012 wurden nach offiziellen Angaben 668 Nashörner illegal getötet. Weitere fünf Tiere wurden bereits in den ersten Januartagen von 2013 gewildert	> das Wild (N) > middelhoogduits wilt > der Steig? > der Steiger? > die Steige?	
versteigern-v	53760		22	na			> de- + formieren (V) > Frans, former > Latijn, formare	
deformieren-v	7294		3	na			> klaffen (V) > middelhoogduits klaffen Oudhoogduits klaffōn	
kläffen-v	4117		2	na				
verkochen-v	6010		2	na			> ver- + kochen (V)	
aufteilen-v	240016		99	na				Aufteilung: deverbative nominalisering

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
konfektionieren-v flackern-v anbiedern-v	6361 22786 7593		3 Suffigering 9 na 3 na	Suffix -ier	die Konfektion	Von Beginn an konfektionieren wir Gardinen und Dekorationen in eigener Näherei. Auch werden die Sitzmöbel nach wie vor von uns in eigenem Atelier und eigener Polsterwerkstatt von Meisterhand gefertigt.	die Konfektion (N) > Frans, la confection > Latijn, confectio > laatmiddehoogduits vlackern (V) > bieder (V) > Middelhoogduits bider	
häckseln-v	3215		1 Conversie		der / das Häcksel	Nach betätigen des Abzughebels dreht sich der gesamte Inhalt der Schüssel mit hoher Geschwindigkeit im Kreis- er wird sozusagen zentrifugiert oder gehäckselt oder wie auch immer um anschließend im Bruchteil einer Sekunde durch einen gewaltigen Sog komplett zu verschwinden, worauf sich das Becken wieder bis zum obersten Rand mit Wasser füllt.	>der/das Häcksel > hacken (V) + sel	
abschirmen-v	30142		12 na					Abschirmung: deverbatieve nominalisering
weihnachten-v flauen-v	58940 4751		24 Conversie 2 na		Weihnachten	Zürich weihnachtet und feiert den ersten Abend der Adventsstrassenbeleuchtung am Donnerstag, 22.11. Mit dabei der Gant Store in der Europaallee-Shoppingmeile.	> Weihnachten (V) > flau (Adj) > Nederduits flau > Middelhoogduits bekommen (v) > Oudhoogduits biqueman > ab + tippen (V)	Geen etymologie in Duden flauen: deadjectivische verbalisering
bekommen-v abtippen-v	8487963 8426		3486 na 3 na					
pflaumen-v	5332		2 Conversie		die Pflaume	Der türkische Gemüsehändler meines Vertrauens pflaumt die Leute immer mit dem Satz an: "Ey, was has' du für Auftrag?"	> die Pflaume (N) > Oudhoogduits, phruma	
katapultieren-v anrücken-v	42591 15762		17 Suffigering 6 na	Suffix -ier	der/das Katapult	Aus diesem Grund gibt es die Suchmaschinenoptimierung, die Ihre Seite auf die ersten Plätze katapultieren kann. Das bewirkt einen drastischen Anstieg in den Besucherzahlen, was je nach Art Ihrer Webseite schnell zu höheren Gewinnen führen kann	> der/das Katapult > Latijn catapulta > Grieks katapéltes	
rahmen-v	33393		14 Conversie		der Rahmen	Zwei Treppentürme als Aufgänge zu den Emporen mit Seiteneingangstüren rahmen das schöne zweigeteilte Hauptportal am Turm ein.	> der Rahmen (N) (uit DWDS) Middelhoogduits gebern (V) > Oudhoogduits giberan = voortbrengen > Middelhoogduits bern, Oudhoogduits beran = dragen, brengen	
gebären-v	1018604		418 na					

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
spüren-v	995668	409	Conversie		die Spur	Alles, was wir hören, sehen, riechen, spüren und schmecken, löst in uns durch unsere Sinne eine Reaktion aus. Das, was wir als unangenehm empfinden, sind Zeichen für ungelöste Aspekte in uns.	> die Spur (N) > Oudhoogduits, spor	
einsegnen-v	2809	1	na				> ein- + segnen (V) > Middelhoogduits briuwen, brüwen > Oudhoogduits briuwan, brüwan	Einsegnung : deverbatieve nominalisering
brauen-v	54710	22	na			Die Rosenkranzkirche in der Kieler Straße, die mit ihrer Architektur und Malerei zu den schönsten der Hauptstadt gehört und seit 1950 den Ehrentitel einer Basilica minor trägt, wurde 1900 konsekriert, die Kirche St. Bernhard in der Königin-Luise-Straße im Jahr 1934. Die Pfarrei zählt 8000 Gemeindeglieder.	> Middelhoogduits zel(le)n > Oudhoogduits zellan = tellen, rekenen > Oudhoogduits zala > er- + wärmen (V) > durch- + leben (V)	
zählen-v	2260411	928	Umlaut	ä	die Zahl			
erwärmen-v	112585	46	na					
durchleben-v	56273	23	na					
zurechtweisen-v	7600	3	na				> zurecht- + weisen (V)	Zurechtweisung: deverbatieve nominalisering
prusten-v	4386	2	na				> Middelnedderduits > prüsten (V)	
switchen-v	10944	4	na				> Engels, to switch	
diffundieren-v	5201	2	na				> Latijn, diffundere = uitstromen	
drinstecken-v	7653	3	na				> drin- + stecken (V)	
existieren-v	834527	343	na				> Latijn, existere	
durchlöchern-v	5933	2	na				> durch- + löchern (V)	
unterlassen-v	98151	40	na				> Middelhoogduits underlāzen > Oudhoogduits unterlāzan	Niet duidelijk of eerst naamwoord of werkwoord ontstond in 9e eeuw (Unterlaß)
bespannen-v	12161	5	na				> be- + spannen (V)	Bespannung : deverbatieve nominalisering
urinieren-v	6829	3	Suffigering	Suffix -ier	der Urin	Man hat zweimal täglich Stuhlgang, uriniert ungefähr sechsmal pro Tag, und bei der Menstruation ist ein Zyklus von 25-30 Tagen normal. Diese Regelmäßigkeit ist ein wichtiges Merkmal für die reibungslose Funktionieren von Apana Vata .	>der Urin (N) > Middelhoogduits, urine > Latijn, urina	Opmerkelijk, niet van urine zoals te verwachten. Niet duidelijk of eerst naamwoord of werkwoord ontstond in 9e eeuw (Haft)
haften-v	267893	110	na				> Middelhoogduits haften > Oudhoogduits haftēn	Verbleib : deverbatieve nominalisering
verbleiben-v	236315	97	na				> ver- + bleiben (V)	
überdauern-v	31518	13	na				> über- + dauern (V)	
beabsichtigen-v	155831	64	Circumfigering	Prefix be- + suffix -ig	die Absicht	Nach dem Familienrecht "ist ein Hindernis für die Eheschließung gegeben, wenn eine muslimische Frau beabsichtigt , einen Nichtmuslim zu heiraten".	> Absicht (die) (N) > absehen > Middelhoogduits gebürn (V) > Oudhoogduits giburian = afkomen op	
gebühren-v	83962	34	na				> Middelhoogduits bezaln > zaln (V)	
bezahlen-v	1536973	631	na					

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
malochen-v	5142		2	Conversie	die Maloche	Die Leiharbeiter sollen aber weiterhin für 8,19 € und weniger malochen . Absolut inakzeptabel ist es, wenn die Leiharbeiter künftig weiterhin statt equal pay nur einen Hungerlohn bekommen sollen. Die wichtigste Wirkung der Platten liegt darin, dass sie langsam, aber sicher die Schwingungsfrequenz der Personen erhöhen , die sie benutzen. Ausserdem lassen sich mit ihrer Hilfe die negativen Schwingungen in Nahrungsmitteln, Wasser, anderen Flüssigkeiten und Tabak reduzieren.	> die Maloche (N) = (harde) arbeid	
erhöhen-v	1641560	674	Prefigering	Prefix er-			er- + die Höhe (N) > hoch (Adj)	
strotzen-v	35429	15	na				> Middelhoogduits stro33en	
verwetten-v	3912	2	na				> ver- + wetten (V)	
aufschreiben-v	115725	48	na				> auf- + schreiben (V)	
koexistieren-v	3395	1	na				niet duidelijk: eerst Koexistenz of eerst koexistieren?	
bücken-v	24493	10	na				> Middelhoogduits bücken, intensivering van biegen	die Bücke + der Bückling: deverbatieve nominalisering
aufführen-v	379200	156	na				> Auf- + führen (V)	
umfahren-v	22760	9	na				> um- + fahren (V)	die Umfahrung: deverbatieve nominalisering
erkälten-v	14491	6	na				> kalt (Adj)	
berufen-v	377740	155	na				> be- + rufen (V)	
überqueren-v	173507	71	na				>über- + queren (V)	Überquerung: deverbatieve nominalisering
reinhängen-v	7767	3	na				> rein- + hängen (V)	
kodieren-v	14954	6	Suffigering	Suffix -ier	der Kode	Für das Link-Tracking werden die Links in jeder E-Mail speziell kodiert , sodass sich später für das E- Mailing feststellen lässt, auf welchen Link wie oft geklickt wurde.	> der Kode / der Code (N) > zer- + hacken (V) > Haken (N)	kodieren en Kode zijn alternatieve spelvormen voor codieren en Code (aanbevolen vormen door het woordenboek)
zerhacken-v	6162	3	na			Immerwieder flüchteten Menschen vor rechtsradikalen Schlägern und Zündern, manche retteten sich aus Ostdeutschland in westliche Bundesländer – oft nur, um wieder zurückgeschickt zu werden.		
flüchten-v	213161	88	Conversie met Umlaut	Ü	die Flucht		>die Flucht (N) > Middelhoogduits, vlucht > Oudhoogduits fluht	
verabreichen-v	89982	37	na				> ver- + ab- + reichen (V)	
überspielen-v	32204	13	na				> über- + spielen (V)	Überspielung: deverbatieve nominalisering
elektrifizieren-v	4712	2	na				> elektrisch (Adj) + -fizieren (> Latijn, facere)	
akzeptieren-v	706971	290	na				> Latijn, acceptare	
herrühren-v	26338	11	na				> her- + rühren (V)	
liefern-v	1979994	813	na				> Niederduitse koopmanstaal > MiddelNederlands leveren > Frans livrer > Middellatijn liberare = vrijlaten; uitleveren > Latijn liberare = bevrijden > liber = vrij	
nachhelfen-v	27141	11	na				>nach- + helfen (V)	Nachhilfe: deverbatieve nominalisering
scheuern-v	13197	5	na				> Middelhoogduits schiuren, onduidelijk	

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
rangieren-v verstommen-v umsatteln-v weitergehen-v	79665 51105 4935 324843		33 Suffigering 21 na 2 na 133 na	Suffix -ier	der Rang	Haben Sie sich schon mal gefragt, weshalb bestimmte Webseiten im Suchmaschinenranking weit oben rangieren , während andere sehr viel schlechtere Positionen einnehmen?	> der Rang (N) > Frans, ranger > ver- + stumm (Adj) > um- + satteln (V) > weiter- + gehen	
enden-v einchecken-v ersehen-v runterfahren-v aufspringen-v eingraben-v	1155356 25652 33127 11607 41208 18187		474 Conversie 11 na 14 na 5 na 17 na 7 na		das Ende	Das Spiel endet unentschieden, wenn das Spielbrett komplett gefüllt ist, ohne dass ein Spieler gewonnen hat.	> das Ende (N) (proces dat heel vroeg plaatsvond) > ein - + chekken (V) > er- + sehen(V) > auf- + springen (V) > ein- + graben (V)	niet in DWDS
abblenden-v aufkeimen-v befremden-v	3971 7130 7334		2 na 3 na 3 na				> ab- + blenden > auf- + keimen (V) > be - + fremd (Adj)	die Blende en die Blendung: deverbatieve nominalisering
fetten-v niedermachen-v abreagieren-v raussuchen-v veröffentlichen-v aufgreifen-v	18268 12503 7076 32287 1821143 255860		8 conversie 5 na 3 na 13 na 748 na 105 na		das Fett	Einmal im Jahr ist es erforderlich, mein Gartenwerkzeug einzuwintern. Hierzu fette ich die Metallteile mit Staufferfett ein.	> das Fett (N). > nieder- + machen (V) > ab- + reagieren (V) > raus- + suchen (V) > ver- + öffentlich (Adj) > auf- + greifen (V)	Veronderstelling dat het ww van het zn komt, en niet van het adjectief. Het betekent immers "met vet besmeren".
ausreden-v	26136		11 na				> aus- + reden (V) > die Rede (N)	die Ausrede: deverbatieve nominalisering
schanzen-v	7418		3 Conversie		die Schanze	Die zweite Periode des Arbeitsprozesses, die der Arbeiter über die Grenzen der notwendigen Arbeit hinaus schanzt , kostet ihm zwar Arbeit, Verausgabung von Arbeitskraft, bildet aber keinen Wert für ihn. Sie bildet Mehrwert, der den Kapitalisten mit allem Reiz einer Schöpfung aus Nichts anlacht.	> die Schanze (N)	
reglementieren-v	16092		7 Suffigering	Reglement + -ier	das Reglement	Die Reiki Grade zusammen lernen oder in zeitlichen Abständen. Diese feinstoffliche Reiki Energie kann von niemandem manipuliert und auch nicht reglementiert werden , (weil wir nur Kanal sind für diese Energie).	> das Reglement of > Frans, réglementer.	Suffigering of uit het Frans?
verwüsten-v	37433		15 na				> ver- + wüsten (V) > wust (Adj)	die Wüste: deadjectivische nominalisering
durchfließen-v	14350		6 na				> durch- + fließen	der Durchfluss: deverbatieve nominalisering

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
fräsen-v	22234		9	Conversie		Sollten die Metallklammern mit Nieten befestigt sein, ist ein kleines Dremel Graviermesser hilfreich um die Nieten aus dem Holz zu fräsen .	>die Fräse > Frans, fraise > Frans, fraiser > Latijn, fresum, VD	
abknallen-v	6387		3	na	die Fräse		van frendere > ab- + knallen (V)	DWDS zegt dat het van het Engels komt. Duden heeft het over een twijfelgeval > to counter of > Konter
kontern-v	76435		31	na			> Engels, to counter	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
zujubeln-v	7647		3	na			> zu- + jubeln (V) > der Jubel (N)	
verhexen-v	6793		3	na			> ver- + hexen (V)	
mitschreiben-v	21925		9	na			> mit- + schreiben (V)	Mitschrift: deverbatieve nominalisering
indexieren-v	10286		4	Suffigering	der Index	Führende Suchmaschinen indexieren wahnsinnig viele Webseiten. Dennoch werden längst nicht alle Webseiten im Internet erfasst. Dafür gibt es technische, rechtliche und ökonomische Gründe.	> der Index (N) > Latijn, index	
ficken-v	46320		19	na			> Middelhoogduits ficken	
herauslaufen-v	4448		2	na			>heraus- + laufen	
exmatrikulieren-v	2902		1	Circumfigering	die Matrikel	Wer seinen Prüfungsanspruch auf diese Weise verloren hat, wird zum Ende des vergangenen Semesters exmatrikuliert .	>die Matrikel naar analogie met immatrikulieren	Exmatrikulieren werd 3 eeuwen na immatrikulieren gebouwd. Het komt van Matrikel, maar naar analogie met immatrikulieren. Denominalisatie?
fundieren-v	28336		12	na			> Middelhoogduits fundieren > Latijn fundare	
einsaugen-v	9661		4	na			> ein- + saugen (V)	Einsaugung: deverbatieve nominalisering
absteppen-v	2864		1	na			>ab- + steppen (V)	
zudrücken-v	13566		6	na			> zu- + drücken (V)	
anstehen-v	142265		58	na			> an- +stehen (V)	Anstand: deverbatieve nominalisering
generalüberholen-v	3873		2	na			> general- +überholen (V)	
einfetten-v	9802		4	na			> ein- +fetten (V)	
nachschlagen-v	35872		15	na			> nach- +schlagen (V) > Middelhoogduits slahen nach	
einscannen-v	20873		9	na			> ein- + scnannen (V)	
harren-v	37423		15	na			> Middelhoogduits harren	
abkommen-v	32736		13	na			> ab- + kommen (V)	
wiedersehen-v	74873		31	na			>wieder- + sehen (V)	
taktieren-v	5570		2	Suffigering + Retrogradevorming	Die Taktik / der Takt	Danach habe ich mich erstmal weiter umgeschaut bevor ich das Finale des Mü-Turniers besucht habe - es ist interessant zu beobachten wie die Leute dann ausrechnen	>die Taktik > Frans, tactique, > Grieks taktike (in de zin van "taktisch verhalten" OF VAN > der Takt (N) > Frans, tact > Latijn, tactus (in de zin van "Takt angeben")	Verandering in de stam -k (bij > Taktik)
ereilen-v	33723		14	na		oder taktieren bevor sie Karten hinlegen.	> er- +eilen (V)	
klatschen-v	81596		34	na			> Vroegnedrhoogduits: klätzen	Klatsche: deverbatieve nominalisering
besondern-v	14776		6	na			>be-+sondern (V)	Besonderung: deverbatieve nominalisering
wachrufen-v	8787		4	na			>wach- + rufen (V)	
verschwören-v	8184		3	na			>ver- + schwören (V) > Oudhoogduits, sweren	
imponieren-v	24974		10	na			> Frans, imposer	
einüben-v	45721		19	na			>ein- + üben	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
verkramphen-v	20365		8 Prefigering	Prefix ver-	der Krampf	Diese Verkrampfungen gehen vom zentralen Nervensystem aus und können ganz verschiedene Ursachen haben. Wenn sich einzelne Muskelgruppen verkramphen , spricht man von fokalen, d.h. herdförmigen Dystonien. Doch solange in dir noch hindernde - begrenzende Glaubenssätze sind gibst du mit dem rechten Fuß Gas während du gleichzeitig mit dem linken Fuß bremsst .	>der Krampf (N) > Oudhoogduits, krampho	
bremsen-v	195093		80 Converseie		die Bremse		>die Bremse > Laatmiddehoogduits brems/prems > Middelnederduits premese	
umschwärmen-v	3493		1 na				>um- + schwärmen (V) > Schwarm (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief
schweben-v	190921		78 na				>Middelhoogduits sweben > Middelnedernuits sweven	
aufpeppen-v	31644		13 SCV	Partikel auf-	der Pep	Auch Kleidungsstücke können mit etwas frischer Farbe, Glitter oder Strass modisch aussehen. Um sich dem Modetrend anzupassen, gibt es viele Produkte, mit denen man seine alte Kleidung aufpeppen kann.	> der Pep (aanloop, swing) >sachlich (Adj) >aus- + horchen (V) >zusammen- + schweißen (V)	
versachlichen-v	3782		2 na					
aushorchen-v	2692		1 na					
zusammenschweißen-v	10312		4 na					
disziplinieren-v	13394		6 Suffigering	Suffix -ier	die Disziplin	Reichsweit gab es bis zum Ende des Krieges 200 sogenannte Arbeitserziehungslager, in denen Zwangsarbeiter diszipliniert werden sollten.	> die Disziplin (N) > Latijn, disciplina > Latijn, discipulus	
umfunktionieren-v	40912		17 na	na	na	na	> um- + funktionieren (V) > die Funktion	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
ausklinken-v	8002		3 na				>aus- + klinken (V) > Klinke (N)	
ermuntern-v	62415		26 na				> er- + munter (Adj)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
einrosten-v	2776		1 na				> ein- + rosten (V) > der Rost (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
abspeichern-v	85647		35 na				> ab- + speichern (V) > der Speicher (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
überleben-v	430981		177 na				> über- + leben (V)	
heranholen-v	2766		1 na				>heran- +holen (V)	
einbuchen-v	6988		3 na				>ein- + buchen (V) > das Buch (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
ausdrücken-v	464608		191 na				> aus- + drücken (V)	
ausschalten-v	221897		91 na				> aus- + schalten (V)	
herauskitzeln-v	6343		3 na				>heraus- + kitzeln (V)	
durchschwimmen-v	3223		1 na				>durch- + schwimmen (V)	
bellen-v	55757		23 na				> Oudhoogduits bellan	
emanzipieren-v	15804		6 na				>Latijn, emancipare	
ansurfen-v	3139		1 na				>an- + surfen (V) > Engels, to surf	

deverbatief, maar in eerder proces denominatief

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
hexen-v	20346		8 Conversie		die Hexe	Ein Vogel, der hexen kann? So was gibt's doch nicht! Aber der hübsche weiße Kakadu, der Bibi zugeflogen ist, plappert alles nach, sogar die Hexsprüche.	> die Hexe (N) > Middelhoogduits hecse > Oudhoogduits hazus	
zubinden-v	5249		2 na				>zu- + binden (V)	
vermählen-v	15186		6 na				> Middelhoogduits vermahelen > Oudhoogduits gimahalen	
brüllen-v	86773		36 na				>Middelhoogduits brüelen > Vroegnederhoogduits brallen	
autorisieren-v	15413		6 Suffigering	Suffix -isier	der Autor	Die Washington Post berichtete am 3. April 2003, dass die Vereinten Nationen und britische Behörden anmerken, die USA wären rechtlich nicht autorisiert , die irakische Ölförderung zu übernehmen ohne ein neues Mandat des UN-Sicherheitsrates, nicht einmal vorübergehend.	> Autor (N) > Latijn, auctor	
schelten-v	24173		10 na				> Oudhoogduits skeltan	
zustoßen-v	17434		7 na				>zu- + stoßen (V)	
hindern-v	223364		92 na				>Oudhoogduits hintaron > hinter (Vz)	
streamen-v	15185		6 na				> Engels, to stream	
recherchieren-v	208466		86 na				> Frans, rechercher	
ineinandergreifen-v	3938		2 na				> ineinander- + greifen (V)	
rebellieren-v	20914		9 Suffigering	Suffix -ier	der Rebell	Junge Türken rebellieren gegen Erdogan. An einem niedergeprägelten Aufstand gegen die Verbauung eines Parks entzündet sich eine Protestbewegung, die nicht nur viele türkische Städte, sondern auch die Provinz erfaßt.	>der Rebell (N) > Frans, rebelle	
einschenken-v	14949		6 na				> ein- +schenken (V)	
hochjubeln-v	4459		2 na				>hoch- + jubeln (V) > der Jubel (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
abschnüren-v	3306		1 na				> ab- + schnüren (V) > die Schnur (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
mitbezahlen-v	3865		2 na				>mit- + bezahlen (V) > be- + zahlen (V) > die Zahl (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
hieven-v	26433		11 na				> Engels, to heave	
hebeln-v	14177		6 Conversie		der Hebel	Einen flachen Schraubendreher mit nicht zu schmaler Klinge wird vorsichtig zwischen Fassung und IC gedrückt. Dann hebelt man vorsichtig den Baustein auf einer Seite heraus, ohne ihn zu verkanten.	> der Hebel (N) > Middelhoogduits hevel > Oudhoogduits hevil > heben (V)	
turnieren-v	9613		4 Conversie		das Turnier	Am ersten Mittwoch nach Semesterschluss (24. Juli) besteht die Möglichkeit, das traditionelle Fußballturnier auszuspielen. Wenn genügend Team zustande kommen, wird turniert , ansonsten ganz normal gekickt.	>das Turnier (N) > Middelhoogduits turnei/turnoi > Oudfrans tornoi (N) > Oudfrans tornioier (V)	
kündigen-v	628147		258 na				>kundig (Adj)	
zuneigen-v	13405		6 na				> zu- + neigen (V)	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
vergleichen-v	1070401		440 na				>ver- + gleichen (V) > gleich (Adj)	der Vergleich: deverbatieve nominalisering
überlegen-v	978946		402 na				>über- + legen (V)	
nachsitzen-v	4192		2 na				>nach- + sitzen (V)	
vermengen-v	44056		18 na				>ver- + mengen (V)	
						Mario Adorf, der Grandseigneur des deutschen Films, mimt den Erfolgsschauspieler sehr souverän. Man nimmt ihm seine Verlegenheit ob der teils anzüglichen Bemerkungen seiner Zufallsbekanntschaft genauso ab wie seine Arroganz, die er zu Beginn der skurrilen		
mimen-v	34029		14 Conversie		der Mime	Beziehung an den Tag legt. Sie bilden einen Kreis, dessen Anfang und Ende durch die größte Perle golden leuchtend gesetzt wird.	>der Mime (N) > Latijn, mimus > Grieks mimos	
bilden-v	2717672		1116 Conversie		das Bild		> bilidi = Bild in het Oudhoogduits	
ummelden-v	5415		2 na				>um- + melden (V)	
						Der Vortrag beleuchtet die Hintergründe für diesen kaum bekannten Kunsteinkauf für die Kunsthalle und schildert die Verhältnisse in der besetzten Stadt Amsterdam in der Zeit		
schildern-v	387273		159 Suffigering	suffix -er	der/der Schild	1940/41. Wie Kleist später seinen Prinz von Homburg sagen läßt: "Nur schade, dass das Auge modert , dass die Herrlichkeit erblicken soll."	> der Schild	
modern-v	4570		2 Conversie		der Moder		> der Moder, conversie uit 17e eeuw > Middelnederduits modder	
weetersuchen-v	5439		2 na				> weiter- + suchen OF >weit- +ersuchen (V)	
						Aus diesem Grund stehen heute hinter zahlreichen sogenannten Schweizer Krediten deutsche Banken, von denen diese finanziert werden.		
finanzieren-v	666148		274 Suffigering	suffix -ier	die Finanz		> die Finanz (N) > die Finanzen (N) > Frans, finances	
erstreben-v	13186		5 na				> er- + streben (V)	
decken-v	625304		257 na				> Oudhoogduits thecken	
einfinden-v	90144		37 na				> ein- + finden (V)	
						Der eine Brief ist an ihren tot geglaubten Vater adressiert , der andere an ihren Bruder, von dem sie bis zum Tod ihrer Mutter nichts gewusst haben.		
adressieren-v	36717		15 Suffigering	suffix -ier	die Adresse		>die Adresse (N) > Frans, l'adresse	
zuwiderhandeln-v	3695		2 na				>zuwider- + handeln (V)	
objektivieren-v	5411		2 na				>Objektiv (Adj)	
pirschen-v	5225		2 na				>Middelhoogduits birsen (V)	die Pirsch: deverbatieve nominalisering
auseinanderhalten-v	12193		5 na				>auseinander- + halten (V)	
informiert-v	2904		1 na				>Latijn, informare	Information > Latijn, een jaar later dan het ww.
verpuffen-v	30299		12 na				> ver- + puffen (V) > der Puff (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
ergeben-v	2119606		870 na				> er- + geben (V)	Entgebung: deverbatieve nominalisering
entkleiden-v	10479		4 na				>ent- + kleiden (V) > das Kleid (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
versüßen-v	44059		18 na				> ver- + süßen (V) > süß (Adj)	
zurückbezahlen-v	9409		4 na				>zurück- + bezahlen (V) > be- + zahlen (V) > Zahl (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar	
verschlüsseln-v	51702		21	Prefigering	Prefix ver-	der Schlüssel	Diese Software verschlüsselt die Informationen, die von Ihnen übermittelt werden. Wir unterhalten physische, elektronische und verfahrenstechnische Sicherheitsmaßnahmen im Zusammenhang mit der Erhebung, dem Speichern und der Offenlegung von persönlichen Informationen unserer Kunden.	> ver- + Schlüssel (N) > Middelhoogduits slü33el > Oudhoogduits slu33il	
hineininterpretieren-v	6589		3	na				>hinein- + interpretieren (V) > der Interpret (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
würzen-v	110721		45	Conversie met Umlaut	ü	die Wurz	Anschließend kommen die Paprika dazu. Das Ganze mit Salz und Cayennepfeffer würzen . Nach etwa 5 Minuten die Tomaten mit Saft, die Kidneybohnen und den Mais dazugeben.	>Middelhoogduits würzen > die Wurz >ver- + treten (V)	Umlaut = speciaal geval
vertreten-v	1428219		587	na					
einarbeiten-v	119718		49	na				>-ein- +arbeiten (V) > Arbeit (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
gefährden-v	397908		163	Conversie met Umlaut en consonantische verandering	Umlaut ä en medeklinker d	die Gefahr	Die Bilder erlauben nicht immer Rückschlüsse auf in Berichten erwähnte Personen, falls dadurch deren Sicherheit gefährdet werden könnte.	Volgens Duden van Gefahr, volgens DWDS van het Middelhoogduits varen >Oudhoogduits wihen >ein- + fühlen (V) >Middelhoogduits slotern >aus- +scheren(V) >vor- +liegen (V)	
weihen-v	110688		45	na					
einfühlen-v	11439		5	na					
schlottern-v	5388		2	na					
ausscheren-v	5104		2	na					
vorliegen-v	657318		270	na					
bezweifeln-v	178681		73	na				>be- +zweifeln (V) > der Zweifel (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
anstoßen-v	103585		43	na				>an- +stoßen (V)	
grundieren-v	11240		5	Suffigering	Suffix -ier	der Grund	Weil sich jeder Gast an den gleichen Köstlichkeiten delectiert, entsteht ein gemeinsamer Geist, der von einem wohligen Bauchgefühl grundiert ist und in eine allgemeine Trägheit mündet, die Auseinandersetzungen scheut.	>der Grund (N) > Oudhoogduits grunt > Frans, amuser	
amüsieren-v	79386		33	na					
zwischenlagern-v	9713		4	na				>zwischen- +lagern (V) > das Lager Etymologie niet duidelijk: Wechsel en wechseln allebei uit 8e eeuw >ver- +erben (V) >irre (Adj) + führen (V)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief
wechself-v	1379908		567	na					
vererben-v	50213		21	na					
irreführen-v	6516		3	na					
salutieren-v	3691		2	Suffigering	Suffix -ier	der Salut	"Jonaswachschatz, schon zur Stelle!" sagte Opa und salutierte an Jonas Bett, das heißt er grüßte, wie bei den Soldaten, mit der Hand an der Stirn.	>der Salut (N) > Frans, salut > Latijn salutem niet duidelijk: Schutz of schützen >straff (Adj)	Enkel in de betekenis: militaire groet. Niet "iemand begroeten" > Latijn, salutare
schützen-v	1577661		648	na					
straffen-v	39028		16	na					

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
umlernen-v	3094		1 na				>ump- + lernen (V)	
aufpassen-v	282021		116 na				> auf- +passen (V)	
umranden-v	10232		4 ICV	Partikel um-	der Rand	Die Nacht haben wir in einem Pferch verbracht das ist eine Fläche, die umrandet ist mit Steinen, eine dicke Mauer, sie hat uns geschützt und wir waren alle beisammen.	> um- + der Rand (N) > Oudhoogduits rant	
narren-v	7045		3 Conversie		der Narr	Kann es ein Zufall sein, dass ein Haustechniker ausgerechnet so heisst, wie der Pöstlerknopf oder verbirgt sich dahinter die feine Ironie eines ausgeklügelten Kopfes, der die Künstler und uns alle narren will ?	> der Narr (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
verwischen-v	39645		16 na				>ver- + wischen (V) > der Wisch (N)	
anerkennen-v	3895		2 na				>an- +erkennen (V) > er- +ziehen (V)	
aufrufen-v	434507		178 na				>auf- + rufen (V)	Aufruf : deverbatieve nominalisering
zelten-v	26394		11 Conversie		das Zelt	August wieder auf den Weg in den Westerwald, um dort mit ca. 50 Kindern zu zelten und das spannende Thema "König vs. Kaiser" zu erleben.	> das Zelt (N)	
trollen-v	11982		5 na					
zusammenfallen-v	9266		4 na				>zusammen- +fallen (V)	
hinuntergehen-v	3730		2 na				>hinunter- +gehen (V)	
anfeuern-v	53041		22 na				>an- + feuern (V) > das Feuer (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
niederringen-v	6793		3 na				>nieder- +ringen (V)	
dahinschmelzen-v	5126		2 na				> dahin- + schmelzen (V)	
weiterentwickeln-v	317148		130 na				>weiter- +entwickeln (V)	
ausschenken-v	23624		10 na				>aus- + schenken (V)	
schmunzeln-v	95446		39 na					
umstrukturieren-v	14344		6 na				>um- +strukturieren (V) > Latijn	
verwundern-v	126882		52 na				>ver- + wundern (V)	
bestrahlen-v	16347		7 na				>be- + strahlen (V) > der Strahl (N)	Deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
aufwärmen-v	48613		20 na				>auf- + wärmen (V) > warm (Adj.)	
ekeln-v	16139		7 Conversie		der Ekel	Vorher war mir nicht bewusst gewesen, wie schwer mein Herz war. Wie sehr ich mich vor mir selbst ekelte . Wie unglücklich ich mit mir war.	> Ekel (N) geen verdere duidelijke etymologie	
klappen-v	931209		382 na					
transportieren-v	403886		166 Suffigering	suffix -ier	der Transport	Unter Spezialversand-Autorad finden sich Anbieter, die Autoreifen mit und ohne Felgen zum Festpreis und zum Teil mit vereinfachter Verpackung transportieren . Aber man kann diese Zweithandwaffen nicht nur den Gegnern klauen und dann einsetzen, man darf diese Waffen auch leveln , bzw. neue Fertigkeiten für diese Waffen lernen.	>der Transport (N) > Frans, transporter	
leveln-v	3536		1 Conversie		der Level		Niet in woordenboek. > der Level > Engels, level	
ausprobieren-v	702440		288 na				>aus- +probieren (V) > Latijn, probare	
sublimieren-v	2769		1 na				> Latijn, sublimare	
abwenden-v	143107		59 na				>ab- + wenden (V)	

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
löffeln-v	11561		5	Conversie	der Löffel	Ich hatte mir für die Mittagspause ein kühles Plätzchen ausgesucht und löffelte meine Suppe. Neben mir hatten sich einige Polen niedergelassen (...)	> der Löffel (N) > Middelhoogduits leffel > Oudhoogduits leffil	
hocharbeiten-v	9103		4	na			>hoch- + arbeiten (V) > die Arbeit (N)	deverbatief, maar in eerder proces
mehren-v	68165		28	na			> mehr (Adv)	denominatief.
golffen-v	8145		3	Conversie	das Golf	Wir golffen auch mal an unserem feinsandigen Ostseestrand. So findet jährlich im März am Strand von Grömitz bei heißem Punsch und Grillwurst ein Cross-Golf Tunier statt .	> das Golf > Engels, golf	Geen etymologie in beide woordenboeken. Ik ga ervan uit dat het conversie is, naar analogie met het Nederlands. Vreemd, meestal zeggen ze "golf spielen" of "tennis spielen"
finishen-v	6888		3	Conversie	das Finish	Viel Erfolg dabei – das Gefühl, einen Marathon zu finishen ist eine unglaubliche Erfahrung, die Dich ein Stückweit zu einem neuen Menschen machen wird.	> Engels, finish >Oudhoogduits rinnan	
rinnen-v	33172		14	na			> ver - + hüllen (V)	
verhüllen-v	22182		9	na			>wider- + setzen (V)	
widersetzen-v	51988		21	na				
linsen-v	10615		4	Conversie	die Linse	Als dann am Wochenende der Marder einen Singvogel zur Strecke brachte (der Lärm holte uns um Mitternacht aus den Federn) haben wir es dann doch mal gewagt in den Kasten zu linsen	> die Linse (N) > Oudhoogduits linsi	
orakeln-v	6189		3	Conversie	das Orakel	Die Ministerin für Wissenschaft und Kultur Niedersachsens, Wanka, orakelt , dass Studiengebühren bis zum Jahr 2017 bundesweit eingeführt werden.	>das Orakel > Latijn, oraculum > Latijn orare	
horchen-v	25115		10	na			> intensivering van hören	
bezeichnen-v	1926959		791	na			>be- + zeichnen (V)	
abqualifizieren-v	4985		2	na			>ab - + qualifizieren (V)	
herzeigen-v	3755		2	na			> her- + zeigen (V)	
piercen-v	15044		6	na			> Engels, to pierce	
ächzen-v	10477		4	na			> ach (Interjektion)	
einblasen-v	3762		2	na			> ein- + blasen (V) > Oudhoogduits blasan	
verursachen-v	754066		310	Prefigering	Prefix ver- die Ursache	Achtung: Große Spiegel können Unruhe und somit Schlafprobleme verursachen .	>die Ursache (N) > middelnedderduits, orsake	
knutschen-v	12296		5	na			>zer- + stechen (V)	
zerstechen-v	4193		2	na			> auf- + hübsch (Adj)	
aufhübschen-v	2856		1	na				deverbatief, maar in eerder proces
bedanken-v	721618		296	na			> be- danken (V) > Dank (N)	denominatief
simulieren-v	95554		39	na			> Latijn, simulare	
anfangen-v	1387054		570	na				

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
untertiteln-v	6210		3	Conversie	der Untertitel	Gebärdenwerk übersetzt nicht nur schriftliche Texte in verfilmte Deutsche Gebärdensprache. Bei Bedarf untertiteln und vertonen wir unsere Video-Filme auch, um sie für Menschen verständlich zu machen, die der Gebärdensprache nicht mächtig sind.	>der Untertitel (N) (OF > unter- + titeln (V))	volgens DWDS unter + titeln, maar lijkt mij onwaarschijnlijk. Geen etymologische uitleg aanwezig.
bersten-v	8461		3	na				
schuften-v	24139		10	na				
umlagern-v	9833		4	na			>um - +lagern (V) > das Lager (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief
ausstecken-v	2853		1	na			>aus- + stecken (V)	
herumtrampeln-v	2792		1	na			> herum- + trampeln (V)	
eindecken-v	53342		22	na			> ein- + decken (V)	
aufbringen-v	267055		110	na			> auf- + bringen (V)	
eifern-v	11386		5	Conversie	der Eifer	offensichtlich ist derweil die Tatsache, dass die von den Medien und der Konsumgüterindustrie vermittelten Normen uns beeinflussen, besonders die Jugendlichen. Sie eifern oft unrealistischen Schönheitsidealen nach.	>an- + ziehen (V) >er- + freuen (V) > ab- + feuern (V) > hinein - + wirken (V)	
anziehen-v	388272		159	na				
erfreuen-v	481582		198	na				
abfeuern-v	30483		13	na				
hineinwirken-v	4793		2	na				
googlen-v	12876		5	Conversie	Google	Wir empfehlen dringend, vor Überweisungen erst nach Kontoinhaber und Kontonummer zu googlen , um mögliche im Netz bereits bekannte Betrüger ausfindig zu machen.	> Google (OF van het Engels, to google) > fort- + schicken (V) > ein- + lenken (V) > er- + ganz (Adj) >an- + beißen (V) >hinein- + stecken (V) >ver- + prassen (V)	Einlenkung
fortschicken-v	2724		1	na				
einlenken-v	11211		5	na				
ergänzen-v	1031759		424	na				
anbeißen-v	6098		3	na				
hineinstecken-v	9538		4	na				
verprassen-v	6164		3	na				
kursieren-v	51931		21	Suffigering	der Kurs	Und natürlich helfen Social Media auch dabei, auf dem Laufenden zu bleiben, welche Themen gerade kursieren und was die Kollegen so machen.	> der Kurs > Latijn, cursum	
ausarten-v	28283		12	SCV/na	die Art	Auf der Arbeitsstelle müssen diverse Dinge unbedingt erledigt, Geschenke gekauft und das Fest vorbereitet werden. Was eigentlich Spaß machen soll kann schnell in Stress ausarten .	>die Art (N)	Moeilijk om duidelijk te zeggen, maar semantisch gezien "die gute Art verlieren" lijkt het van Art te komen die Weile bestaat, maar is rond dezelfde tijd als het ww ontstaan.
verweilen-v	112072		46	na				
voraussagen-v	51220		21	na			>voraus- + sagen (V)	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
fabrizieren-v schließen-v	27274 2563079	11 1053	Suffigering na	Suffix -ier	die Fabrik	Dieses geniale Webseiteprogramm fabriziert tolle Ergebnisse Die leicht zu benutzende Homepagesoftware ist ab sofort zum herunterladen für Sie bereit.	> die Fabrik (N) > Frans, la fabrique > Latijn, fabrica	
abzapfen-v ansteuern-v sozialisieren-v wursteln-v vorangehen-v anpfeifen-v verstören-v einsinken-v zugestehen-v streuen-v fachsimpeln-v auswirken-v belaufen-v	5431 91158 17285 2636 44943 26800 13662 7010 49867 118321 9361 308381 223190	2 37 7 1 18 11 6 3 20 49 4 127 92	na na na na na na na na na na na na na				>ab- + zapfen (V) > der Zapfen (N) >an- + steuern (V) >sozial (Adj) + isieren >intensivering van wursten >voran- + gehen (V) >an- + pfeifen (V) > Latijn pipare >ver- stören (V) >ein- + sinken (V) >zu- + ge- + stehen (V)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief
packen-v rumsitzen-v abfragen-v	634026 8369 110234	260 3 45	Conversie na na		der Pack	Sie haben ein paar Tage frei und wollen etwas Besonderes erleben? Unsere Empfehlung: Koffer packen , Urlaub machen!	> der Pack (N) > diminutief van Middelhoogduits, packel >rum- + sitzen > Oudhoogduits sizzan >ab- + fragen > Geen etymologische uitleg, maar waarschijnlijk foute verbalisering van Selektion, omdat selektieren > Selektion (N) reeds bestaat. >rein- + kommen (V) >hinein- + ragen (V)	
selektionieren-v reinkommen-v hineinragen-v	2481 49235 5449	1 20 2	Suffigering na na	Suffix -ier	die Selektion		> auf- + wiegen (V) > die Wiege (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
aufwiegen aufwägen-v	6450	3	na			Eine Wirtin die sich während des Verweilens von Michel-Joseph Montgolfier in einer Gaststube (1782) mit Ihrem Taftrock dem Kochfeuer zu sehr annäherte, lieferte die Lösung des Problems: Ihr Rock bauschte sich durch das Einströmen der heißen Luft gewaltig auf.	>der Bausch (N) > Middelhoogduits busch > Oudhoogduits, busc	
bauschen-v entern-v	2457 52253	1 21	Conversie na		der Bausch			
netzwerken-v gammeln-v stehenbleiben-v	3894 5813 25476	2 2 10	Conversie na na			"Wir Frauen kommunizieren und netzwerken gerne. Dafür bietet Facebook eine ideale Plattform." So könne die Frauenarbeit neue Zielgruppen erreichen und Informationen schneller verbreiten.	Etymologie staat niet in woordenboek. Ww bestaat nog niet in DWDS, wel in Duden. Maar zeer waarschijnlijk conversie van das Netzwerk. >stehen + bleiben (V)	
eincremen-v	19631	8	SCV		die Crème	So müssen die großflächigen Narben seiner Haut mehrmals täglich eingecremt werden, was er alleine nicht bewerkstelligen kann.	>ein- + Creme (N) > Frans, crème	
blockieren-v	218046	90	Suffigering	suffix -ier	der Block	Der Anbieter behält sich das Recht vor, Anmeldungen ohne Angaben von Gründen zu blockieren .	> der Block (N)> Middelhoogduits, bloch > Oudhoogduits, bloh	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
wiederaufbauen-v	8763		4 na				>wieder- + aufbauen (V) > auf- + bauen (V)	
aufschwätzen-v	8318		3 na				>auf- + schwätzen (V)	
überantworten-v	7991		3 na					
umwickeln-v	19558		8 na				>um- + wickeln (V) > der Wickel (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
spenden-v	379710		156 Conversie		die Spende	Konsultieren Sie den Fahrplan und spenden Sie die Wartezeit auf der Terrasse in einem der Restaurants: etwas Brot, Coppa, Merlot, wer sorgt sich da noch um die Zeit?	>die Spende (N) > Oudhoogduits spenta > Latijn spenta	
dazugesellen-v	3639		1 na				dazu- + gesellen (V)	
herausnehmen-v	84323		35 na				>heraus- + nehmen (V)	Herausnahme: deverbatieve nominalisering
ausrufen-v	75490		31 na				>aus- + rufen (V)	Ausruf: deverbatieve nominalisering
hineinführen-v	5631		2 na				>hinein- + führen (V)	
landen-v	1012612		416 Conversie		das Land	Gegen 13.10 Uhr Ortszeit, also nach etwa 4,5 Stunden Flugzeit landete kaum spürbar das Flugzeug pünktlich in Frankfurt und verließen eine viertel Stunde das Flugzeug.	>das Land (N) > Oudhoogduits, lant	
erleiden-v	315394		130 na				>er- + leiden (V)	
abmontieren-v	11492		5 na				>ab- + montieren (V)	
glitzern-v	56381		23 na					Glitzer: deverbatieve nominalisering
tingeln-v	8898		4 Retrogradevorming	Tingeltangel zonder tangel	das/der Tingeltangel	unächst ergänzen sich beide Ur- Ensembles um je drei Ersatzmusiker und treten mit gänzlich unterschiedlichen Programmen auf den von den politischen Machthabern in Deutschland bestimmten Bühnen auf: Die im Reich verbliebene Sektion tingelt unter dem Namen "Das Meistersextett" mit deutscher Unterhaltungsmusik durch die Lande, die Emigrantentruppe hingegen startet als "Comedy Harmonists" noch einmal richtig durch.	> das/der Tingeltangel > Engels, to tinkle	
anfordern-v	175718		72 na				>an- + fordern (V)	
zerschmettern-v	10740		4 na				>zer- + schmettern (V)	
nachahmen-v	40963		17 na					
verhalten-v	597747		245 na				>ver- + halten (V)	
aufbewahren-v	179526		74 na				>auf- + bewahren (V° > be- + wahren (V)	
definieren-v	724767		298 na				> Latijn, definire	
korrelieren-v	26660		11 na					Korrelation: deverbatieve nominalisering
hosten-v	7602		3 Conversie		der Host	Seid Ihr so strunzdumme Parasiten, dass Ihr es noch nicht einmal schafft, Bilder, die ich hier abgelegt habe, zu kopieren und bei Euch zu hosten ?	niet duidelijk, ofwel > Engels, to host, ofwel > der Host (N) > the host	
antrinken-v	4681		2 na				>an- + trinken (V)	
pinnen-v	6536		3 Conversie		die Pinne	Das kann man ruhig ausbauen und wenn Teilnehmer am Ende ein nett gestaltetes Zertifikat mit dem Titel "Internet-Führerschein" erhalten, dass sie sich an die Wand pinnen oder abheften können, warum nicht.	> die Pinne (N)	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
wegschwemmen-v	3258		1 na				>weg- + schwemmen (V)	
übersiedeln-v	30281		12 na				>über- + siedeln (V)	
dimmen-v	3779		2 na				> Engels to dim	
						Er ist tief verwurzelt in unserer westlich-modernen Kultur und materialisiert sich in Sprache, stereotypen Einstellungen und formelhaften Ritualen seiner Perpetuierung und seiner Bekämpfung, in Phänomen also, die uns alle		
materialisieren-v	10388		4 Suffigering	Suffix -isier	das Material	tangieren.	> das Material (N) > Latijn, materialia > Latijn, materia	
						Vorsorglich orderte die Feuerwehr zusätzliche Sandsäcke aus Ochsenhausen und Kirchberg	> die Order (N) (naar analogie met het Engels)> Frans, ordre (naar analogie met het Engels)	
ordern-v	92714		38 Conversie		die Order	an.	>ein- + schärfen (V)	
einschärfen-v	3615		1 na					deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
ergründen-v	49360		20 na				>er- + gründen (V) > Grund (N)	
lügen-v	14907		6 na					
auswalzen-v	2986		1 na				>aus- + walzen (V)	
verharren-v	67734		28 na				>ver- + harren (V)	
stumpfen-v	4013		2 na				>stumpf (Adj)	
überwälzen-v	2953		1 na				>über- + wälzen (V)	
bewerben-v	481106		198 na				>be- + werben (V)	
hineinlaufen-v	3373		1 na				>hinein- + laufen (V)	
abschmecken-v	66305		27 na				>ab- + schmecken (V)	
assistieren-v	20616		8 na				> Latijn, assistere	
berechnen-v	552839		227 na				>be- + rechnen (V)	
niesen-v	15966		7 na					
quetschen-v	37884		16 na					
einmischen-v	75146		31 na				>ein- + mischen (V)	
erneuern-v	251118		103 na				>er- + neuern (V) > neu (Adj.)	
						Und auch in Konzerten präsentiert er sich immer lustloser und uninspirierter, ist in den 70ern für den Jazz so gut wie endgültig weg vom Fenster, läßt allenfalls noch auf obskuren Labels von sich hören und orgelt hauptsächlich für Gäste im eigenen Lokal in Los Angeles,	>die Orgel (N) > Latijn, organa	Niet zeer verspreid. Eerder "Orgel spelen".
orgeln-v	2857		1 Conversie		die Orgel			
schränken-v	61059		25 na					
mitreißen-v	54848		23 na				>mit- + reißen (V)	
						Ich bin mit einer Tageskarte mit S- und U-Bahn Kreuz und quer durch Wien getigert . OF Er ist ca. 2 Jahre alt, kastriert und braun getigert .		Heeft twee betekenissen: met strepen bedekt zijn OF heen en weer lopen
tigern-v	11870		5 Conversie		der Tiger		>der Tiger (N) > Latijn, tigris	
behalten-v	947408		389 na				>be- + halten (V)	
vergüten-v	51735		21 na				> gut (Adj)	
						Durch die Auseinandersetzung mit den logischen Trügschlüssen, mit denen wir täglich durch die Massenmedien bombardiert werden, können wir aus dieser mentalen Box ausbrechen.	>die Bombarde (N)> onduidelijk, Grieks/Latijn/Frans	
bombardieren-v	48045		20 Suffigering	suffix -ier	die Bombarde		>um- + stehen (V)	
umstehen-v	17335		7 na				>ver- + schwitzen (V)	
verschwitzen-v	4514		2 na				>ver- + leiden (V) > leid (Adj.)	
verleiden-v	7589		3 na				>ab- + geben (V)	
abgeben-v	946826		389 na					

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
vertuschen-v	34976		14 na				>ver- + tuschen (V)	
verflechten-v	13729		6 na				>ver- + flechten (V)	
zurückwünschen-v	2592		1 na				>zurück + wünschen (V)	
						Aber wie kann Mann der Frau Respekt zollen , wenn er unsicher und hilflos der Flirt-Situation gegenübersteht?		
zollen-v	70997		29 Conversie		der Zoll		> der Zoll (N) > Latijn, teloneum	
anraten-v	29235		12 na				>an- + raten (V)	
entzweien-v	7696		3 na					
reinbeißen-v	2641		1 na				>rein- + beißen	
hinzuweisen-v	3466		1 na					
ähneln-v	190623		78 na				>ähnlich (Adj)	
sabbern-v	4985		2 na				etymologie niet duidelijk, volgens DWDS gelijktijdig met Sabber (N) en volgens Duden <i>waarschijnlijk</i> van Saft (N)	
						Wegen schweren Landesverrats wird das Ehepaar Guillaume im Dezember 1975 zu langjährigen Haftstrafen verurteilt. Beide werden 1981 jedoch begnadigt und in die DDR abgeschoben.		
begnadigen-v	8901		4 Circumfigering	Prefix be- + suffix -ig	Die Gnade		> die Gnade (N) > Oudhoogduits, ginada	
herumlaufen-v	41047		17 na				>herum- + laufen (V)	
erniedrigen-v	23860		10 na				>er- + niedrigen (V) > nieder (Adv + Adj)	
verreißen-v	7339		3 na				>ver- + reißen (V)	
								Geen voorbeeld in sketchengine gevonden (op eerste 3 paginas), maar bestaat wel in Duden. Cijfers zijn dus fout;
gelen-v	27374		11 na					
infiltrieren-v	10806		4 na				> in- + filtrieren (V) > Latijn, filtrare	
täuschen-v	205362		84 na					
einknicken-v	11028		5 na				>ein- + knicken (V)	
umbiegen-v	7645		3 na				>um- + biegen (V)	
herumprobieren-v	3484		1 na				>herum- + probieren (V) > Latijn, probare	
						Auch hier attackierten Rechtsextremisten ein Flüchtlingswohnheim, erst in letzter Sekunde konnten Männer und Frauen aufs Dach flüchten.		
attackieren-v	82166		34 Suffigering		die Attacke		>die Attacke (N) > die Attaque > Frans, l'attaque > Frans, attaquer. Naar analogie met het Frans	
zeihen-v	70699		29 na				>Middelhoogduits zihen > Oudhoogduits, zihan	
einbauen-v	541379		222 na				>ein- + bauen (V)	
verdoppeln-v	187759		77 na				> ver- + doppeln (V) > doppel (Adj) of Doppel (N)	
grinsen-v	193228		79 na					
mitrechnen-v	11978		5 na				>mit- + rechnen (V)	
rümpfen-v	12102		5 na					
treffen-v	4071205		1672 na					
getrauen-v	16222		7 na				> ge- + trauen (V)	
rückabwickeln-v	2928		1 na				> rück- + abwickeln (V) > ab- + wickeln (V) > der/die Wickel (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
						Anschliessend wird das blanke Schwert gezeigt und betont, dass die Ritter kämpfen sollen mit dem Schwert des Geistes, welches das Wort Gottes ist.		
kämpfen-v	1359207		558 Umlaut	ä	der Kampf		>der Kampf (N) > Latijn, campus	
lauern-v	108053		44 na				etymologie niet gekend	
						Birkhähne sind es, die jetzt auf den Birken baumen		
baumen-v	10166		4 Conversie		der Baum		> der Baum > Oudhoogduits boom	Geen voorbeeld in sketchengine gevonden (op eerste 3 paginas), maar bestaat wel in DWDS. Cijfers zijn dus fout;
welken-v	5819		2 na				> welk (Adj)	
festzurren-v	5785		2 na				> fest (Adj) + zurren (V)	
rubbeln-v	4597		2 na				variant van ribbelen > intensivering van reiben	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
abbinden-v	7444		3 na				>ab- + binden (V)	
feixen-v	4819		2 Conversie		der Feix	Dort saß der feige Aggressor in seinem idiotischen Baumhaus und feixte mich dummdreist an.	> Feix, Noordduits, studententaal voor "groentje"	
walten-v	53504		22 na					
ankreuzen-v	23610		10 na				>an- + kreuzen (V) > das Kreuz (N)	
auserwählen-v	15116		6 na				>aus- + erwählen (V) > er- + whälen	
erstarken-v	7872		3 na				>stark (Adj)	
aufschäumen-v	5927		2 na				>auf- + schäumen	
stationieren-v	55314		23 Suffigering	Prefix -ier	die Station	Die Sowjetunion hatte Mittelstreckenraketen auf Kuba stationiert und bereitete sie zum Abschuss vor, in Washington planten US-Generäle Luftschläge gegen diese Stellungen und eine anschließende Invasion der Insel.	>die Station (N) > Middelhoogduits die statze > Latijn, statio	
aufbohren-v	6679		3 na				>auf - + bohren (V)	
bestoßen-v	2719		1 na				> be- + stoßen (V)	
durchschwitzen-v	2487		1 na				> durch- + schwitzen (V)	
reagieren-v	1329438		546 na				> Latijn, reagere	
ereifern-v	7567		3 na				er- + eifern (V)	
radeln-v	82496		34 Suffigering	Suffix -el	das Rad	Gemeinsam mit der NRW-Stiftung und Westlotto können auch in diesem Jahr wieder alle interessierten Fahrradfahrer durch Nordrhein-Westfalen radeln und die eigene, zauberhafte Umgebung entdecken.	>das Rad (N) > Middelhoogduits, rat > Oudhoogduits Rad	
androhen-v	31181		13 na				>an- + drohen (V)	
frühstücken-v	99935		41 Conversie		das Frühstück	Die Zeit reichte, um ausgiebig zu frühstücken , bevor wir in den bereits wartenden Bus zum Flughafen einstiegen.	> das Frühstück (N) > früh + Stück	
zurücktreten-v	106778		44 na				>zurück + treten (V)	
ablecken-v	7298		3 na				>ab- + lecken (V)	
erwähnen-v	1136604		467 na					
andenken-v	41487		17 na				>an- + denken (V)	
stigmatisieren-v	11627		5 Suffigering met stamverandering	Suffix -isier	das Stigma	Wer heute so etwas behauptet, muß fürchten, als Verschwörungstheoretiker stigmatisiert zu werden.	>das Stigma (N) > Latijn, stigma > Grieks, stigma	
zustandekommen-v	10759		4 na					
scheiden-v	247387		102 na					
dartun-v	12198		5 na				>dar + tun (V)	
idealisieren-v	7593		3 Suffigering	Suffix -isier	das Ideal	Wir sollten also "das Recht" wohl nicht zu sehr idealisieren . Wir idealisieren ja auch nicht die Politiker, die unsere Gesetze beschließen.	> das Ideal (N) > Latijn, idealis	
anpreisen-v	51973		21 na				> an- + preisen (N) > der Preis	deverbatief, maar in eerder proces denominatief.

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
						Nach der Lektüre der drei kürzlich erschienenen Biografien über Rudolf Steiner, verfasst von habilitierten deutschen Hochschullehrern, die mit der Sekte sympathisieren und ihr auf Biegen und Brechen mit grotesken Aussagen zu einem positiven Image verhelfen möchten, ist diese wissenschaftliche Stellungnahme eine einzige Wohltat.		
sympathisieren-v	12732		5 Suffigering	Suffix -isier	die Sympathie		> die Sympathie (N) + -isieren > Latijn, sympathia > Grieks, sympátheia	
einklappen-v	4508		2 na				>ein- + klappen (V)	
beschwichtigen-v	15359		6 na					
wegkriegen-v	3168		1 na				>weg- + kriegen (V) > der Krieg (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
hängen-v	1678538		689 na					
fürchten-v	409848		168 na				etymologie onduidelijk, gelijktijdig ontstaan met die Furcht	
einölen-v	3618		1 na				ein- + ölen (V) > das Öl (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
einholen-v	256538		105 na				>ein- + holen (V)	
assoziiieren-v	61919		25 na				>Frans, associer > Latijn, associare	
verziehen-v	95767		39 na				>ver- + ziehen (V)	
empören-v	34543		14 na					
entlasten-v	243586		100 na				>ent- + lasten (V) > Last?	
entlangführen-v	2757		1 na				>entlang- + führen (V)	
						In den formschlüssig im Kanal stehenden Schlauch setzt man einen UV-Lampenzug ein, der den Liner mit exakt definierter Geschwindigkeit durchfährt und seine Wandung gleichmäßig mit einer genau definierten UV-Strahlung beaufschlagt .		
beaufschlagen-v	2791		1 Prefigering	Prefix be-	der Aufschlag		> der Aufschlag (N) > aufschlagen (V) > auf -+ schlagen (V)	
zusammenkommen-v	100550		41 na				>zusammen- + kommen (V)	
nachwürzen-v	4469		2 na				> nach- + würzen (V) > Wurz (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief.
						und dieser Satz oder Zusatz drückte viel auf einmal aus: eine Prise Misstrauen und das Wissen, dass mit Menschen ohne ein gutes Herz, was immer das sein mag, nicht zu spaßen ist.		
spaßen-v	143821		59 Conversie		der Spaß		>der Spaß (N) > Italiaans spasso	
heruntersetzen-v	4570		2 na				>herunter- + setzen (V)	
freinehmen-v	2755		1 na				>frei- + nehmen (V)	
überliefern-v	69597		29 na				>Puber- + liefern (V)	
						Die Flüssigkeit wird anfangen zu fermentieren , Milchsäurebakterien werden ihre Arbeit tun, es werden kleine Luftbläschen aufsteigen.		
fermentieren-v	4191		2 Suffigering	Suffix -ier	das Ferment		> das Ferment (N) > Latijn, fermentum > Latijn, fermentare (naar analogie gebouwd)	
auspfeifen-v	5178		2 na				>aus- + pfeifen (V)	
einsehen-v	280829		115 na				> ein- + sehen (V)	
wegschneiden-v	9637		4 na				>weg- + schneiden (V)	
liken-v	5118		2 na				> Engels to like	
ankucken-v	3123		1 na				>an- + kucken (V) noordduits voor gucken	
rumlaufen-v	44404		18 na				>rum- + laufen (V)	
hochdrehen-v	2521		1 na				>hoch- + drehen (V)	
aufwerten-v	104195		43 na				>auf- + werten (V)	
entblöden-v	3006		1 na				>ent- + blöde (Adj)	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
auswachsen-v	17884		7 na				>aus- + wachsen (V)	
tuscheln-v	9448		4 na				Iteratief van tuschen	
beharren-v	46876		19 na				>be- + harren	
wittern-v	40860		17 Umlaut	e wordt i	das Wetter	Als der belgische Reporter Tim ein altes Pergament findet, das in einem Schiffsmodell versteckt war, wittert er ein neues Abenteuer.	> Middelhoogduits witeren > das Wetter	deverbatief, maar in eeder proces denominatief.
weiterzahlen-v	3914		2 na				>weiter- + zahlen (V) > die Zahl (N)	
nachholen-v	135078		55 na				>nach- + holen (V)	
mailen-v	123857		51 Conversie		die/das Mail	Rufen Sie an oder mailen Sie, um die Hausbroschüre für Einzelgäste oder Gruppen anzufordern.	> die / das Mail (N) of van het Engels to mail	
einkaufen-v	360421		148 na				>ein- + kaufen (V)	
trudeln-v	25076		10 na				> trendeln	
krebsen-v	8761		4 Conversie		der Krebs	Etliche Vereine in unserem Unterbezirk krebsen leider am Rande des Existenzminimums. Vielleicht gibt unser Verein ihnen ein Beispiel im Überlebenskampf.	> der Krebs (N) > Oudhoogduits, krebazzo	
entführen-v	202542		83 na				>ent- +führen (V)	
labern-v	23520		10 na					
hungern-v	66245		27 Conversie		der Hunger	Im ersten Nachkriegswinter, als Hamburg in Trümmern lag und die Menschen hungerten und froren, verteilten ehemalige Mitglieder des Hansen-Tebel-Chores in Hamburg-Barmbek Plakate mit der Aufschrift Wir singen wieder!".	> Oudhoogduits hungaren (V) > hungar (N)	
anlehnen-v	60653		25 na				>an- + lehnen	
hauchen-v	38225		16 na					Hauch = Rückbildung
herzuziehen-v	2629		1 na					
klinken-v	23269		10 Conversie		die Klinke	Abends klinken wir uns aus, gehen ein Bier trinken und tun, was Autoren bei solchen Gelegenheiten tun, wir reden übers Schreiben.	>die Klinke (N) >be- + decken (V) >ein- + zeichnen (V) >hinaus- + führen (V) >ein- + gravieren (V)	
bedecken-v	178038		73 na					
einzeichnen-v	32677		13 na					
hinausführen-v	5300		2 na					
eingravieren-v	11551		5 na					
boycottieren-v	29286		12 Suffigering	Suffix -ier	der Boykott	Weil ihnen vom ausrichtenden ASV untersagt worden war, an ihrem Stand bestimmte Flyer auszulegen, hat die Gruppe kurzerhand die Interkulturelle Woche boycottiert .	>der Boykott > Engels, boycott >> Engels to boycott > Charles boycott	
tuckern-v	19449		8 na					
warten-v	2619880		1076 na					
reinstellen-v	26607		11 na				>rein- + stellen (V)	
anlanden-v	4804		2 na				>an- + landen (V)	
promoten-v	15949		7 na				>Engels, to promote	
verschneiden-v	6031		2 na				>ver- +schneiden (V)	
weiterverbreiten-v	10124		4 na				>weiter- + verbreiten (V) > ver- +breiten (V) > breit (Adj)	
rausholen-v	56658		23 na				>raus- + holen (V)	
krümmen-v	22402		9 na				>krumm (Adj)	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
nachführen-v	4900		2 na				>nach- +führen (V)	
entgegen-v	75080		31 na				>entgegen (Adv) > gegen (Prep)	
abstoßen-v	33010		14 na				>ab- + stoßen (V)	
moderieren-v	129729		53 na				>Latijn, moderari	
ernstnehmen-v	20352		8 na				>ernst (Adj) + nehmen (V)	
auswürfeln-v	2679		1 na				>aus- + würfeln (V) > der Würfel (N)	deverbatief, maar in eerder proces
verbauen-v	173850		71 na				>ver- + bauen (V)	denominatief.
umkrepeln-v	19065		8 na				>um- + krepeln (V) > krepeln (V) > kremen (V) > die Kreppe (N)	deverbatief, maar in eerder proces
beschießen-v	31111		13 na				>be-+schießen (V)	denominatief.
wiedersprechen-v	12637		5 na					
subtrahieren-v	6061		2 na				>Latijn, subtrahere	
ausgrenzen-v	44182		18 na				>aus- + grenzen (V) > die Grenze (N)	deverbatief, maar in eerder proces
zumessen-v	12072		5 na				>zu- + messen (V) > Oudhoogduits mezzan	denominatief.
ausheulen-v	4292		2 na				>aus- + heulen (V)	
blamieren-v	29849		12 na				>Frans, blâmer	
						Aus der Jonageschichte können wir zwei Dinge lernen: Es hat keinen Sinn, vor Gott davonzulaufen! Und: Es gibt keinen Grund, über Gottes Barmherzigkeit zu zürnen .		
zürnen-v	17088		7 Umlaut	o wordt ü	der Zorn		> der Zorn (N) > Oudhoogduits, zorn > waarschijnlijk van Oudhoogduits, zorne (Adj)	
						Wir hatten immer wieder die Möglichkeit uns am Strand zu sonnen , den Wellen des Meeres zuzuhören und uns zu entspannen.		
sonnen-v	114825		47 Conversie		die Sonne		>die Sonne (N)> Middelhoogduits sunne > Oudhoogduits sunna	
feien-v	4852		2 na					
projizieren-v	52990		22 na				>Latijn, proicere	
abstreuen-v	2825		1 na				>ab- +streuen (V)	
herumspielen-v	9109		4 na				>herum- + spielen (V)	
dreinschauen-v	3975		2 na				>drein- + schauen (V)	
hinbiegen-v	3310		1 na				>hin- + biegen (V)	
steinen-v	24075		10 na		der Stein	geen voorbeeld te vinden	geen duidelijke etymologie, waarschijnlijk > der Stein (N)	
mitversichern-v	20337		8 na				>mit- + versichern (V)	
borgen-v	15243		6 na					
unterstehen-v	52665		22 na				unter- + stehen (V)	
verschmieren-v	10377		4 na				>ver- + schmieren (V) > der Schmer (N)	deverbatief, maar in eerder proces
						Am Christfest des Jahres 800 krönte er Karl in Rom zum Kaiser. Ob die Initiative zu dieser Kaiserkrönung von Karl oder von Leo ausging, ist umstritten;	>die Krone (N) >Oudhoogduits, corona >zurück- + wirken (V)	
krönen-v	108327		44 Umlaut		die Krone			
zurückwirken-v	3188		1 na					
						Nikita hatte nicht den besten Tag und bockte gleich bei der ersten Voltigiererin Louisa Röttchen so sehr, dass diese vom Pferd fiel.		
bocken-v	23473		10 Conversie		der Bock		>der Bock (N) >Middelhoogduits boc > Oudhoogduits buc	
instruieren-v	8604		4 na				>Latijn, instruere	
zumischen-v	2688		1 na				>zu- +mischen (V)	
reinvestieren-v	5357		2 na				>re- + investieren (V) > Latijn, investire	
vorladen-v	8263		3 na				>vor- + laden (V)	
anstiften-v	10645		4 na				>an- + stiften (V)	
anzünden-v	74720		31 na				>an- + zünden (V)	
zusammenreißen-v	14999		6 na				>zusammen- + reißen (V)	
flunkern-v	3184		1 na					
eintragen-v	562243		231 na				ein- + tragen (V)	
zusammenklappen-v	10697		4 na				>zusammen- + klappen (V)	
weiterverkaufen-v	22830		9 na				>weiter -+ verkaufen (V)	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
beurkunden-v	15201		6 Prefigering	Prefix be-	die Urkunde	Noch bis vor kurzem legte das Personenstandsgesetz fest, dass Fehlgeburten ohne Lebenszeichen oder einem Gewicht unter 500 Gramm nicht beurkundet wurden.	>be- + Urkunde (N) > Oudhoogduits urkundi >be- + herrschen (V) >ab- + stehen (V)	
beherrschen-v	490277		201 na					
abstehen-v	33321		14 na					
pürieren-v	24041		10 na		das Puree	Avocados entkernen , schälen und würfeln, dann vorsichtig unterrühren, ohne die Würfel zu zermatschen.	Vreemd genoeg komt Puree > pürieren	
entkernen-v	17698		7 Prefigering	Prefix Ent-	der Kern	Filzhasenköpfe werden zusammen mit Naturmaterialien zu einer Tischdekoration verarbeitet. Die Köpfe der Hasen werden mit der Nadel gefilzt .	>der Filz > >schnüffeln (V) >Engels, to log Geen etymologie gevonden in woordenboek, maar zeer waarschijnlijk > deutlich (Adj) >ab- + berufen (V)> be- + rufen (V)	
filzen-v	15019		6 Conversie		der Filz	Allein und überraschend die unter dem Emblem eines ehemaligen Präses der evangelischen Synode segelnde Katrin Göring-Eckardt wollte unverdrossen verbal weiter drauflos fighten und musste von dem weisen von Dohnanyi mehrfach zur Ordnung gerufen werden.	>der Fight (N) > Engels, to fight >aus- + setzen (V)	
beschnüffeln-v	3550		1 na					
loggen-v	25368		10 na					
verdeutlichen-v	305066		125 na					
abberufen-v	10197		4 na					
fighten-v	3515		1 Conversie		der Fight			
aussetzen-v	530912		218 na					
pflastern-v	22678		9 Conversie		das Pflaster	Alles blüht in der Weidenkirche und seit Kurzem ist sogar der Boden gepflastert : damit die Bräute mit ihren Absätzen nicht in der Erde stecken bleiben.	>das Pflaster (N) > Middelhoogduits, phlaster > Oudhoogduits phlastar >aus- + brennen (V) >ab- + richten (V) >Frans, masser (V) >her- + tragen (V) >er- + kennen (V) >mit+ leben (V)	
grauen-v	18833		8 na					
ausbrennen-v	12654		5 na					
abrichten-v	5650		2 na					
massieren-v	61992		25 na					
hertragen-v	3476		1 na					
erkennen-v	3489607		1433 na					
mitleben-v	2614		1 na					
ankreiden-v	11006		5 SCV	Partikel an-	die Kreide	Sicherlich sind die Argentinier genauso stolz auf ihren Papst, wie wir bis zuletzt auf unseren. Dem hat man verschiedentlich angekreidet , dass er in der Zeit des Nationalsozialismus ein Hitlerjunge war.	>die Kreide (N), > Middelhoogduits, kride > Latijn, creta >er- + wählen (V)	
erwählen-v	25050		10 na					
diagnostizieren-v	105022		43 Suffigering met stamverandering	Suffix -izier	die Diagnose	Das Drama endete erst, als ein unabhängiger Arzt den Betroffenen als völlig normal diagnostizierte .	>die Diagnose (N) > Diagnosis > Grieks, diágnōsis >ver- schaukeln (V) >ver- + sagen (V)	Niet zeker of het van diagnostisch (A) of Diagnose komt. Semantisch gezien lijkt Diagnose logischer. Qua vorm hebben ze waarschijnlijk de vorming van het adjectief naar analogie gevolgd.
verschaukeln-v	3177		1 na					
versagen-v	212407		87 na					

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
herausholen-v	91593		38 na				>heraus- + holen (V)	
wachsen-v	1662646		683 Conversie		das Wachs	Oder etwas schmerzliches aber bestimmt die glatteste Methode: Zur Kosmetikerin und mit Wachs wachsen lassen.	homonymen: wachsen = groeien (na) & wachsen = met wax insmeren> das Wachs > Middelhoogduits, wach	
vorenthalten-v	103472		42 na				>vor- + enthalten (V) > ent- + halten (V)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief
versieben-v	4688		2 na				>ver- + sieben (V) > das Sieb (N)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief
rüsten-v	136249		56 na					
wischen-v	92905		38 na					
zerlassen-v	4416		2 na				>zer- + lassen (V)	
trainieren-v	684820		281 na				>Engels, to train (V)	
ankämpfen-v	32768		13 na				>an- + kämpfen (V)> der Kampf	deverbatief, maar in eerder proces denominatief
abfangen-v	72409		30 na				>ab- + fangen (V)	
sinnieren-v	20329		8 Suffigering	Suffix -ier	der Sinn	Wer über beheizbare Gehwege sinniert , hat sich endgültig für ein Leben entschieden, das ebenso gut unter einer Plastikkuppel über der Stadt stattfinden könnte, die Regen, aber auch zu viel Sonne, Wind und Schnee, einfach abhält.	> der Sinn (N) + -ier > Oudhoogduits, sin > sinnen (V)	
vergießen-v	29285		12 na				>ver- + gießen (V)	deadjectivisch, maar in eerder proces denominatief
pauschalisieren-v	7055		3 na				>pauschal (Adj) + -isieren > die Pauschale (N)	
zurückgehen-v	200494		82 na				>zurück + gehen (V)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief
erstrahlen-v	90721		37 na				>er- + strahlen (V) > der Strahl (N)	
rocken-v	104683		43 Conversie		der Rock	Die Blues-Heroen von Ten Years After rocken die Welt mit ihren Hits "Love Like a Man" und "I Am Going Home" ein weiteres Mal!	Etymologie niet duidelijk. Volgens Duden > Engels, to rock. Volgens DWDS >der Rock.	
forcieren-v	74685		31 na				>Frans, forcer	
sattsehen-v	5009		2 na				>satt (Adj) + sehen (V)	
unterminieren-v	10295		4 na				>unter- + minieren (V) > Frans, miner	
nachforschen-v	15155		6 na				>nach- + forschen (V)	
zusammenwirken-v	12273		5 na				>zusammen- + wirken (V)	
leeren-v	80600		33 na				> leer (Adj)	
anmuten-v	25465		10 na				zeer onduidelijke etymologie	
darreichen-v	3540		1 na				>dar- + reichen (V)	
wegschmelzen-v	2681		1 na				>weg- + schmelzen (V)	
umschauen-v	81640		34 na				>um- + schauen (V)	geen indicatie over die Umschau
klarkommen-v	42704		18 na				>klar (Adj) + kommen (V)	
rauslaufen-v	3971		2 na				>raus- + laufen (V)	
überlassen-v	481940		198 na				>über- + lassen (V)	
branden-v	8947		4 na					
hören-v	3480311		1429 na					
aufplatzen-v	5215		2 na				>auf- + platzen (V)	
darauflegen-v	2626		1 na				>darauf- + legen (V)	
beibringen-v	186553		77 na				>bei- + bringen (V)	
abstechen-v	7488		3 na				>ab- + stechen (V)	
versengen-v	3048		1 na				>ver- + sechen (V)	
abhängen-v	178320		73 na				>ab- + hängen (V)	
dazugewinnen-v	6145		3 na				>ge- + winnen (V)	
vergewaltigen-v	60140		25 Circumfigering	Prefix ver- + suffix -ig	die Gewalt	Wendet euch ab von eurem wahnsinnigen Lauf! Seid nicht länger Mörder von unschuldigen Kinderseelen! Hört endlich auf, sie anzutasten und zu vergewaltigen !	>die Gewalt (N) > Oudhoogduits, giwalt	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
beerdigen-v	35373		15	Circumfigering	die Erde	Kann jemand, der nicht in der Kirche war, kirchlich beerdigt werden?	> be- + Erde (N) + -ig > Oudhoogduits, erda	deverbatief, maar in eerder proces
verpaaren-v	6088		3	na			>ver- + paaren (V) > das Paar (N)	denominatief
vereinbaren-v	609918		250	na			>Middelhoogduits ver- + einbaeren (V) > ein (Num) + -bar	deverbatief, maar in eerder proces
mitreden-v	62096		26	na			>mit- + reden (V) > die Rede (N)	denominatief
ersinnen-v	17842		7	na			> er- + sinnen (V)	
nachgießen-v	2997		1	na			>nach- + gießen (V)	
weiterfahren-v	38493		16	na			>weiter- + fahren (V)	Deverbatieve nominalisering, die Weiterfahrt.
festziehen-v	6528		3	na			>fest (Adj) + ziehen (V)	
herausfinden-v	490437		201	na			>heraus- + finden (V)	
analysieren-v	537174		221	Suffigering	die Analyse (Analysis)	Anschließend analysiert sie den zeitgenössischen kirchlichen, theologischen und politischen Kontext, vor dessen Hintergrund erst das Spezifikum seines Neuansatzes deutlich wird (Teil B).	> die Analyse (N) > die analysis (N) > Latijn, analysis > Grieks, analysis > Grieks, analyein (V) >Latijn, conservare	
konservieren-v	35789		15	na		Wenn wir die eigentliche Natur und Funktionen unseres eigenen Bewußtseins näher kennen lernen, wird es uns möglich sein, unseren Geist besser zu steuern und mehr Kontrolle über unser tägliches Erleben zu erlangen.		
steuern-v	647051		266	Conversie	die Steuer		> die Steuer (N) > Oudhoogduits, stiura	
abverlangen-v	67377		28	na			>ab- + verlangen (V) > ver- + langen (V) > lang (Adj)	
rausgehen-v	36575		15	na			>aus- + gehen (V)	deadectivisch, maar in eerder proces
vereinheitlichen-v	23415		10	na			>ver- + einheitlich (Adj) > die Einheit (V)	denominatief
schmollen-v	11316		5	na				
stolpern-v	138359		57	na			Iterativbildung	
stressen-v	63861		26	Conversie	der Stress	Warum sollte ich mich in Situationen begeben die mir Angst machen und die mich stressen , und das auch noch völlig freiwillig?	> der Stress (N) > Engels, stress	
düsen-v	15066		6	Conversie	die Düse	Am Speikboden düsen sie von der Bergstation über die neue Rodelstrecke nach Luttach, und am Klausberg jeden Dienstag Abend auf Südtirols längster Nachtdodelbahn hinunter ins Tal.	> die Düse (N) > Vroegduits, tüsel	
aufhetzen-v	9802		4	na			>auf- + hetzen (V)	
voranbringen-v	67840		28	na			>voran- + bringen (V)	
schippen-v	4234		2	Conversie	die Schippe	Bei uns gehen die "Sportferien" zu Ende. Wobei der Sport in den letzten zwei Wochen vor allem darin bestanden hat, Schnee zu schippen und die Post aus dem Briefkasten zu fischen.	>die Schippe (N) >Middelhoogduits schipfe	
untergraben-v	37210		15	na			>unter (Prep) + graben (V)	
anholen-v	3434		1	na			>an- + holen (V)	
einkreisen-v	8856		4	na			>ein - + kreisen (V) > der Kreis	Etymologie niet zo duidelijk. Zou einkreisen
zusammentreten-v	8405		3	na			>zusammen - + trzten (V)	mms direct van Kreis komen?
tosen-v	12987		5	na				
bumsen-v	11346		5	na			>bums bum (onomatopee)	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
lupfen-v	2811		1 na				Etymologie onbekend	
empfinden-v	744446		306 na				>ent - + finden (V)	
ausrotten-v	41476		17 na				>aus - + roden (V)	
einengen-v	31803		13 na				>ein- + engen (V) > eng (Adj)	
verschneien-v	2801		1 na				>ver- + schneien (V) > der Schnee (N)	deverbatief, maar in eeder proces
verstauchen-v	3533		1 na				>ver- + stauchen (V)	denominatief.
winken-v	190352		78 na					der Wink is deverbatief
						Am 26. April überreicht Ministerin Ulrike Höfken auf der Messe Intervitis in Stuttgart die Medaillen Großes Gold für 2011er Crescendo und Silber für 2011 Cabernet Blanc aus dem Weingut Schönhals: Zwei hervorragende Weine, die beim Internationalen PIWI-Weinpreis		
punkten-v	258627		106 Conversie		der Punkt	hoch gepunktet haben.	Geen duidelijke etymologie, waarschijnlijk conversie > der Punkt (N) > Oudhoogduits, puncto	
vernehmen-v	148783		61 na				>ver- + nehmen (V)	
zurückrudern-v	4495		2 na				>zurück - + rudern (V) > das Ruder (N)	deverbatief, maar in eeder proces
dranbleiben-v	15429		6 na				>dran- + bleiben (V)	denominatief.
zocken-v	54411		22 na					
ausrutschen-v	15406		6 na				>aus - + rutschen (V)	
improvisieren-v	39593		16 na				>Italiaans, improvisare > Latijn, improvisus	
übergehen-v	211684		87 na				>über- + gehen (V)	Overgang gelijktijdig ontstaan
kurzschließen-v	6183		3 na				>kurz (Adj) + schließen (V)	Kurzschluss is deverbatief
						Die Gebetsinitiative mit dem Titel: "Verändere unsere Nation" zielt darauf ab, positive Veränderungen in der Gemeinde und eine Reformation der französischen Gesellschaft zu bewirken.		
zielen-v	291070		120 Conversie		das Ziel		>das Ziel (N) > Middelhoogduits, zil	
						In den letzten Tagen bekamen wir tausende von Rückmeldungen, in denen E-Mails mit unserem Absender zu recht als Spam abgelehnt wurden. Offensichtlich wurde unsere Absenderadresse angegeben, um die Identität der tatsächlichen Absender		
verschleiern-v	54234		22 Prefigering		der Schleier	zu verschleiern .	> der Schleier (N) > Middelhoogduits, slogier	
						In der zukünftigen Obstecke habe ich versucht zu sensen und Rasen zu mähen, um die Ecke begehen zu können. Bei dem unberechenbaren Wetter und schwüler Hitze musste ich alle 20 Minuten Pause machen.	waarschijnlijk > die Sense (N) > Middelhooods segense > Oudhoogduits segansa	Meeste voorbeelden zijn nien in die zin.
sensen-v	6231		3 Conversie		die Sense		>weg- + schlagen (V)	
wegschlagen-v	2682		1 na				>be- + zeugen (V)	
bezeugen-v	84892		35 na				>heraus- + gehen (V)	
herausgehen-v	9057		4 na					

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
verkabeln-v ersticken-v	10506 86464		4 36	Prefigering na	Prefix ver-	das Kabel	Auch auf der Stroke-Station werde ich verkabelt , und rechts über meinem Kopf schwebt ein Monitor, der mein EKG, die Sauerstoffsättigung meines Blutes, meinen Blutdruck, meinen Puls etc. in mehr oder weniger zackigen Linien aufzeichnet.	Geen duidelijke etymologie, waarschijnlijk > das Kabel (N) > Latijn, capulum. Kabeln bestaat ook, maar in een andere context.
verdanken-v weitertreiben-v rauswerfen-v	356793 3911 18692		147 2 8	na na na				> ver- + danken (V) > der Dank (N) > Middelhoogduits danc > deverbatief, maar in eerder proces Oudhoogduits thanc. >weiter- + treiben (V) >raus- + werfen (V)
schmücken-v	209665		86	Umlaut	Conversie met	der Schmuck	Neben einer seltenen handschriftlichen Urkunde zur Aufnahme in eine Beerdigungsbruderschaft (Chewra Kadischa) von 1905 aus Ungarn oder reich dekorierten Jahrzeitkarten sind es vor allem Misrachim und wichtige Gebete, die auf Papier oder Pergament mit Illustrationeng geschmückt wurden. Mit dem Einbauen von Schallschutzfenstern und Bodenbelägen kann der Lärmpegel im Haus erheblich gesenkt werden. Doch auch schon einfache Vorhänge und Teppiche helfen den Lärm in der Wohnung zu minimieren .	> der Schmuck (N) > Middelhoogduits, smuc > Oudhoogduits, smocko
minimieren-v anfallen-v anwerben-v herumhüpfen-v aufklappen-v	164476 155335 24472 2694 16377		68 64 10 1 7	stamverandering na na na na	Suffigering met Suffix -ieren	das Minimum		Geen duidelijke etymologien, waarschijnlijk van > das Minimum (N) > Latijn, minimus (Adj) >an- + fallen (V) >an- + werben (V) >herum- + hüpfen (V) >auf- + klappen (V)
eitern-v schmeißen-v jucken-v	5023 165382 57860		2 68 24	Conversie na na	Conversie met	der Eiter	Eine Wunde auf dem Kopf hat sich entzündet und eitert .	>der Eiter (N) > Oudhoogduits, eitar
verpachten-v überbelichten-v zeigen-v überdecken-v spekulieren-v einschneiden-v vorgreifen-v	22998 2517 10624740 41874 141844 20517 10071		9 1 4363 17 58 8 4	na na na na na na na				>ver- + pachten (V) > die Pacht (N) >über- + belichten (V) > Licht (N) of licht (Adj) >über- + decken (V) >Latijn, speculari >ein- + schneiden (V) >vor- + greifen (V)
liebgewinnen-v abgucken-v anschaffen-v untertauchen-v traben-v eindreihen-v weiterdrehen-v fallen-v	3577 11787 174183 19168 27588 6873 4506 4440209		1 5 72 8 11 3 2 1823	na na na na na na na na				> lieb (N) +gewinnen (V) OF lieb (Adj) + gewinnen (V) >ab- + gucken (V) >an - + schaffen (V) >unter- + tauchen (V) >ein- + drehen (V) >weiter -+ drehen (V)
								Volgens RHH rule, is gewinnen het hoofd en dus afleiding van een werkwoord. Trab = retrogradevorming

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar	
entvölkern-v	3783		2	Circumfigering	Prefix ent- en suffix -er	das Volk	Das ehemalige Zisterzienserinnenkloster wird nach einigen Ausbauphasen im Dreißigjährigen Krieg verwüstet und entvölkert .	>das Volk (N) > Middelhoogduits, volc > Oudhoogduits, folc >ver- + laden (V)	Waarschijnlijk naar analogie met bevölkern
verladen-v	35540		15	na					
stottern-v	23350		10	na				Intensivering van stoßen	
füßen-v	45840		19	Conversie		der Fuß	Was bedeutet dies alles? Ist dies eine neue Form frommer Exzentrik, oder füßt sie auf der authentischen katholischen Lehre, ist sie gründet auf dem sicheren Fels der christlichen Offenbarung?	>der Fuß (N) > Middelhoogduits, vuo3 > Oudhoogduits, fuo3 >heraus + rücken (V)	
herausrücken-v	6792		3	na					
hamster-v	6541		3	Conversie		der Hamster	Bambus ist ein immergrünes Nahrungsmittel, dass das ganze Jahr über wächs. Somit haben Pandabären nie einen Nahrungsmangel. Selbst wenn sie es wollten, dann könnten sie sich gar keine Fettschicht anfressen oder hamster .	>der Hamster (N) > Oudhoogduits, hamustro >synchronisch (Adj) > Latijn >ab- + dichten (V)	
synchronisieren-v	73253		30	na					
abdichten-v	32329		13	na					
festklammern-v	5483		2	na				>fest (Adj) + klammern (V) > die Klammer (N)	deverbatief, maar in eerder proces
hereinlegen-v	3512		1	na				>herein- + legen (V)	denominatief
hochrechnen-v	16977		7	na				>hoch- + rechnen (V)	
entflechten-v	2658		1	na				>ent - + flechten (V)	
rezipieren-v	13712		6	na				>Latijn, recipere (V)	
sitzen-v	2502148		1028	na					
kennzeichnen-v	385960		159	verandering	met medeklinker n	das Kennzeichen	Darüber hinaus wird Ihr Unternehmen auf Google Maps mit einer blauen Stecknadel gekennzeichnet , damit es potenziellen Kunden sofort ins Auge fällt.	> das Kennzeichen (N) + n > kennen (V) + zeichen (V)	
kulminieren-v	8723		4	na				>Frans, culminer	
migrieren-v	15222		6	na				>Latijn, migrare	
lenken-v	389349		160	Retrogradevorming	Weglating -ge	Das Gelenk	Hier ist unser Unterbewusstsein am Werk. Es versucht unsere Aufmerksamkeit auf Themen zu lenken , die uns noch nicht bewusst sind.	> das Gelenk (N) > Middelhoogduits, gelenke > Oudhoogduits, gi(h)lenki	Onduidelijk geval, alle woordenboeken zeggen iets anders.
brandschatzen-v	3192		1	na					
schwelen-v	8232		3	na					
belehren-v	97877		40	na				>be- + lehren	
färben-v	143254		59	Umlaut	Conversie met	die Farbe	Das Obergefieder ist sehr variabel gefärbt . Es kann schwarzbraun, braun bis dunkelbraun, fast weiss oder auch gräulich sein.	> die Farbe (N) > Middelhoogduits, varwe > Oudhoogduits, far(a)wa (N) > faro (Adj) >aus- + blenden (V)	
ausblenden-v	101724		42	na					
graben-v	111439		46	na					
entgegenschlagen-v	5310		2	na				>entgegen- + schlagen (V)	
vorbereiten-v	1047369		430	na				>vor- + bereiten (V)	
verjähren-v	29406		12	na				>ver- + jähren (V)	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
käsen-v	13588		6	Conversie	der Käse	Tilsiter käst man aus rohen wie auch aus der pasteurisierter Milch herstellen. Die vom Geschmack her reichere Variante ist dabei die Rohmilchvariante. Wenn das Dach undicht ist und Regen in die eigenen vier Wände tropft , heißt es schnellstmöglich das Leck ausfindig zu machen und die undichte Stelle im Dach zu flicken. Hier klingt jubelnd und beschwingt das "Natus est Jesus" von Philipp Friedrich Böddecker und wechselt mit dem beschaulichen Wiegenlied "Joseph lieber Joseph mein" ab.	> der Käse (N) > Middelhoogduits, kæse > Oudhoogduits, käsi	
tropfen-v	58785		24	Conversie	der Tropfen		> der Tropfen (N) > Middelhoogduits, tropfe > Oudhoogduits tropho	
beschwingen-v	3462		1	Prefigering	die Schwinge		>be-+ die Schwinge (N) > schwingen (V) + e	
aufkunden-v	7977		3	na			>auf - + runden (V) > rund (Adj)	
leppern-v	4800		2	na				
releasen-v	3840		2	Conversie	das Release	Keine Ahnung, wie Blue Byte und Related Designs Ubisoft so lange hinhalten konnten, um dieses Spiel so fertig zu releasen . Wahrscheinlich war das Verbundeln mit uplay der Preis dafür ... kein guter Tausch.	> das Release (N) > Engelse, release	releasen niet in alle WB
sülden-v	4302		2	Conversie	die Sülze	Und wer könnte dem angehören, wer kennt die reine parlamentarische Sprache oder sollte man lieber schreiben wer sülzt am besten rum im Parlament? (omgangsspraak, metaforische betekenis)	>die Sülze (N) > Oudhoogduits, sulza >ab- + schminken (V) >ver- + saufen (V)	
abschminken-v	8052		3	na				
versaufen-v	3479		1	na				
meutern-v	4602		2	Conversie	der Meuterer	Badetag Die Schafe meutern , weil sie in eiskaltem Wasser baden sollen. "Null Null Schaf" Shaun begibt sich auf eine riskante Spezialmission, um heißes Wasser aus dem Bauernhaus zu besorgen...	> der Meuterer (N) > die Meute (N) >Engels, to export	
exportieren-v	118157		49	na				
greifen-v	1407245		578	na				
entgegenstellen-v	26649		11	na			>entgegen + stellen (V)	
herausheffen-v	2869		1	na			>heraus + helfen (V)	
grillen-v	107914		44	Conversie	der Grill	Müde Beine und hungrige Pilger können zum Abschluss auf dem Spielplatz ausruhen, die mitgebrachten Würstchen grillen oder das Angebot an Kaffee und Kuchen genießen.	>Engels, grill en Frans, grill > Laatlatijn, graticula > Latijn craticula	Vroeger ww was "grillieren" deverbatief, maar in eerder proces denominatief
herauskriegen-v	2489		1	na			>heraus + kriegen (V) > der Krieg (N)	
überbelegen-v	2526		1	na			>über + belegen (V)	
einschiffen-v	3005		1	na			>ein- + schiffen (V) > das Schiff (N)	
aufsaugen-v	36125		15	na			>auf- + saugen (V)	
wiederhaben-v	6051		2	na			>wieder + haben (V)	deverbatief, maar in eerder proces denominatief

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
herzen-v	100539		41	Conversie	das Herz	An Nase, Ohren oder Händen wird bestimmt, nach wem das Kind kommt. Es wird viel geherzt und geknuddelt.	>das Herz (N) > Oudhoogduits, herza	
erspüren-v	13666		6	na			>er- + spüren (V)	
werben-v	479691		197	na				
hinzufügen-v	420730		173	na			>hinzu- + fügen (V)	
liieren-v	14157		6	na			>Frans, lier	
hereinbringen-v	4101		2	na			>herein- + bringen (V)	
davonmachen-v	2597		1	na			>davon- + machen (V)	
befeuchten-v	15936		7	na			>be- + feuchten (V) > feucht (Adj)	
verüben-v	56910		23	na				
anfachen-v	8924		4	na			>an- + fachen (V)	
verniedlichen-v	4873		2	na			>ver- + niedlich (adj)	
grölen-v	8638		4	na				
übermüden-v	2988		1	na				
auslagern-v	50039		21	na			>aus- + lagern (V) > das Lager (N)	deverbatief, maar in eerder proces
umwerben-v	16056		7	na			>um- + werben (V)	denominatief
heraustreten-v	13808		6	na			>heraus- + treten (V)	
glucken-v	6228		3	na				niet duidelijk
runterschlucken-v	3425		1	na			>runter- + schlucken (V)	
anreden-v	14820		6	na			>an- + reden (V) > die Rede (N)	
kaufen-v	3567405		1465	na				der Kauf = deverbatief
entsprechen-v	1714350		704	na			>ent- + sprechen (V)	
gedenken-v	130423		54	na			>ge- + denken (V)	
zurücksetzen-v	34465		14	na			>zurück + setzen (V)	
abebben-v	5714		2	na			>ab- + ebben(V)	
stimmen-v	1923987		790	Conversie	die Stimme	nur wenige Daten stimmen mit Notowitschs Reisebericht überein; alle anderen sind mit den echten Reisedaten rundweg unvereinbar und nur schon im Hinblick auf die Zeitangaben der angeblichen Entdeckungsreise unmöglich:	>die Stimme (N) > Oudhoogduits, stimma	
werkeln-v	50038		21	na				
ausbügeln-v	14390		6	na			>aus- + bügeln (V) > Bügelseisen > der Bügel (N)	deverbatief, maar in eerder proces
abwählen-v	24850		10	na			ab- + wählen (V)	denominatief
ummodelln-v	2703		1	na			um- + modelln (V) > das Model (N) > das Modell (N)	deverbatief, maar in eerder proces
beeindrucken-v	353489		145	Prefigering	der Eindruck	Natur und Technologien vermischen sich hier und dieses Gebäude beeindrückt mit Kreativität und dient als Atraktionsfaktor für neue Studenten jedes Jahr.	>be- + der Eindruck (N) > eindrücken (V) > ein- + drücken (V)	niet duidelijk in woordenboek
missdeuten-v	2552		1	na			>miss- + deuten (V)	
sieben-v	12483		5	Conversie	das Sieb	Dann wird die Hefe zusammen mit dem Zucker gemischt. Diese Gemisch kommt dann in den Teig welcher zuvor gesiebt wurde und auf einer Ablauge ausgelegt wird.	>das Sieb (N) > Middelhoogduits, sip > Oudhoogduits sib	
kontaminieren-v	10715		4	na	Suffix -ier		> die Kontamination (N)> Latijn of Frans, contaminatio(n) OF > container (Frans)	niet duidelijk in woordenboek
balgen-v	4762		2	Conversie	der Balg	Tierkinder balgen sich spielend, andere erkunden die Umgebung, einige trinken und eines wird von der Mutter geleckt oder sanft zurechtgewiesen.	>der Balg (N) > Middelhoogduits, balc > Oudhoogduits, balg	

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
gondeln-v	3038		1	Conversie	die Gondel	Tretboot fahren Keine schlechte Idee! Stellen Sie sich vor: es ist ein schöner, sonniger Tag. Sie gondeln gemütlich auf einem See. Neben sich Ihre Freundin aus dem Internet.	>die Gondel (N) >Italiaans, gondola	
ablenken-v	183808		75	na			>ab- + lenken (V) > Gelenk (N)	deverbatief, maar in eerder proces
beimessen-v	41674		17	na			>bei- + messen (V)	denominatief
absondern-v	21799		9	na			>ab - +sondern (V) > sonder (Prep)	
löhnen-v	6926		3	Umlaut	der Lohn	Ich möchte aber auch den rosigen, völlig abstrusen und vollmundigen Versprechungen sogenannter Pseudoverlage entgegenwirken, die glauben machen, wenn man als Autor ordentlich Geld löhne , werde man garantiert schnell reich und berühmt und habe einen Job wie Zuckerschlecken.	>der Lohn (V) > Oudhoogduits, lon	
durchtrocknen-v	4445		2	na			>durch + trocknen (V)	
begucken-v	2723		1	na			>be - + gucken (V)	
campieren-v	3768		2	Suffigering	Suffix -ier	Zusätzlich können maximal 20 Personen auf dem Wiesengelände in Wohnmobilen o.ä. campieren oder eine externe Unterkunft in der Nähe anmieten.	> das Camp (N) > Engels, camp > Latijn, campus	
rätseln-v	37675		15	Conversie	das Rätsel	Die Polizei rätselt über den Tod eines 55 Jahre alten Griechen aus Holland, der vor gut einer Woche aus dem Neckar bei Neckartenzlingen (Kreis Esslingen) geborgen wurde. Ob es ein Unfall oder ein Selbstmord war, sei noch völlig unklar, sagte eine Sprecherin der Polizei am Mittwoch.	> das Rätsel (N) > Retzel	
verbluten-v	8527		4	na			>ver- + bluten (V)	
ankoppeln-v	5441		2	na			>an --koppeln (V)	
hinaussehen-v	2481		1	na			>hinaus- + sehen (V)	
einspritzen-v	5999		2	na			>ein - +spritzen (V)	
fragen-v	4502524		1849	Conversie	die Frage	Jemand, der sich zu CL zählen will, kann dies tun, ohne irgend jemanden um Erlaubnis zu fragen .	> die Frage (N) > Oudhoogduits fraga	
hineinwachsen-v	12663		5	na			>hinein - +wachsen	
striegeln-v	6099		3	Conversie	der Striegel	Die Streicheltiere kennen lernen und knuddeln, die Ponys versorgen, putzen & striegeln und dann ausreiten.	>der Striegel (N) >Middelhoogduits, strigel > Oudhoogduits, strigil > Latijn, strigilis	
entarten-v	5717		2	Prefigering	Prefix ent-	Das zentrale Problem des Buddhismus besteht zweifellos darin, dass er zur Religion entartete . Diese unschöne Tatsache sollte skeptisch denkende Menschen aber nicht daran hindern, den Buddhismus als Philosophie kritisch wertzuschätzen.	>ent - + Art (N)	
angreifen-v	415028		170	na			>an - +greifen (V)	
korumpieren-v	10112		4	na			>Latijn, corrupere	

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
						Jedoch verjüngungen sind einfach notwendige Dinge und Rohdungen im Winter sind normal,sehen Sie sich im Waldviertel um hier werden ha. Wald geholzt und wieder aufgeforstet und hier ist es normal.		
holzen-v	16411		7	Conversie	das Holz		>das Holz (N)	
hochlegen-v	7716		3	na			>hoch (Adj) + legen (V)	
aussieben-v	3967		2	na			>aus - +sieben (V) > das Sieb (N)	deverbatief, maar in eerder proces
zurückliefern-v	5419		2	na			>zurück + liefern (V)	denominatief
diversifizieren-v	8575		4	na			divers (Adj) + ifizier	
ausleeren-v	4774		2	na			>aus - +leeren (V) > leer (Adj)	
						Zu meiner Überraschung begann er, mich sanft zu kämmen , er bewegte seine Finger sanft durch meine Haare und hielt nur kurz inne, um näher an die Käfigstäbe zu kommen, die uns trennten.	> der Kamm (N) >Middelhoogduits kamp > Oudhoogduits kambo	
kämmen-v	25004		10	Umlaut	der Kamm		>nach + zeichnen (V)	
nachzeichnen-v	30944		13	na			>an - + liegen (V)	
anliegen-v	45188		19	na			>er- +schauen (V)	
erschauen-v	3317		1	na			> Engels, to post	
posten-v	263504		108	na				
				Conversie met		Die Betreiber stehen hier vor ähnlichen Problemen wie ein Unternehmen, dass alle Systeme in seinem Netzwerk gleichzeitig patchen will.	> der/das Patch	
patchen-v	8161		3	Conversie	der/das Patch		>auf- + stecken (V)	
aufstecken-v	13970		6	na			>Frans, situer	
situieren-v	6440		3	na				
						Outdoorfans und naturbegeisterte Urlauber in Schweden campen vielleicht auf den herrlich duftenden Wiesen oder wandern in den tiefgrünen Wäldern.	>das Camp (N) > Engels, camp > Latijn, campus	Campieren en campen bestaan naast elkaar.
campen-v	23027		9	Conversie	das Camp		>ver- + schreiben (V)	
verschreiben-v	167353		69	na			>nieder- + schießen (V)	
scheiben-v	6335		3	na			>be- + scheiden (V)	
niederschließen-v	4590		2	na			>ein-+ säen (V)	
bescheiden-v	40741		17	na			>Latijn, construere	
einsäen-v	2995		1	na				
konstruieren-v	164389		68	na				
rausspringen-v	6120		3	na			>hin- + geben (V)	
hingeben-v	75131		31	na			>an- + wenden (V)	
anwenden-v	812278		334	na				
						Unentwegt tourt die Band seither durch die Weltgeschichte und Lässt sich auf ihren Reisen gerne von der Musikverschiedener Kulturen inspirieren.	>die Tour (N) > Frans, tour	Waarschijnlijk > Engels, to tour
touren-v	85953		35	Conversie	die Tour			
						Die Luft wird durch die Autogase verpestet und lange Fahrten zur Arbeit sind an der Tagesordnung.	> die Pest > Latijn, pestis	
verpesten-v	5499		2	Prefigering	die Pest			deverbatief, maar in eerder proces
aburteilen-v	6137		3	na			>ab- + urteilen (V) > das Urteil (N)	denominatief
						Geboren am 12.03.1968 in Kappeln/Schlei (Schleswig-Holstein) wurde schnell klar, dass ich die Rutenfähigkeit von meiner Mutter geerbt habe.	> das Erbe (N) > Oudhoogduits erbi	
erben-v	97316		40	Conversie	das Erbe		>kochen	
köcheln-v	36235		15	na				

Bijlage 1: aleatoire lijst van 1000 Duitse werkwoorden

Werkwoord	Token frequentie	Genormaliseerde token freq	Morf proces	Details proces	Naamwoord	Voorbeeld	Etymologie: Duden, Deutsches Universalwörterbuch	Commentaar
hineinstellen-v	6467		3 na				> hinein- + stellen	
verfliegen-v	50613		21 na				>ver- +fliegen (V)	
weggeben-v	13602		6 na				>weg- + geben (V)	
beschnuppern-v	12442		5 na				>be- + schnuppern (V)	
benebeln-v	3903		2 na				>be- + nebeln (V) > der Nebel (N)	deverbatief, maar in eerder proces
ansammeln-v	64243		26 na				>an + sammeln (V)	denominatief
						In manchen Fällen kann auch ein manueller Zeichenausgleich vorgenommen werden, wenn die Schrift schlecht gekernt ist und man einen im Vergleich zu den anderen Abständen größeren oder kleineren Raum zwischen Buchstaben und Satzzeichen hat.		
kernen-v	10099		4 Conversie		der Kern		>der Kern (N) > Oudhoogduits kerno	
abbürsten-v	3639		1 na				>ab - +bürsten (V) > die Bürste (N)	deverbatief, maar in eerder proces
verblühen-v	4541		2 na				>ver- + blühen (V)	denominatief
klirren-v	7788		3 na					
entfernen-v	1603291		658 na				>ent - + fern (Adj)	
						" Nur um das mal festzuhalten: Cacau wurde gerade wegen seiner negativen Körpersprache aus dem Stuttgarter Mannschaftsrat gekickt worden...		
kicken-v	50076		21 Conversie		der Kick		> der Kick (N) > Engels, kick	
						Sie reden über Dinge, die sie zufällig bewegen. Sie reden über Probleme, die sehr tief sind. Sie empfehlen, sie bloggen , sie chatten, sie kritisieren, sie fragen.		
bloggen-v	98408		40 Conversie		der/das Blog		> der/das Blog (N) > Web + Log (N+ N) > Engels World Wide Web + log	
						Der Grund: Bis etwa zur Mitte des letzten Jahrhunderts waren die Bretter, auf denen die Toten zu Hause aufgebahrt und die später vom Möbelmaler kunstvoll verziert wurden, aus weichem Fichtenholz.		
aufbahren-v	4392		2 SCV	partikel auf-	die Bahre		> die Bahre (N) >Middelhoogduits, bare > Oudhoogduits bara	
weiterempfehlen-v	137532		56 na				>weiter + empfehlen (V)	
						Damit hofft die Verteidigung den zweiten Anklagepunkt entkräften zu können		
entkräften-v	29082		12 Prefigering	Prefix ent-	die Kraft		> die Kraft (N)	
ausschicken-v	4443		2 na				>aus- + schicken (V)	
begrüßen-v	1017699		418 na				>be- + grüßen (V)	
widerhallen-v	3292		1 na				>wider- + hallen (V) > der Hall (N)	deverbatief, maar in eerder proces
involvieren-v	57867		24 na				>Latijn, involvere	denominatief
zwinkern-v	18936		8 na					
eintreffen-v	230927		95 na				>ein- + treffen (V)	
	159426243		65472					

2. Denominatieve verbalisering

2.1. Engels

Conversie	SCV	Prefigering	Suffigering	Retrogradevorming
court	line	befriend	metastasize	zip
goad	sally	entrench	philosophize	intimate
camouflage	freak	enlist	notarize	ablate
trade	rack		colonise	perforate
invoice	dish		ritualize	enthuse
billow			cannibalize	demobilize
word			patronise	orchestrate
tinker			epitomise	fluoridate
air			idolize	desegregate
probe			moisturise	
factor			crystallise	
stub			nauseate	
grieve			criticise	
wage			pressurise	
pilot			memorize	
flaw			carbonate	
picnick			polychlorinate	
plateau			synthesize	
mine			deputize	
piece			anodize	
rust			empathize	
railroad				
soap				
waltz				
saddle				
summer				
signal				
silence				
pillage				
tailor				
jet				
pepper				
tar				
jewel				
prank				
slave				

debit
fellow
pause
clot
trash
toe
radio
article
crib
terrace
barrel
ice
tongue
goose
chauffeur
quip
dialog
sanction
zone
trademark
towel
feud
lap
track
wine
grade
tilt
button
field
gold-plate
tape
base
carol
pimp
ratchete
concrete
fist
package
catalogue
ghost
bling
preface

bob
receipt
hog
hardwire
twitter
bugger
stress
siphon
clasp
grill
prey
umpire
shuck
dust
cycle
telegraph
transition
pinpoint
slug
manufacture
group
ridge
headline
reverence
halal
neck
bulk
dome
compaby
strap
burrow
risk
lure
intern
outrage
rouse
subtitle
slate
band
outfit
flake
gossip

gear
paper
cuff
bowl
damage
bronze
snowshoe
kid
graze
shortlist
handcuff
name
skate
autograph
last
vow
sabotage
blaze
ship
iron
warehouse
surname
sole
dovetail
queue
tack
poll
film
staff
festoon
awe
veto
ribbon
rhyme
shield
inch
purse
hole
panick
wrack
detour
fragment

massage
bulldoze
blossom
instrument
proof
batch
curse
mirror
scold
experience
alarm
space
surface
sandwich
short-circuit
scoop
fracture
winch
contact
spool
stereotype
partner
lurch
paste
blur
light
ruff
map
crow
proportion
moot
hunger
box
string
image
program
coat
engineer
jockey
lecture
garner
atrophy

sack
guard
nerve
weed
blackmail
surge
tip
sample
dock
flower
stack
nest
phone
graft
rate
network
conjecture
backfire
jade
clammor
lobby
author

2.2.Nederlands

Conversie	Prefigering	SCV	ICV	Suffigering	Circumfigering
schaken	verlichten	inkleuren	omfloersen	segmenteren	bekostigen
stekken	verwikkelen	afbladderen	weerspiegelen	experimenteren	verdrievoudigen
troosten	betitelen	afranselen	omarmen	examineren	ontmoedigen
melken	ontluchten	inlijsten	kortwieken	zondigen	
stroomlijnen	onttronen	uitvissen	doorkruisen	notuleren	
kanten	verantwoorden	uitmesten	overbruggen	inventariseren	
bundelen	bedoelen	doorstrepen	watertanden	klonteren	
mikken	vereren	overhevelen	overreden	argumenteren	
hamsteren	bedijken	oppotten		vaccineren	
dampen	beogen	aanvinken		rebelleren	
bufferen	bestraten	opzweepen		applaudiseren	
faxen	begrenzen	optuigen		telefoneren	
punten	verknallen	afstrepen		punteren	

onweren	versplinteren	uithongeren	kristalliseren
gebaren	verhuizen	uitbeelden	stofferen
blinddoeken	belegeren	opdazelen	subsidiëren
huren	ontregelen	afstoffen	complimenteren
biljarten	ontkrachten	inperken	structureren
plussen	verbloemen	inbeelden	standaardiseren
schutteren	vernikkelen	ophemelen	registreren
boffen	verschansen	afprijzen	indexeren
etteren	verschalken	afschuimen	praktiseren
wensen	bewelmen	na-apen	nuanceren
aanvragen	verongelukken	opsporen	patrouilleren
spuien		uittorenen	nestelen
kicken		opfleuren	kanaliseren
sluieren			machtigen
schipperen			
releasen			
stomen			
druppelen			
gerieven			
hikken			
kerstenen			
crossen			
ploffen			
grondvesten			
antwoorden			
schragen			
merken			
sponsoren			
dagdromen			
stapelen			
klooien			
vijlen			
vormen			
waarborgen			
pijpen			
wanen			
toeren			

tippelen
toeteren
schoeien
loten
lepelen
noodzaken
lusten
sleutelen
wanhopen
fonduen
feesten
tennisen
berouwen
doemen
kalven
schminken
vrezen
tafeltennisen
hameren
bloeden
wiegen
clusteren
grappen
pingelen
bankieren
rocken
bridgen
volleyballen
zeveren
moffelen
arbeiden
rentenieren
kleuren

2.3. Duits

Conversie	Prefigering	SCV	ICV	Suffigering	Circumfigering	Retrograde vorming	Consonantische verandering of Umlaut
häkeln	beeindrücken	einlochen	umranden	wildern	beabsichtigen	tingeln	kennzeichnen
kicken	verschlüsseln	aufpeppen		katapultieren	exmatrikulieren	lenken	gefährden
schleusen	beurkunden	ankreiden		kodieren	begnadigen		schmücken
weihnachten	entkernen	aufbahnen		reglementieren	beerdigen		würzen
rahmen	verschleiern	eincremen		indexieren	vergewaltigen		kämpfen
malochen	verkabeln			taktieren > Takt	entvölkern		wittern
enden	beschwingen			analysieren			krönen
fetten	entkräften			schildern			färben
schanzen	verpesten			minimieren			löhnen
eifern	entarten			stigmatisieren			kämmen
fräsen	verursachen			grundieren			zählen
bremsen	beschallen			salutieren			flüchten
hexen	erhöhen			kursieren			zürnen
hebeln	verkrampfen			selektionieren			
turnieren	beaufschlagen			materialisieren			
mimen				disziplinieren			
bilden				stationieren			
modern				radeln			
erben				idealisieren			
narren				campieren			
zelten				diagnostizieren			
leveln				konfektionieren			
löffeln				urinieren			
golfen				autorisieren			
linsen				rebellieren			
orakeln				attackieren			
untertiteln				sympathisieren			
googlen				fermentieren			
netzwerken				boykottieren			
hosten				sinnieren			
pinnen				rangieren			
orgeln				finanzieren			
tigern				adressieren			
zollen				transportieren			
holzen				fabrizieren			
baumen				blockieren			
feixen				bombardieren			
frühstücken							
spaßen							
kernen							
mailen							
krebsen							
hungern							
klinken							

sonnen
bloggen
bocken
filzen
pflastern
wachsen
rocken
stressen
düsen
schippen
punkten
sensen
eitern
füßen
Hamstern
patchen
käsen
meutern
herzen
stimmen
sieben
gondeln
balgen
rätseln
fragen
striegeln
knuffen
rudern
häckseln
pflaumen
spüren
ekeln
packen
bauschen
spenden
landen
ordern
fighten
steuern
zielen
tropfen
releasen

kennzeichnen
finishen
grillen
campen
touren

3. Vragenlijsten experimenteel onderzoek

3.1. Vragenlijst Engels

Satan

That evil guy has a bad influence on our son. He makes him act like the devil, he... (from "Satan") him.

satanizes	88,60%	suffixation
satanises	4,30%	suffixation
satans	2,90%	conversion
satanates	2,90%	suffixation
andere	1,30%	

Virus

He wants to hack the government's database. That is why he will first try to ... their website. (from "virus") (=A program which can transmit itself between computers often causing damage to systems)

envirus	64,30%	Prefixation
virus	12,90%	conversion
virusize	8,60%	suffixation
andere	14,20%	

Tube

If my son is cured, can we remove the inserted tube? Yes Sir, we will ... him tomorrow. (from "tube")

extubate	64,70%	prefixation
extube	17,60%	prefixation
outtube	1,50%	SCV
andere	16,20%	

Broflake

The feminists are always upsetting that man with their progressive views. They... him. (from "broflake") (= a man, upset by progressive attitudes that conflict with his more conventional or conservative views)

broflake	51,40%	conversion
broflakate	30%	suffixation
broflakize	10%	suffixation
andere	8,60%	

Assart

The Brazilian president will ... the Amazonian forest for economic reasons. (from "assart") (=forest land cleared for agriculture)

assart	45,60%	conversion
assartise	45,60%	suffixation
enassart	7,40%	prefixation
andere	1,40%	

Vlog

She is very active on Instagram, but she also wants to ... about her multiple travels around the world. (from "vlog") (= video weblog)

vlog	97,10%	conversion
vlogate	1,45%	suffixation
vlogise	1,45%	suffixation

Firewall

Last year a fire broke out at school, but we had no protection. That is why the school principal wants to ... the classrooms. (from "firewall") (=A fireproof barrier used to prevent the spread of fire through buildings)

firewall	82,90%	conversion
firewallise	8,60%	suffixation
firewallate	4,30%	suffixation
andere	4,20%	

Gender

Be careful to assign the right grammatical gender to the words. Otherwise, in the case you ... it, you will get bad grades. (from "gender")

misgender	94,30%	prefixation
disgender	1,40%	prefixation
misgenderate	1,40%	suffixation
andere	2,90%	

Apostasy

My strong religious family is going through a hard time, because I announced that I wil... (from "apostasy") (= renunciation of religion/belief)

apostate	51,40%	suffixation
apostasize	44,30%	suffixation
apostasy	1,40%	conversion
andere	2,90%	

Verb

***We can nowadays make verbs from any words! They say "to facebook, to instagram, to google..."
We will soon be able to ... every word! (from "verb")***

verb	31,40%	conversion
verbate	25,70%	suffixation
enverb	20%	prefixation
verbalise	14,20%	suffixation
andere	8,70%	

Routine

I want to structure my life with good habits. This is why I will ... my morning. I get up, I read for 30 minutes, I go for a run, I shower, I have breakfast. (from "routine")

routinise	67,10%	suffixation
routine	22,90%	conversion
enroutine	2,90%	prefixation
andere	7,10%	

Violin

He plays the piano very well, but I would like him to ... too. (from "violin")

violin	68,10%	conversion
violinate	17,40%	suffixation
violinize	14,50%	suffixation

Walkie-talkie

When we were kids, we liked playing in the woods. We used to ... to communicate with each other. (from "walkie-talkie")

walkie-talkie	71%	conversion
walkie-talk	26,10%	back-formation
walkie-talkate	1,40%	suffixation
andere	1%	

Culturation

It is not easy for immigrants to ... themselves in a new country. They have to familiarize with a new culture. (from "culturation")

acculturate	37,10%	parasynthetics
culturare	35,70%	suffixation
acculture	15,70%	prefixation
andere	11,50%	

Phablet

I got a phablet for Christmas. Now I do not need to use my phone anymore to call people. I can ... someone at anytime and everywhere. (from "phablet") (= phone + tablet)

phablet	65,20%	conversion
phablate	23,20%	suffixation
phabletize	4,30%	suffixation
andere	7,30%	

Plateau

My sister is trying to lose weight. The nutritionist said she will first ... for a while, before losing any more weight. (from "plateau") (=A notable level of achievement)

plateau	85,50%	conversion
plateaunize	14,50%	suffixation

Tinder

I like it when a Tinder match wants to meet me even though I think that... someone, could be dangerous, because you do not know the person. (from "Tinder")

tindering	65,10%	conversion
tinderize	6,40%	suffixation
tinder	12,70%	conversion
andere	15,80%	

Funeral

My grandmother died yesterday. We will ... for her next saturday. (from "funeral")

funeralize	37,60%	suffixation
funeral	18,90%	conversion
funeralate	12,70%	suffixation
andere	30,80%	

Funk

Tonight we are going to my favourite nightclub! We will... all night long. (from "funk") (= style of music)

funk	73,80%	conversion
andere	26,20%	

Funk

I am a huge fan of funk music. If I could, I would convert all humans to it, I swear I will... you all! (from "funk")

funk	39,40%	conversion
funkalise	4,50%	suffixation
funkinise	10,50%	suffixation
funkate	9%	suffixation
andere	36,60%	

3.2. Vragenlijst Nederlands

Gel

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "gel" een werkwoord maken? Met de betekenis "gel in je haar doen".

Gellen	51,70%	Conversie
Ingellen	39,70%	SCV
Geleren	6,90%	Suffigering
Andere	1,70%	

Vork

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "vork" een werkwoord maken? Met de betekenis "met een vork opscheppen of eten".

Vorken	50,00%	Conversie
Opvorken	45,70%	SCV
Vorkeren	3,40%	Suffigering
Andere	0,90%	

Funk

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "funk" (= een muziekstijl) een werkwoord maken? Met de betekenis "op het ritme van funkmuziek bewegen, dansen".

Funken	80,20%	Conversie
Meefunken	14,70%	SCV
Funkeren	2,60%	Suffigering
Andere	2,50%	

Selfie

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "selfie" een werkwoord maken? Met de betekenis "een fotografisch zelfportret maken, vaak met de camera op armlengte en dan op een sociaalnetwerksite publiceren".

Selfiën	67,20%	Conversie
Zich selfiën	25,00%	Conversie
Selfieren	5,20%	Suffigering

Andere 2,60%

Kabel

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "kabel" een werkwoord maken? Met de betekenis "iets met behulp van kabels op een netwerk aansluiten".

Bekabelen	63,80%	Prefigering
Kabelen	21,60%	Conversie
Kabeleren	6,00%	Suffigering
Verkabelen	4,30%	Prefigering
aankabelen	3,50%	SCV
Andere	0,80%	

Anorexia

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "anorexia" een werkwoord maken? Met de betekenis "weigeren te eten om te vermageren".

Anorexiëren	38,80%	Suffigering
Zich anorexiën	32,80%	Conversie
Anorexiën	22,40%	Conversie
Anorexeren	1,70%	suffigering
Andere	4,30%	

Tactiek

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "tactiek" een werkwoord maken? Met de betekenis "tactisch handelen".

Tactiseren	64,70%	Suffigering
Tacteren	14,70%	Retrogradevorming
Tactieken	11,20%	Conversie
Tactiekeren	7,80%	Suffigering
Andere	1,60%	

Asiel

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "asiel" een werkwoord maken? Met de betekenis "asiel aanvragen".

Asieleren	57,80%	Suffigering
Asielen	34,50%	Conversie
Inasielen	4,30%	SCV
Andere	3,40%	

Glamping

Van de woorden "glamour" en "camping" werd een nieuw woord gevormd "glamping". Daaruit ontstonden 2 verschillende werkwoorden. Welke vorm verkiest u? Met de betekenis "zeer luxeus kamperen".

Glampen	54,30%	Conversie
Glamperen	45,70%	Suffigering

Taliban

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "taliban" een werkwoord maken? Met de betekenis "onder invloed brengen of raken van talibanstandpunten".

Talibaniseren	69,80%	Suffigering
Talibaneren	11,20%	Suffigering
Vertalibanen	7,80%	Prefigering
Talibannen	6,00%	Conversie
Andere	5,20%	

Taxi

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "taxi" een werkwoord maken? Met de betekenis "een taxi gebruiken om zich te verplaatsen".

Taxiën	86,20%	Conversie
Taxiëren	6,90%	Suffigering
Taxieren	5,20%	Suffigering
Andere	1,70%	

Crowdfunding

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "crowdfunding" een werkwoord maken? Met de betekenis "een project of iets anders, bijvoorbeeld een vereniging in financiële nood, financieren met behulp van crowdfunding".

Crowdfunden	88,80%	Conversie
Crowdfunderen	6,00%	Suffigering
Becrowdfunden	5,20%	Prefigering

Zone

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "zone" een werkwoord maken? Met de betekenis "een gebied opdelen in verschillende zones".

Zoneren	72,20%	Suffigering
Inzonen	12,20%	SCV
Verzonen	8,70%	Prefigering
Zonen	4,30%	Conversie
Andere	2,60%	

Pretpark

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "pretpark" een werkwoord maken? Met de betekenis "een of meerdere pretparken bezoeken".

pretparken	69,80%	conversie
pretparkeren	15,50%	suffigering
pretparkiseren	14,70%	suffigering

Schouder

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "schouder" een werkwoord maken? Met de betekenis "iemand's pincode afkijken over diens schouder".

overschouderen	50,90%	SCV
shoulderen	31,90%	leenwoord
schouderen	13,80%	conversie
Andere	3,40%	

Drone

Hoe zou u van het zelfstandig naamwoord "drone" een werkwoord maken? Met de betekenis "een pakje afleveren door middel van een drone".

dronen	55,20%	conversie
droneren	25,90%	suffigering
verdronen	15,50%	prefigering
Andere	3,40%	

Fles

Bedenk zelf een werkwoord op basis van het zelfstandig naamwoord "fles" met de betekenis "van de fles drinken".

flessen	50,80%	Conversie
flesseren	10,20%	Suffigering
uitflessen	6,78%	SCV
verflessen	3,39%	Prefigering
andere	28,83%	

Thesis

Bedenk zelf een werkwoord op basis van het zelfstandig naamwoord "thesis" met de Belgische betekenis "een masterproef/proefschrift schrijven".

Thesissen	58,47%	Conversie
Thesiseren	14,41%	Suffigering
theseren	5,08%	Retrograde vorming
thesisen	3,39%	Conversie
thesiëren	3,39%	Suffigering
Andere	15,27%	

Monokini

Bedenk zelf een werkwoord op basis van het zelfstandig naamwoord "monokini" met de betekenis "slechts het onderste deel van een bikini dragen".

Monokiniën	52,54%	Conversie
Monokin(i)eren	18,64%	Suffigering
Monokiniseren	5,90%	Suffigering
Monokinen	3,39%	Retrogradevorming
Andere	19,53%	

Toerisme

Bedenk zelf een werkwoord op basis van het zelfstandig naamwoord "toerisme" met de betekenis "een vreemd land/stad bezoeken".

toeriseren	29,66%	Suffigering
toeristen	21,19%	?
toerismen	13,56%	Conversie
toeristeren	9,32%	Suffigering
toeren	5,08%	retrograde vorming
Andere	21,19%	

3.3. Vragenlijst Duits

Pixel

Das Foto ist zu klein. Kannst du es zoomen? Nein, wenn ich zoome, dann wird es... (aus "Pixel")

pixeln	54,50%	Conversie
--------	--------	-----------

verpixeln	22,70%	prefigering
pixelieren	6,80%	suffigering
anderen	16,00%	

Partner

Grinder ist eine App mit der du Homosexuelle Single Männer und Frauen finden kannst, mit dem du eventuell ... kannst. (aus "Partner")

partnern	63,60%	Conversie
verpartnern	25,10%	prefigering
partnieren	2,30%	suffigering
anderen	9,00%	

Augment

Die Verben nehmen in dem Partizip des Präteritums das Augment "ge" an z.B. ge-sprochen, ge-redet. Wir... aber nicht alle Verben in dem Partizip: z.B. katapultiert. (aus "Augment")

augmentieren	88,60%	suffigering
augmenten	5,70%	Conversie
veraugmenten	2,30%	prefigering
Anderen	3,40%	

Wakeboard

Wir möchten gerne ein Boot mieten, um diesen Nachmittag ... zu können. (aus "Wakeboard")

wakeboarden	93,20%	Conversie
anderen	6,80%	
wakeboardieren	0%	suffigering

Zellophan

Um die Haltbarkeit von Produkten zu verlängern, müssen Sie die Produkte am besten ... (aus "Zellophan")

zellophanieren	72,70%	suffigering
zellophanen	19,30%	Conversie
zellophänen	3,40%	Umlaut
anderen	4,60%	

Arbiter

Später möchte ich gerne ein Schiedsrichter sein. Dann kann ich die ganze Zeit... (aus "Arbiter")

arbitrieren	66,70%	suffigering
arbitern	26,40%	Conversie
zwischenarbitern	1,10%	SCV
anderen	5,80%	

Monument

Ich sah mal ein Stück in Paris, von Shakespeare, wo der Aufbau der Bühne fast ganz leer war. Sehr schade, der Regisseur hätte es ... sollen! (aus "Monument")

monumentieren	92%	suffigering
monumenten	3,40%	Conversie
monumenteln	2,30%	suffigering
anderen	2%	

Bluetooth

Kann ich mein Handy mit einem Audiokabel an die Lautsprecherboxen anschließen oder soll ich es am besten ... (aus "Bluetooth")

bluetoothen	87,50%	Conversie
bebluetoothen	5,70%	Prefigering
bluetieren	0%	suffigering
anderen	6,80%	

Hygiene

Weißt du wie ich die Tastatur und den Telefonhörer im Büro ... kann? Du kannst es regelmäßig mit Alkohol reinigen. (aus "Hygiene")

hygienisieren	86,40%	suffigering
hygienieren	8%	suffigering
hygienen	1,10%	Conversie
anderen	4,50%	

Flipflop

Deine neuen Schuhe sind schön, aber ich hasse das Geräusch. Kannst du vielleicht weniger laut ... (aus "Flipflop")

flipfloppen	88,60%	Conversie
flipflopeln	8%	suffigering
flilflopieren	2,30%	suffigering
anderen	1,10%	

Soße

Wenn das Fleisch gebacken ist, sollten Sie es ... mit etwas Olivenöl und Parmesan. (aus "Soße")

einsoßen	43,20%	SCV
soßieren	35,20%	suffigering
soßen	18,20%	Conversie
anderen	3,40%	

Auto

In unserer Stadt sind Autos verboten. Die Bevölkerung möchte aber gerne Fahrzeuge zulassen und somit die Stadt... (aus "Auto")

ent-autoisieren	74,70%	Circumfigering
aus-autoieren	3,40%	Circumfigering
entauten	1,10%	Prefigering
anderen	20,80%	

Vlog

Sie ist sehr aktiv auf Instagram, aber sie... auch oft auf YouTube. (aus "Vlog") (=Videoblog)

vloggen	90,70%	Conversie
vloggieren	4,50%	suffigering
invloggen	3,40%	SCV
anderen	1,40%	

Simpson

Wie würden Sie als "Simpson" aussehen? Diese Frage kann man im Netz mittels kleiner Hilfsprogramme beantworten. Am Ende stehen drollige Zeichentrickfiguren, die ihren Vorbildern möglicherweise ähnlich sehen. Und? Als wer möchten Sie gerne...? (aus "Simpson")

simpsonieren	56,80%	suffigering
simpsonnen	25%	Conversie
besimpsonnen	4,50%	prefigering
anderen	13,70%	

Freak

Meine Freundin hat ein paar ziemlich verrückte Hobbys. Wenn es um das Sammeln von Plüschtieren geht, kann sie echt... (aus "Freak")

freaken	56,30%	Conversie
durchfreaken	27,60%	SCV
ausfreaken	5,70%	SCV
freakieren	1,10%	suffigering
anderen	9,30%	

Kater

Ich habe gestern viel zu viel getrunken auf einer Party. Heute muss ich ... (aus "Kater")

auskatern	71,60%	SCV
entkatern	22,70%	prefigering
katern	3,40%	Conversie
anderen	2,30%	

Tinder

Bist du noch immer Single? Du solltest ..., dann findest du einen Partner! (aus "Tinder") (= eine Dating Website)

tindern	95,50%	Conversie
tindieren	1,10%	suffigering
anderen	3,40%	

Empathie

Der Film ist richtig gut gemacht, ein Film, bei dem man mit dem Helden mitfiebern und ... kann. (aus "Empathie")

empathieren	47,50%	suffigering
empathisieren	39,60%	suffigering
anderen	12,90%	

Asyl

Viele Migranten fliehen nach Deutschland. Zum Glück haben sich einige Deutsche entschlossen, einige Migranten zu ... (aus "Asyl")

asylieren	65,50%	suffigering
asylen	13%	Conversie
anderen	21,50%	

Kaskade

Zahlreiche Multi-schalter lassen sich... , d.h. nachträglich um weitere Ausgänge erweitern. (aus "Kaskade")

kaskadieren	74,60%	suffigering
kaskaden	10,20%	Conversie
anderen	15,20%	

UNIVERSITÉ CATHOLIQUE DE LOUVAIN
Faculté de philosophie, arts et lettres

Place Blaise Pascal, 1 bte L3.03.11, 1348 Louvain-la-Neuve, Belgique | www.uclouvain.be/fial